

Copiese la portada

M. S. 4.º perg.º con 98 hojas sin foliar bien tratado, completo

R — De Voluntate ~~Dei~~ P. P. Didaco Perer



Disputationes scholasticæ
De voluntate Dei in 1.ª parte Angelici
Doctoris Sancti Thomæ. Ex q. 19 usque ad 26.

Auctore R. P.
Didaco Perez
Societatis Jesu Cathedratico primario
In Collegio Divi Hermenegildi Regis
Martyris
Civitatis Hispalensis. anno domini
1666
quinto idus Septembris

scribebat et audiebat D. Franciscus
de Valenzuela et Velasco



1

Prœloquium

Per quam difficilis, et obscura sit materia Theologica absolvimus discussis subtilius aliis et huo ingenio insuperabilis

Controversia 1.a

De natura, et quidditate divinæ voluntatis

Disputatio 1.a

An in Deo extat voluntas, et quibus rationibus id probetur?

Caput 1.um

In Deo dari voluntatem statuitur.

Constat ex fide in Deo dari voluntatem abstrahendo ab eo, quod sit voluntas per modum potentiæ et actus 1.i, et ab eo quod sit voluntas per modum actus 2.i purissimi. Hæc veritas pluribus veteris testamenti novique testimoniis defenditur. Nam Gen. 3.o dicitur nunc Dei possumus resistere voluntati, et Psal. 113 omnia quæcumque voluit fecit. 14. Divus Paulus ad Romanos. 12 cetera.

Nec hæc, et similia testimonia possunt detorqueri ad terminos impropriis, et methaphoricos, nam testimonia sacræ scripturæ

sunt accipienda in sic proprio ubi n apparet manifestus inconve-
niens: atq nullus apparet exco, qd in Deo ponamus rigorosam
et affectus volats: qr Cttra. Si n. hoc grus n eet obstans po-
eet aliquis dicere Xphu Dnu n ee vu hoe, q. vox hō qua ab
semp usurpat de Xpo Dno n accipit in vo et rigoroso su accu-
pienda. ideo ē illa vox hō in vo et rigoroso su, qa taliter accipi
dent scripts verbor quoties n apparet aliq inconveniens et si-
bet in psenti vox volas, q in tali acceptione nullus refluit
in conveniens. Constat qr ex fide in Deo dari vq frale et rigoro-
sa volats.

Jam vero imminet difficultas illa quomo pfide cre-
di posit de volas ncia ad credendum Deus ee volents det suppi dei
authas eq qm fidei obtus frale motivus, que pinfallibilis
Dei sapia, et volats verax ctituit, aeprende det suppi cogni-
ta, sa volas qua p fide credenda ē, et counts paretrus
ide et ignus q equè ignotus. Jo satisfecimus in mo de
fide huic difficulti asserendo obtus frale motivus cognitus n
p fide stricte sumpta pote movere ad cogns sui ipsius
obti mals p assus fidei stricte sumpts; unde asse-
gim rimus nullus ee inconveniens q Deus revellet sua ipsius ex-
tentia xo illud ego sum qui sum qua det suppi cognita
ad credendus p fide stricta eandē extentiā, et q revellet
se here authus infallibilus ex infallibili intellectione et
veraci volitione in oflatu. Ratione ergo natē cstat evidenter
Deus ee fraitus volate. p q nullus eng melius Deo pote exco-
gitari, et counts det here collectione oius pfectionus simpli-
citer simplicius, que nullus in suo zcepti involvunt impfec-
tionē; at q volas ē pfectio simpliciter simplex nullus in suo

decipti fraliuo involvens imperfectionem, qr Deus het volatē. Nec
pote enervari huius argti vis si dicas sufficere ad omnimodam per
fectionem q̃ contineat eminenter volatē n̄ vo requiri, q̃ contineat
illas fralit; nā pfectiones erit ens continens fralit res pfectio
nes simpliciter simplices in se ipsis, et eminenter in sua essa,
tā qm in roe primaria cuiuscumque denti, qua ens sō eas conti nens
eminenter.
q. ut ponitebamus in ma de essa, et attributis
ex rerum creatarum contingentia, et defectibilitate cogitur dere
dari aliquod ens nam in existendo et liberum omnino pducendo,
quod appellamus Deum: atqui ens liberum in pducendo nario
concludit volatē, q. liberum arbitrium essaliter eas constituit; gr
ultra. 3.º Deus debet competere supremum dominium in res creatas
essalit dependentes à eo, et nullo alio dependenti; sed hoc sup
mum dominium dicit volatē q. fraliter importat poē disponere
de rebus suo motu qr in Deo fralit reperitur volatas.
4.º
Deus n. sō het summam pfectionem in gre phico sed etiam in gre mo
rali, sed pfectio in gre morali dicit volatē, qua possit amare,
et eligere bona ppter motiuum honestum, quod in Deo datur vo
latas potens amare bona ppter motiuum honestum. 5.º quia Deus
est pfectissimum vivens, ut ex sola apprehensione terminorum evidenter
innotescit; sed pfectissimum vivens est potens intelligere, et ama
re bona: quod Deus est potens intelligere, et amare bona, et
consequenter het volatē, pfectiua n. vita in utraque fa
cultate consistit, nam si conciperemus vivens potens intelli
gere n̄ tamen potens amare honestum, et a malitia fu
gere conciperemus manens, et imperfectum vivens.
forte dices volatē essaliter pro vitalis potens ab

ab intrinseco se movere, quod in sui conceptu involvit imperfectionem comparatam videlicet nempe motus

motus ab intrinseco dicit imperfectionem Deo indignam, quia dicit operationem confluentem actionem et receptionem in eodem intrinseco principio, quae

a Deo omnino simpliciter, et perfectissimo relegandae sunt. Aliis praeter, quia conceptus vitalis consistit in motione ab intrinseco, ut aliquid

[illegible] expertem. In primum probat argumentum, neque Deus esse intelligentem;

et cognoscentem haberemus Deum, neque intelligentem, neque volentem, quod quam sit falsum ex sola apprehensione terminorum est perspicuum. Respondeo

vitam intentionalem et cognitionem [illegible] oppositionem, quam nos in libro de anima docuimus, non importare ex suo conceptu essentiali motum ab intrinseco, quia dum modo detur

forma vitalis quae sit vita in actu secundo, sive producta ab extrinseco

principio sive [illegible] cum subiecto denominando, dabitur vivens intelligens

et volens in actu secundo sine motu ab intrinseco, quamvis vita physica etiam

[illegible] motum importet. Volumus ergo quod vitalis intentionalitas non vero physice

et cognoscentis non importat aliquid Deo indignum. Respondeo quod consistit vita

[illegible] suae specialis distinctae neat semper, et negatio quod motus physicus ab intrinseco

vita Dei [illegible] suae specialis distincta, et in eius perfectione non potest haberi

[illegible] motus ab intrinseco. [illegible] ratio Sancti Thomae discutitur.

Caput [illegible]

Ratio Sancti Thomae discutitur.

Magister angelicus art. 1. ad probandum Deum habere voluntatem

ita discurrit: ad omnem formam sequitur appetitus illi proportionatus: unde ad formam naturalem in rebus cognitione carentibus sequitur appetitus naturalis

ad formam vero cognitam sequitur appetitus vitalis. et ideo si forma sit

cognita per sensum sequitur appetitus sensitivus; si vero forma sit cognita

[illegible] intellectus, sequitur appetitus intellectualis, quem appellamus voluntatem. Atqui

émens divi Thomæ, quam ex P. Montesia transcripsimus, ex cuius step-
tu colligi videtur Sanctus Thomas indicare hanc argumentationem esse le-
gitimam Deus est intellectivus: ergo volitivus.

Nos duo constabimus. 1º est inqui-
rere, an intellectivum connectatur cum volitivo, ita ut Deus non possit pro-
ducere substantiam intelligentem, et non volentem. 2º est, quomodo sit ex-
ponendus locus S. Thomæ. Repugnare substantiam intellectivam et non voli-
tivam censent cum Thoma, quos sequuntur Magister Albiz disp. 1ª de
volunt. s. 1ª Pater Herize disp. 11 cap. 3. Pater Hurtado disp. 5
de anima s. 9ª et plures alii. Non repugnare substantiam intellec-
tivam non volitivam sentiunt alii recentiores cum P. Arriaga disp. 1ª
de anima et 1ª parte disp. 24 s. 1ª et consequenter indicant non fieri legi-
timus argumentum ex intellectivo ad volitivum.

Thomas
Albiz
Herize
Hurtado
Arriaga

Nos invenimus nullam im-
plicationem in eo, quod Deus producat substantiam intellectivam et non voliti-
vam, et consequenter non dari connexionem inter utramque perfectionem. Probatur 1º.
Conceptus intellectivi in creatis adeo formaliter distinguitur a volitivo; neque
prorsus importat talem dependentiam et exigentiam rationem cuius conceptus
intellectivi connectatur cum volitivo: ergo sine implicatione terminorum
potest Deus producere substantiam aliquam intellectivam, et non volitivam.
Consequentia est evidens et antecedens probatur quoad 1ª partem; conceptus intellectivi
est actus primus radicalis ad intellectionem et conceptus volitivi est actus
primus radicalis ad volitionem; cum ergo hæc sint formaliter, et adeo distinguan-
tur, fit quod in radice etiam formaliter, et adeo distinguantur.

Probatur quoad
ad 2am partem illud antecedens: nexus unius conceptus cum alio attrahendus
non est nisi quia sit in ratione formali, et quidditativa talis conceptus inclu-
ditur, sit ex illa deducitur; sed neque in ratione formali, et quidditativa
intellectivi includitur nexus cum volitivo, neque ex illa deducitur.

ergo nullus est cogi ad stricendus cuiusmodi connexione. Maior est certissima et minor probatur, quo ad priorem partem quia deceptus intellectui adaequati salvatur per deceptum entis potentis intelligere et percipere aliquomodo obiectum in quo nihil probati includit connexionis cum volitivo. Probatur quo ad posteriorem partem quia sit in defectione adaequati intellectui non explicat volitivum, ita neque connexio cum volitivo, neque aliquid per dati exigens volitionis; et consequenter neque in speciali sic deceptu intellectivi includitur connexio cum volitivo, neque ex illius probati ratione ratione deducitur.

Probatur 2º: si posset aliqua ratione intellectus esse inseparabile a volitivo maxime quia quisque res inclinat in bonum sibi conveniens per cognitionem appositum. Sed potest esse creatura intellectiva, qui solo possit cognoscere res abstrahendo ab ea convenientia, qua sibi utilis aut commoda esset: ergo potest esse creatura intellectiva et non volitiva. Maior constat ex principio ex quo ducunt adversarii connexionem intellectivi cum volitivo. Consequentia legitime infertur non si volitivum ideo ponitur ut creatura inclinat bonum per cognitionem appositum cum haec non possit ferri in bonum sibi per cognitionem appositum, frustra illi apponeretur volitivum.

Minor probatur: obiectum sufficiens, et naturale intellectus est verum; ergo non est naturalis quod semper intellectus cognoscat ea bonum utile, et commodum cognoscenti, dummodo cognoscat illud verum, et consequenter erit possibilis creatura qui solum possit cognoscere obiectum cum limitatione abstrahendo ab eo quod sit utile aut commodum. Probatur, et magis explicatur verum rationis praecedentis, quia pueri et semidormientes nequeunt discernere bonitates, et malitias operum, sed possunt assequi aliquas ~~similes~~ veritates magis proximas, et faciliores. Cur ergo repugnabit aliqua

subsit quae poti sua spiali et similitatis intellectione posit ... assequi eas veritates quas quaeri, et semi sophici assequi non posunt

Rursus praeter cognes cognitiones communiter in nobis experimur, quae nullatenus posint inducere appetitiones eliciter, quia vitae tenuunt in se nullatenus ... aut incommodum ... vg. quia astra sint paria, si impa... multos tam colores videmus, et multos sonos audimus in quibus nulla est, aut proponitur nobis incommoditas, et utilitas, quae propterea, neque ad prosecutionem sui, imo neque ad fugam movere nos posunt. quare cum in cognitione talium obiectorum sufficienter situatur ... cognoscitivi, manifeste sequitur non nario, et connexe in evitabiliter ex cognitivo inferri volitivum, aut appetitivum

Probatur 2º quia principium radicale sensationis externae corporeae non connectitur cum appetitivo corporeo, quare neque principium radicale intellectionis connectitur cum volitivo spirituali. Consequentia bona videtur, et antecedens probatur, quia non est caput unde probetur non posse Deum absque aliqua rerum violentia producere volitivum aut auditivum, quare sit appetitivum

Nihil deest

cu volitivo spirituali. Cor. bona videtur, et arg. probat, q. in 3 est caput, unde probat non posse Deum absque aliqua rerum violentia producere visum aut auditum, quin sit appetitus. — Dices: sensationes externae saltem naturaliter concurrunt ad appetitionem corpoream. Sed respondeatur, quod hic concursus naturalis valde per accidens est ratione sensationis; potest ergo erit principium radicale externae sensationis, quod non sit principium radicale externae appetitionis; sensatio namque ex genere suo cum appetitione non connectitur, neque principium sensationis ut sic ex genere suo exigit appetitionem principium. caput 3 aliqua argumenta solvuntur.

Caput 3m

Aliqua argumenta solvuntur.

Obiicies 1º argum. ex verbis D. Thomae desumptis: unicuique formae correspondet suus appetitus proportionatus, ergo formae cognitivae correspondet appetitus sibi proportionatus; sed appetitus proportionatus formae cognitivae non est appetitus innatus, sed elicitus: ergo cuicumque formae cognitivae correspondet potentia, quae est principium appetitus eliciti. — Resp. dicendo totum Benemiranda et nondo more adiuvantes. Potest non esse proportionatus formae cognitivae appetitus solum innatus sed est proportionatus formae non cognitivae. Sed non vero bene arguitur: appetitus innatus est proportionatus formae corporeae: ergo non est proportionatus formae spirituali. Ita non bene arguitur appetitus innatus est proportionatus formae non cognitivae: ergo non est proportionatus formae cognitivae.

Obiicies 2º: ille dicitur appetitus elicitus, qui reperitur in natura supposita cognitione: ille vero dicitur innatus

q̃ dat in na̅ indepent ab o cogne; st in na̅ intuali appetq
dabr supposita cogne: go in na̅ intuali semp el natio dat ap-
petq elicitq.— Resp. Fig ee ez inclinationē ehg supposita cog-
ne ee appetq elicitq, n̄ a cog sa, ex apprensione evidenti obiorq
inti se convenientiq begementi inclinat infis ad eam tq, et
ex assu amissaru, et bonitq illatione begementi ehg inclinat
in assu Dei; neq tamē hanc inclinationē ehg supposita cog-
ne aliquis appelavit appeti elicitq. Appellamq a appetq
elicitq actq volatq a Deo aductq ad appetendq; et dicimus
dolq ee oreq intuale destitutq vi producendi hos actq.

Objiceq

Q: finq cognq intualq e referre volatq ad amore obti con-
venientq, et ad fugā obti disconvenientq: go quiqq na̅ intua-
lq connectitr cq volitivo, nq si poccit dari intualq na̅
absq volitivo, poccit dari cogno intualq sine fine, adeoq
ordinatr.— Resp. Nō. D. disting ant hoc mō: finq cognq
intualq cognentq convenientq et disconvenientq obiorq,
e regere volatq ad amore, omitto ant. finq cogno intualq pure
speculativq et cognentq convenientq aut disconvenientq ob-
iorq e regere volatq ad amore, nō ant. Itaq licet o-
mittamq cogno decisivq practicq, et proponentq convenien-
tq aut disconvenientq obiorq hēre pro obto regere volatq
ad amore, n tamē hēt hoc munus cogno pure specu-
lativa n suadens, neq proponens convenientq aut dis-
convenientq obiorq.

Resp. secun D. disting aliter illud ant
finq cognq e regere propriq aut alienq volatq, omitto ant.
finq cognq ē tt regere propriq volatq nō ant: pocit q de
alius subste cogno perfecto ab alys regere alienos actq.

quatus ex illius substa cognne reliquas documenta perciperent, q̃ suis affectibus dirigendis. Sit n̄ poсet regere propri substa operum, q̃ hec ē incapax aliquas apts eliciendi. Pot̃ veri q̃ nan-do ans; hic eã cogno cuiuscunq veritis sit pse expeditis, cur libet substa intuali gravius. talis substa n̄ poсet amare, neque eius cogno deserviret ad amorē; adit tali substo ōtentã foret cognitione tam qm̃ sine sibi agreo, et sufficienti-

Obiectas 4°: implicat, q̃ crea quę ñ het volũtãte sit pfectior crea hente volũtãte; sd si posis eet crea intellectiva, et n̄ volitiva, crea ñ hens volũtãte eet pfectior crea n̄ hente volũtãte ḡo implicat crea intellectiva, et n̄ volitiva. Alãr certo videtur ēē prati mor crea intellectiva n̄ hens volũtãte, nil poсet cog-noscere probabilẽ, et obscurẽ, hẽ n̄ mus cognendi, ē dependens ab imperio volũtatis, q̃ ñ dari in crea n̄ volitiva, sd crea potens cognere probabilẽ, et obscurẽ, ē minus pfecta, qm̃ crea ñ potens cognere obscurẽ, et probabilẽ ḡo crea n̄ hens vo-lũtatis eet pfectior crea hente volũtãte. Deb̃r n̄ apparere vnde sit pfectior substa potens apprehendere (bos obscurẽ aut probabilẽ et n̄ potens ex imperio volũtatis enuntiare p affirmationẽ aut ne-gationẽ, qm̃ substa potens apprehendere, et affirmare, ex imperio volũtatis, n̄ ḡo ē pfectior substo intellectiva, et n̄ volitiva qm̃ sub-sta intellectiva, et volitiva.

Obt. 5°: Seqr ex nrã sñã posse ēē substã intualē potentẽ apprehendere, et n̄ potentẽ iudicare, et q̃ plus ē potentẽ apprehendere (bos euidentẽ, et n̄ potens eos q̃ euiden-tẽs iungere. Ite substã potentẽ assentiri obto inuisã, et n̄ potentẽ assentiri obto dei. Ite posse ēē substã potentẽ in-tendere fines, et n̄ potentẽ eligere mña; sd hec ōã absurdissima sunt

qr impossibile ē subita intellectiva, et n volitiva; illar probat ꝗ si possibilis eet, tū n posset formare iudicium probabile, aut obscurum, sed posset apprehendere ut nos ipsi in solutione superioris arg docuimus ꝗ ad probabiliter iudicandum ē necessarium imperium volũtatis, quo quo eet destituta subita de quā loquimur.

Item possibile ē subita potentia apprehendere terminos evidenter n tamen potentia eos coniungere p iudicium: item possibile eet alia potentia attingere extremitates unitatis mihi, n tamen unitatem inter se, et sic de ceteris: q si posse invicem intellectivum potentiam sed attingere veritates speculativas, n ti practicas ita posse censeri det intellectivum potentiam unum actum, scilicet apprehensivum elicere, n a potentia actum alium longe divum n mirum iudicativum efformare. Item sequeretur possibilitas subita intendentis finem, n a eligentis media, q si posse admittimus intellectivum limitatum potentiam elicere quosdam actus n a alios, cur n admittemus volitivum limitatum potentiam elicere quosdam actus n a alios? Atque n ē absurda, ut ostendebat maior potius suspendendum quam grandium ē.

Resp. ad args oppositas discurrendo p singulas partes quam inculcat. 1. dicimus, ut ibi sanctus ē, possibile ee subitam potentiam apprehendere probabiliter n a potentiam probabiliter iudicare, q ad iudicium probabile efformandum requiritur pia affectio volũtatis, cuius ē incapax subita de quā loquimur. 2. dicimus, q saltem de potentia absoluta ē separabilis altera facultas a actus apprehendendi sit distinctus ab actu iudicandi, et facultas ad unum n ē facultas ad aliud. unde n ē arg. sed infallibile spectata quacumque hypothesi apprehensivum evidentem ad evidentem iudicationem. Rursus quamvis apprehensionem

evidenti connexionis extremorum differret in quantum deberet evidenti indicativus, non tamen apprehensivus, q. non apprehendat evidenti connexionem extremorum. Praeterea per sensitivos corporeos cognoscunt obiecta sine assensu et per mere simplices apprehensiones, potius quam erit potentia cognitiva spiritualis eo modo repraesentans obiecto sibi per actus affirmationis, aut negationis exportent.

3º dicimus argumentum posse duplicem cognoscere, vel significative, hoc nimirum illud, quod est argumentum, quod materialiter illud cognoscatur ut argumentum, et ut inferens veritatem conclusionis. Vel reduplicative, ut argumentum, et ut inferens veritatem conclusionis, quamvis ergo cognitio antecedentis ut est argumentum, et ut inferens veritatem conclusionis necessario connectatur (depravatione ablata non connectitur) cum cognitione veritatis conclusionis; cognitio tamen antecedentis significative sumpti non connectitur cum cognitione veritatis conclusionis. Unde cum potius sit subiecta sibi potentia cognoscere argumentum significative, non sequitur quod eo ipso possit cognoscere conclusionem. 4º dicimus eodem modo posse intendere finem, et significative, et reduplicative quamvis ergo intentio finis, ut finis, inferat electionem mediorum, non tamen intentio finis significative sumpti. Caput 4m satisfacimus aliis argumentis.

Caput 4m

Satisfacimus aliis argumentis.

Obiicies 6º. illa operatio intuitiva, et non volitiva, est beata et non esset beata quia est implicatoria. Argumentum probatur et in visione esset beata quia intueretur Deum; esset non intellectiva, et consequenter capax

Dei visionis; illa non esset beata, quia non sentiret aliquam iucunditatem volun-
tatis ex eiusmodi intuitione. Atqui creatura incapax iucunditatis est in-
capax beatitudinis, sententia Arist. lib. 1° ethicorum; qui felicem vitam esse iu-
cundam omnes arbitrantur: quae est impossibilis creatura, ex quo eiusmodi diffi-
cultates sequerentur. — Respondeo negando antecedens; nulla nam contradictio in creatura
huiusmodi potentia involvitur.

Nam si Beatitudo consistat in visione Dei
tunc infertur illam creaturam fore beatam neque aliquomodo colligitur eam non esse bea-
tam, sicut et visio est tota et adequata essentia beatitudinis. Si beatitudo con-
stat in utroque actu tam fruitionis quam visionis simul sumptis tunc
infertur eam creaturam non esse beatam quoniam solum habet actus visionis pertinentis
ad intellectum, qui non est adequata essentia beatitudinis. Si beatitudo sufficienter
salvetur in quolibet actu tam intellectus quam voluntatis, tunc infertur illam creaturam
esse beatam cum habere supponatur claram et intuitivam Dei visionem adequate
sufficientem ad beatitudinem.

Si beatitudo consistat in visione, quae metha-
phisice, et essentialiter habeat actualiter coniungi cum gaudio et fruitio-
ne, tunc infertur eiusmodi creaturam non esse beatam cum non habeat visionem quae
methaphisice, essentialiter, et actualiter habeat coniungi cum gaudio, et frui-
tione. Si vero beatitudo constat in visione, quae quantum est ex
se sit potens causare summum gaudium in subiecto capaci, tunc in-
fertur illam creaturam fore beatam, quia habet visionem sufficientem causare
summum gaudium, et illud non causat quia subiectum est incapax illius.
Ecce quomodo ex nostra sententia non infertur veritas illius duplicis pro-
positionis, nempe quod ea creatura esset beata, et non esset beata.

Ad solutionem to-
tius argumenti notandum est non statim inferri ex eo, quod ea creata

sit cognitiva, poet elevari ad videndu clare et intuitive Deu qualit requisiti ad beatitudine. ng n e Unde probet ea cum pole sublata imperfecte cognitivo, st e visus corporeus, et so potens attingere eas veritates, que neq amore neq odiu posunt excitare. Unde st visus corporeus elevari n potest ad videndu clare, et intuitive Deu, ita dici poet de hac subsista, que so veritates aliquas speculativas poet attingere, n a veritat illas practicas divinas, et narco moventes et excitantes adeui amore qualit requisit ad perfectu beatitudine. Vides qm facile solvatr arg q nobis opponit Pr Ripalda in manuscripto devolate.

Ripat.

Obsicies 7 arg quod nuper sim excogitavit Pr Chiros in 1 3 pt. de volate disp. 56. s. 3 ad prandu in evitabile conex intellectivi cu volitivo. implicat intellectivu n praeneris ratione boni cognoscenti; sd tale intellectivu narco volitiva qi implicat intellectivu q n sit volitivu. Coa sortant inferti, et mor pranda est; tum q eg qm certa supponit, tu q nos saepius illas in superioribus supposuimus, aut illa ominimus in solue arg asserendo, q qmoq intellectivu practicu connectatr cu volitivo n tamen intellectivu speculativu q qde e sufficiens ad veritate nre dici.

Chiros

Prob mar implicat q aliqua cogni contumelis speculativa sit n pronat stalit obu, ut identificatu cu cognenti n ut iunctu cu cognenti; q si magis iunctus e cognenti qm q cu ipso identificatu e. qi ut dicemus cognenti. q.

n. magis conveniens alteri quam id quod cum illo identificabitur. Et
ideo eo ipso quod cognati ut identificatum cognitionis et deserviens rei dilectionem,
in qua sedem res inclinat, ut in optimum sui bonum, in ...
conveniens sed ... Ergo vero quod omnis cognitio quantumvis speculativa
cognoscat ut identificatum cum cognoscente. Ita suadetur.

Omnis cognitio eo
ipso quod reddat subiectum cognoscens, cognoscit subiectum ipsum cognoscere:
ergo cognoscit ipsum ut identificatum cum cognoscente. Antecedens probatur: dum
cognosco aliquam veritatem non solum sum potens ad affirmandum eam veritatem
directe, sed etiam ad affirmandum me cognovisse talem veritatem; sed
eo ipso, quod habeo hanc comprehendendi non solum cognosco veritatem specu-
lativam directe, sed etiam cognosco me cognoscere talem veritatem specu-
lativam directe: ergo omnis cognitio eo ipso quod reddat subiectum cognoscens,
cognoscit ipsum cognoscere. Confirmatur: omnis cognitio formalis, aut saltem
... consignificat tempus, hoc est declarat cognoscentem eius ob-
iectum esse actu ... ergo reflectit supra se ipsam asserendo:
Nunc dum cognosco ... currentem ... currit. ad ... non potest
cognoscere hanc coexistentiam subiecti cognoscentis et obiecti cogniti, nisi
cognoscat subiectum cognoscens et obiectum, ergo reflectit supra se ipsam
et supra subiectum cognoscens.

Hoc argumentum falsissimo est fundamento innititur
quod nimirum omnis cognitio habeat eam reflexionem supra se ipsam; et supra
subiectum cognoscens. Ex nostra sententia, neque habet eam reflexionem, neque
cognoscit subiectum ipsum, ut identificatum et ut conveniens sibi
ipsi. neque quo fundamento ... apparenti ... dici potest quod cognitio

meo enuntiare pri cursu pter cursu pri enuntiet, me cognoscere idemtitas me cum ipso, et me ei convenientes mihi ipsi. Quia non obstat directus actus pri cursus sit aliquid aliud a cognitione decurrere pri, oportet ipso unum enuntiare, quod enuntiet aliud; unde frequentissime contingit quod quamvis cognitio possit supra se ipsam, et supra subiectum reflectere, non tamen omnes ipso de facto habeat.

Ad argumentum ergo respondendum est non posse concedi cognitionem reflectentem supra se et supra subiectum cognoscentem cognitione in actu exercito quin non est proprie se cognoscere, et proprie se habere pro obiecto. nam quod hoc modo se cognoscat nihil aliud est, quam quod sit ratio formalis denominandi subiectum cognitionem, neque illa affirmatio aliquid probat quod hoc non aliud convenit quam quod cognitio exterior in omni sit obiectum cognitum facilimum, et convenit quod possit facillime intus cognitum supra ipsam reflectere non semper et quando quamcumque cognitionem reflectat supra ipsam cognitionem. Ad confirmationem resp. non esse proprie signare in actu signato eam competentiam formaliter ut talem, et non esse eius supra se ipsam formaliter reflexivam. atque sic tota disputatio concluditur.

Caput 5m

Tota disputatio concluditur.

Iam vidimus ex intellectivo utique non recte inferri volitivum quod postea iudicavimus circa intellectivum, et non volitivum. Modo videamus quo modo sit defendenda, et exponenda ratio Sancti Thomae ut sic inspiciamus quod de loco constandum promisimus. Ad hoc ergo dico:

cuius minor probatur ex revocando ad perfectionem omnem deitas, quae petit secum annectere omnem perfectionem simpliciter simplicem. Deitas non eius sit atque radix et origo omnium perfectionum divinarum, quae nullam involvunt imperfectionem, petit volitionem quae nullam in suo conceptu formali involvit imperfectionem.

Deus est intellectivus.

Quasi ita discurrat S. Thomas: hoc est petere secum annectere omnem perfectionem intelligendi, quae summam perfectionem includit et omnem imperfectionem excludit, quod est volitivus; hoc est petere secum annectere omnem perfectionem volendi, quae summam perfectionem includit, et omnem excludit imperfectionem, unde non est ratio quare unam admittat, et aliam excludat, cum utraque sit perfectio nullam admittens imperfectionem, et quia si fingeres deitatem annectentem secum intellectionem et volitionem, et deitatem annectentem secum intellectionem, et non volitionem, magis perfecta erit prima quam secunda.

Si forte dicas Angelicum istud non assumpsisse pro medio nexum deitatis ad probandum in Deo voluntatem, sed solum intellectus. Assero ex intellectu tali perfectissimo recte intelligere D. Thomam in Deo voluntatem, nam intellectui infinite perfecto concedenda est identitas cum vi amandi infinite perfecta. Petit non intellectus infinite perfectus intelligere bonum, quod virtute motivum intelligentis ad amandum bonum: quod datur strictissima connexio, et identitas intellectus cum deitate, et voluntatem perfectionem quod quidem datur in intellectu dependentia huius connexionis, et identitatis, quae perfectionis est.

Magis explico: videtur intellectus infinite cognoscente bonitatem absolute et simpliciter infinitam, et infinite dignam amore, cui non correspondeat neque petat correspondere virtus amativa illius bonitatis, quae tam digna amore proponitur, et rursus videretur intellectus

cognoverit eminentiam bonitatis infinitae petentis sibi correspondere
et secum identificare vim amativam illius bonitatis, perfectio ma-
xima erit dignus Deo hic infinitus, quam primus. Recte ergo Divus
Thomas ex infinito intulit voluntatem, quia assumpsit pro medio infinitatem
perfectivam, et Deo dignam, et contra quamvis ex infinito ut sic
non inferatur voluntas, ex infinito tamen perfectivo, et Deo proprio op-
time infertur.

Dices si haec explicatio vera esset, ita inferretur vo-
luntas ex immensitate, ergo, et aliis attributis, quam ex infinito, quia
Dei perfectiones aequaliter inter se connectuntur, quod falsum est, quia Divus Thomas so-
lum intulit ex infinito non autem ex aliis attributis, et perfectionibus Dei. Resp.
non tollere, quod inferatur ex infinito voluntas, quia etiam ex aliis attributis infe-
ratur, Unde non est mirum quod Divus Thomas assumpserit pro medio infinitatem ad proban-
dum in Deo voluntatem, Hoc autem quare potius assumpserit infinitatem, quam
aliud attributum Dei potuit esse, quia cum immensitatem antea egisset Divus Thomas
de divino infinito, et eius ratio perfectiva assumpsit pro medio id quod im-
mensitatem antea explanatus reliquit.

Respondent alii aliquam diversitatem in
reliquis attributis, et in infinito circa voluntatem, quae divino fuit occasio
assumendi pro medio infinitatem potius quam reliqua attributa. Si re-
liqua attributa inferunt voluntatem ratione immensitatis et materialis iden-
titatis, quam omnia inter se habent, infinitas autem non solum ratione illius immensitatis
et materialis identitatis, sed etiam ex speciali ratione infinitatis perfectivae in-
fert voluntatem. Cum non infinitas infinitae perfectionis, respondeat infinitae
Dei bonitati, et ea indiget digno infinito amore cuius me-
ritis non satisfacit nisi ellg amandi quantum amabile est. Potius
exigeret supposita intelligens quam illud videret satis atque
circumdans si non poneret in ipso voluntatem respondentis amore
infinitus, et consentir cum ea connectitur, ex speciali ratione talis infinitatis.
Ex dictis deducitur, quod si aliquid Divus Thomas

Nihil deest.

Ex dictis deducitur quod licet aliqui doctores Thomae ex eo [illegible] colligit in Deo voluntatem non fuit eius Angelicus D. hac ratione tanquam principio evidenter convincenti sed tanquam principio pure theologico, et probabili, quod nos non diffitemur; nam etiam nos possumus hanc rationem esse theologicam et probabilem; quo autem ut volunt principio evidenter convincenti assumpsit pro medio non entis ut [illegible], sed entis perfectius, ut videre est [illegible] contra Gentes, et alijs in locis. Disputatio 2a an in Deo detur voluntas per modum actus primi capitulo 1mo vera sententia eligitur.

Disputatio 2a

An in Deo detur voluntas per modum actus primi.

Capitulum 1m

Vera sententia eligitur.

Statuimus in Deo voluntatem abstrahendo ab eo quod sit per modum actus 1i, aut 2i perfectissimi. Modo inquirimus, an in Deo detur aliqua potentia distincta a volitione actuali quae deserviat pro illa, et correspondeat nostrae voluntati, quae per volitiones productas denotatur, et cum omnia praedicata absoluta realiter in divinis identificentur, et sint realiter improducta, non indagamus potentiam, quae habeat vices potentiae physice aut formaliter producentis; hoc enim repugnat in Deo [illegible], sed indagamus potentiam quae identificatur realiter cum volitione, et prius ad illam ratione nostra praesupponatur, et ab ea formaliter denotetur.

Neque est sermo de actu 1o sive potentia logica, quae consistit in non repugnantia, quam quaelibet potentia habet, ut sit qualiter reipsa

i. Certu n. oibus e ei volate 2g hac ratione poa. Cu sit evidens nulla oio dari repugn., in eo, q. Deus actu amet, st re- qsio amat, Unde cu hec n. repugna sit poa sit poa loga recte dicimus in Deo dari poa loga ad volitione. Explati magis; hec argumentatio e legitima Deus actu vult gr pote velle sed illa poa qus in coenti immortali e poa loga gr in Deo dati ea poa loga. Inquirimus go aliud pdalu ab hac loga poa distus, q. prius ad volitione psupponatr.

Neque sermo de dato priori in subsistendi coa, eius comparatione ipsius volitionis. Extra utrumque n. e dari in Deo conceptus vitaliores volitione in cuius mare vitale consistit prioritas in subsistendi coa, nus reperiri in Deo conceptus entis, subts viventis q. sint vitaliores qm volitionis conceptus, et reperiri eius conceptus intellectivi, q. ex doctr. disp. precedentis e vitalior qm conceptus volitivi bene; n. valet e volitivus gr e intelectivus, n. a. e converso cu reperiri posit intelectivus sine volitivo.



Prima sentia nat in Deo actus pr volendi ita Aureolus in 1 dist. 36 art. 1, et alys — C. Aureolus
ex antiquioribus et Pr. Herize tom. 2o disp. 12 hanc op- — Herize
pinione amplectens eandem sequntr ptes magistri. Prima sa asserit in Deo reperiri volitivu radicale, q. set pdalus ad volitione actuale psuppositus et ab ea distus, q. ... eg. formaliter denoct. Ita aliq. Thoystes ex nobilioribus Joanes a S. Thoma — Joanes a S. Thoma

Pes Arrub.
Tannerus
Granadus
Turrianus
Alarcon
Arriaga

disp. 4 art. 2 et ex nris sit Per Arrubal, et Tannerus, Per Granadus, Per Turrianus, Per Alarcon et inter alios insulti Per Arriaga tr. de volunt. Dei s. 2.

Resolutio huius difficultatis petenda ex iis quae contra dicantur in tr. de Scia dum inquirunt [illegible] an in Deo detur intellectus radicalis, sive principium actus primi, et ex iis quae vidimus in tr. de essentia et attributis. Quod conveniunt ad dicta docemus reperiri in Deo productionis [illegible] quod hic non actus primus [illegible] nalis ad volitionem actualem. Probatur breviter nro [illegible] Essentia divina est productionis prius volitione actuali, et volitione actuali denotatur volens, ergo quatenus [illegible] volendi. Quod in Deo datur productionis quae habeat conditiones requisitas ad rationem actus primi intentionalis ad quem sufficit quod essentia divina sit denotabilis per volitionem quod potest stare cum identitate reali sicut re ipsa est tam inter volitionem actualem et volitivam, quam inter divinas personas quae a subsistentiis denotantur subsistentes, nam sicut in creaturis sufficit ad has denotationes in divinis [illegible] petiri [illegible] ratione identitatis [illegible] has donationes

Sed dicunt adversarii in Deo nullum quidem fundamentum ad concipiendum ipsum cum aliqua imperfectione: daretur autem hoc fundamentum sicut cum veritate illum concipiat intellectus tamquam radicem aliorum productionis virium, et tamquam actum primum, et tamquam quid perfectibile, in quo nullum possibilis ad [illegible] quod nullum in Deo dabitur fundamentum ad concipiendum cum veritate hunc actum primum.

Sed contra est quia fundamentum quod datur ex parte Dei ad concipiendum

radicandi distinctionis rationis inter functiones ad concipiendum unum quodammodo de Deo, quam radix, et actus liberi unum alterius, et quam aliud prius: neque hoc functionis est aliqua imperfectio ex parte Dei, quia potius est summa fecunditas ipsius, supposita ex parte nostri intellectus imbecillitate et tenuitate incognoscendo. Unde tota imperfectio est ex parte nostri, non a parte Dei.

Fallitur adversarius ea existimatione, quam sibi persuadent omnes eas denominationes esse independentes a nostra imperfecta consideratione aut non involvere distinctionem rationis iam exercitam. Itaque conceptus radicis nihil aliud, quam quod essentia Dei cap. sub conceptu, et formalissimo conceptu essentiae non dicat volitionem, et eam inferat a priori. Non dicere volitionem quando ita praescindit, est evidens ex nostra parte: eam inferre a priori patet, quia omne quod non includitur in formalissimo conceptu essentiae per se datur, quod datur essentia infertur ex essentia a priori. Neque aliquid urget quod essentia esset perfectibilis per volitionem, et esset subiectum volitionis, neque si hic loquens nihil aliud intendat quam quod essentia denotetur a volitione a se distincta adeo ut ratione nostra nullius in eo admittitur indivisibilitas. Si vero intendat aliquid quod vere sonet distinctionem, aut aliquam non aliquam imperfectionem ordinandus est. disp. 3 an actus liberi formalis volendi sit adeo distinctus ab essentia Dei. Caput primum controversiae proponitur ea quae referuntur, et nostra praeparatio.

Disputatio 3a

An actus liberi formalis volendi sit adeo distinctus ab essentia Dei.

Caput 1m

Status controversiae proponitur, sententiae quae referuntur, et nostra praeparatio.

an volitivus formale, quo concurrit voluntati create. Si supponimus posse formales esse tales distinctas, distinguatur adequate ab essentia Dei.

Alij solent hanc difficultatem ita inscribere, an in Deo detur aliquis conceptus intermedius inter Deum eius, et volitionem actualem, qui reddat formaliter volentem per volitionem actualem, sicut in sua Theologica inter substantiam creatam volitivam, et actualem volitionem mediat potentia formalis volitiva, que reddit formaliter volentem per actualem volitionem sibi ingerentem. Ubi notandum est, si detur hic conceptus intermedius potest dubium excitari, an essentia Dei reddatur eius immediate volens an solum mediate, et remote. Circa quod unusquisque discurrere debet prout in Philosophia iudicibus censuerit de concursu immediato substantie realis in actus vitales, et immediata denominatione ab eisdem.

In hac difficultate in duas extreme oppositas sententias Doctores divisi sunt. Prima defendit voluntatem per modum actus primi esse attributum Dei eius, et consequenter mediare inter Deum eius, et volitionem actualem. Videatur Pater Alarcon tractatu 3° disp. 1ª cap. 6 ubi adducens P. Molinam, P. Suares, P. Vasquez, P. Turrianus, et P. Montoya.

Alarcon
Molina
Suares
Vasquez
Turrianus
Montoya.

Secunda sententia tenet voluntatem Dei sive actum primum formalem volendi non esse adequate ab essentia Dei distinctum, quia in formalissimo, et adequate eius Dei distinctivo includitur. Afferunt pro hac sententia Doctor Arrubal, et eam propugnant ingeniosi Recentiores.

Nos in hoc puncto censemus volitivum formale non esse adequate ab essentia Dei distinctum, et consequenter neque esse attributum, quia hoc supponit eius adequatam distinctionem, neque esse conceptum quendam intermedium inter Deum eius, et volitionem actua-

Prati l nre sa: nulla fralitas, aut deceptio ponendus e in Deo adque n cedat aliq funcis. Sd nullus e functis ad ponendus in Deo eugmi fralitis, aut deceptis intimus: gr n e ponenda eugmi fralitas, aut deceptio intimus. Mar e certas, Coa infertr, et prati mor, esse Dei immiate, et fratti reddit voteris

et coeni est ceptus intellectivus, et ceptus [illegible] et sic de aliis. Ut ghet ceptus divisive sumptus distingui ex natura rei, sive tot quot includi- tur ab excludenti a complexo omnium illorum ceptuum: quod ceptus volitivus distinguitur ex natura rei, sive tot quot includitur ab excludenti ab esse dei adeq. sumpta. Capt. 3m arg. solvuntur.

Caput 4m

Argumentorum Solutiones

Arguitur 1o: Deus omnino simplex equivalet pluribus entitatibus creatis de linea volendi realiter distinctis; sed in creatis (si supponamus potentias esse realiter distinctas) datur triplex entitas de linea volendi realiter distincta, nimirum, scilicet ipsa volitiva, potentia formalis, quae volitionem [illegible] pellatur, et volitio actualis, quae est forma volendi: quod Deus omnino simplex equivalet his tribus entitatibus realiter distinctis. — Sed ex ipso, quod debet haec equivalentia, distingui potest triplex formalitas, nimirum, actus 1us remotus et proximus, et volitio actualis quae in Deo reperitur volitioni proxi- mus a remoto et ab esse dei adeq. distincti. Resp. 1o: hoc arg. multa probare; probat nempe etiam in Dei scientia esse distinguibiles quando formalitates, quae sunt actus obscurus, et opinativus, quandoquidem Deus per suam scientiam probat modo perfectissimo quod probat omni entitati creata actus obscurus, et opinativus, et consequenter datur equivalentia illa, quam petit argumentum: hoc autem non est dicendum; ergo confirmamus hoc argumentum. — Resp. 2o distinguo maiorem: Deus omnino simplex equivalet pluribus entitatibus creatis, modo eminentissimo, concedo maiorem; equivalet formaliter, nego maiorem. Dis-

Osthō clara ē ex dictis cīrā mō de cūo, et attribut.

Ex quā deduco, q̄ genꝯ æquivalentia, et eminentia formalis inducat pluralitatem formalitatum n̄ a. æquivalentiā eminentialis perfectiua. Sic n. gm ꝯ Deus, per æquivalentiā eminentialem continet q̄ pstati a corpore n̄ ē in ipso distinguibilis aliqua formalitas corporis distincta quo hæc æquivalentia eminentialis in eo, q̄ formalitas unica volitiui formalis includit in ēia Dei dicat Deus q̄ hit substa creata et eius pōa realiter distincta, nō sit his redduntur volentes volitiones eta volitiones Dei formaliter in ēia includunt redditur volens volitiones.

Arguer de exhibitis Dea solus exhibitis. æquivalere substis creatis n̄ ē æquivalere eius pōs realiter distinctis, eius substa creata et eius pōa sunt duo extrema realiter distincta: ergo distinguibilis ē in Deo duplex formalitas alia p gm æquivaleat substis viventis creatis, et alia p gm æquivaleat eius pōs realiter distinctis. — Resp. distinguo ans. æquivalere substis creatis n̄ ē æquivalere eius pōs diversitate se tenente ex parte terminorum concedo ans. diversitate se tenente ex parte formalitatis nego ans.

Fatemur ac tres termos substis viventis creatis et eius pōs, asserimus vō Deus p eandem oēm formalitatem his terms æquivalere, q̄ hæc ē æquivalentia formaliter eminentialis, quæ sufficienter pstat pro unica formalitate. Nā idem oīo munus resultat in Deo p æquivalentiā substis et p æquivalentiā pōs, quando Deus fit eodem mō, et eorundem obiectorum volens æquivalendo substis, et æquivalendo pōs; et quotiescumque in Deo n̄ pstat duo munia p unq, et alterius formalitatis, n̄ ē in ipso distinguibilis una, et alia formalitas.

Argue. 3: in volitivo proximo D. potē dyguī, et fralitas volitivi, et fralitas proximi: ergo dyguibilis ē in volitivo D. duplex fralitas. Ans prati, q. in volitivo D. fralitr reperitr, et q. sit volitivus, et q. sit proximus, et cu aliud sit q. sit volitivus, et aliud sit, q. sit proximus, dyguibilis ē in volitivo D. proximo ea duplex fralitas et consti volitivus proximus, et remotus. R. Neti consō anth. dygelo coexp. qi dyguibilis ē duplex fralitas de linea volitivi, s. duplex fralitas quarum unaqq sit volitiva nō coq: duplex fralitas quarum una sit volitiva, et alia roō coq ad volitivas et n volitivas, et quas includitr in scepte volitivi D. sciō coq.

Fateor, q. volitivo D. poē dyguī, et roē volitivi, et roē proximitas: sed tamen roō proximitas ē roō q. dg coq ad volitivas, et ad alia pdata, quas n sunt volitiva, et in volitivo D. siderari potē roō entis et substs. quas sunt roēs coēs ad alia pdata, quas n sunt volitiva; Unde ex hoc n bene arguitr poē in Deo dari volitivus proximus, et remotus, et n bene arguitr expeō, q. in volitivo siderari posit roō entis et substs. includitur et includitr tamen in scepte adeq. volitivi ea roō proximitas. et includitr roō entis et subsis.

Argue 4°. Cu aliqqs recentiores Thoysts: essa D. sistit Deus sub roē Dei: capacitas vo proxima ad volendum n sistit Deus sub roē Dei, sed sub roē volentis: ergo capacitas proxima, sive actus 1us proximus volendi adeo dyguitr ab essa D. Neti hoc argo. F. nrs doctris de sistitutione D. ejus n hoc difficultas nq sit essa D. nq sit essa D. sistit Deus sub roē Dei, ita capacitas proxima sive actus 1us proximus volendi sistit Deus sub

roe Dei cu qd ostut eiq Dt ut re va ostut actiq exprimit volendi ostut Deu sub roe Dei.

Arguq cu aliqs ꝯplutensibus: essa Da sub roe Deitis n exprimit volatē Da sub roe volatꝭ Di. Id hoc sufficit adhoc ut Deitas quatenus ē Deitas diguats adeq exprimit modo iugiendi a volatē, quatenus ē volas Di: gr adeq diguum volatꝭ et essa. Nar prati; essa Da sub roe Deitis exprimit ꝑcise roe entꝭ pleni oi pfectione simplicit simplici; sed sub hac ꝑcisione n exprimit Da volas; nq exꝑsō de Deo q sit plenus oi pfectione simplicit simplici stat cu indeterminante Deo volatꝭ, si nimiru exystimet aliquis volatē n pertinere ad eq plenitudinis pfectionis: gr esso Da sub roe Deitis n exprimit volatē Dq.

Ꝯfrati: demus eē vas opiniones aliquorum theologorum, qui putant in Deo eē iustiā stricte, et ꝯtinentiā pdu[...] huq salvatꝭ supradictꝭ. Sic argumentantur: stat cu hoc, q ē Deu exprimere exꝑsione affirmante eē plenus oi pfectione simplicit simplici, et n cu exprimere sub roe iustitiā et ꝯtinentiā, xd ꝑcisius hxe ꝑdato nare ptr roes quas apparenti ꝑsant eē excludenda a Deo gr sibi stabit optime affirmare Deu eē plenus oi pfectione simplicit simplici et nare illi volatē ꝑverti libe q talꝭ liber talꝭ implicatiō omnis falacius exposits eē iudicat. Pert adq diqdo nare essa Da adeq ꝯcepta n exprimit volatē q no mare: in adeq ꝯcepta ꝯcedo mare.

Ad rationis illius dicitur ē eta mar: essa Da sub roe Deitis exprimit ꝑcise roe entꝭ pleni oi pfectione simplicit simplici abstractiue et ꝯcise sumpta no mare exprimit ꝑplicit cue roe entꝭ pleni pfectioni simplicit simplici, tali, et tali

detrata et in particulari concedo maiorem. Probatio distinctionis est clara; nam cum essentia divina sit quodcumque ens detractum, et in particulari dicit continere totale, et tales perfectiones simpliciter simplices detractas et in particulari. unde si concipiatur essentia divina a conceptu adaequato debet concipi continens totale, et tales detractas perfectiones ex quo formaliter in ratione talis entis situatur, et contra debet concipi tamquam volitiva, quia haec est perfectio quae debet detracta continere hanc detractam entis.

Ad confirmationem dicitur essentiam divinam posse concipi, et conceptu adaequato, et conceptu vulgariter, et contra adaequato. Fateor, quod si conciperemus essentiam Dei conceptu adaequato comprehensivo pro tota pro dato in eo explicaremus quae modo non explicamus, quod cognoscimus et vulgarem illius definitionem exhibemus. Ideo notabimus in materia de attributis, non posse a nobis in hac vita tradi definitionem comprehensivam, et adaequatam essentiae divinae, quia pro tota pro dato illa instantia ignoramus. Illo modo dicimur tradere definitionem Dei, quo ea explicamus conceptu vulgariter, et contra adaequato; hoc est, quo ea explicamus per eas perfectiones, quae sine dubio ab omnibus admittuntur, tamquam simpliciter simplices. Essentia a ea perfectiones, quae in definitione traduntur, non admittuntur ab omnibus sine dubio tamquam simpliciter simplices, admittitur tamen ab omnibus libera volitio, tamquam perfectio simpliciter simplex, non est necessarium explicare justitiam strictam et continentiam subsumptam formaliter, sed solum necessarium explicare volitionem liberam. Dispositio 4 an volitiones Dei sit prius virtualiter productivus volitionis necessariae. Capt quam aliquid praelibantur, et doctorum curriculo proferuntur.

Disputatio 4a

An Volitivum Dei sit prius virtualiter productivum volitionis naturalis? Caput 1.m

Aliqua proliminaria, et Doctorum indicia proferuntur.

Quulto dico volitiony narie q. spraly e difficultos ca volitiong libe ut in 3o 4 viderimus. Illo go relinquendo insuprabily illiy difficulty dyutions sermone ht instituimus de volitiong naria. In quo puncto certum e n dari in Deo prius frali realr productivum volitiony nariy q hoc petit distinctiog reale actuale inti producens et productum, qui longe abest in Deo inti pdata essentia. et so investigamus prius realr virtualr productivum q ea dystione ralr virtuali arguenti maxima, et Deo digna pfectione pponatr.

Recolenda e go illa duplex dystio virtualis, cuius meminimus in ma de essa et attributo, et qm aly in ma de trinite abunde explant. Dystio virtualis alia e mor, qm et aly appellant fundamentale, et hec nihil aliud e, qm functu q datr in fecundite obti ad dystione veroy roaty effrandg: dystio vo virtualis mar e equivalentio quedg eminentysia, qua rey ralr indivisily equivalet pluriy ralr dyty ut dystinty in ordine ad verificandum pdata realia aliqo 9 dic, et ideo realy virtualy appellatr hanc dystinctiog virtuale aliq extendunt ad pla pdata 9a aly so ea admittunt ad explandy aliqualr mysterium Trinity.

Plena resolutio praesentis difficultatis duo exigebat. 1.m erat explorare, an inter volitionem et volitionem detur distinctio realis virtualis, quae datur capacitas ad verificationem duorum praedicatorum contradictoriorum realium, quae distinctio si non detur, procul dubio corruet prius virtualiter realiter productivum, quod supra ea distinctione fundatur. 2.m erat, an si detur eiusmodi distinctio realis virtualis, inferatur volitivum Dei esse prius virtualiter productivum volitionis. Modo relinquimus ulterius huius difficultatis discussionem quae modo non est locus convestigandi an aut inter quas detur varietas distinctionis realis virtualis; id non pertinet ad aliam materiam, discutiemus non in praesenti anno omittendo, quod detur distinctio virtualis inter volitivum, et volitionem actualem, sequatur, quod volitivum Dei sit prius physicum virtualiter productivum volitionis.

Pro resolutione notandum est nos in praesenti ingerere praedicatum quod productivi revera in Deo existens antequam inter nostri considerationem nam quod volitivum Dei sit prius virtualiter productivum volitionis non involvit, neque supponit aliquam extrinsecam denominationem a nostris imperfectis deceptibus provenientem, sed involvit, aut supponit actus intentionalis quo ad nos illius 1.i seu distincti ab actu 2.o [illegible] et radix metaphysica attributorum quae supponit, aut involvit separationem intrinsecam factam per actus nostros mentales extrema esse distinguentes unam perfectionem ab alia. Quae si dicatur praedicatum physice productivi sit additio virtualiter involvere, aut supponere distinctionem rationis. Sed neque supponit ipsa distinctio realis virtualis intrinseca.

His praelibatis prior 1.o affirmat Deus eius esse volitivum

Ricardo
Henrique
Montoio
Ripalda
S. Bonav.a
Durandus
Scotus
Cajetanus
Bañes
Granadus
Molina
Tannerus
Arrubal
Raynaudus

Deus formaliter in esse inclusum producere per hoc virtualiter suae volitionis
naris. Pater Ripal. in manuscriptis devolatis affert pro hac sententia
Ricardum, et Henricum adductos ab eo a P. Montoja disp. de
Trinitate, S. Bonaventuram in 1.m disp. 45 q. 1.a Durandum, Scotum, Caje-
tanum, Bañez, et alios ex antiquioribus eundem dicendi modum amplecti vi-
detur Pater Granadus disp. 4.a nu. 3.o esse asserens. Pater Molina
eiusdem est. Sunt Pater Tannerus disp. 2.a q. 11.a dub. 5 nu. 4.o Pater A-
rrubal disp. 43 cap. 2 Pater Raynaudus in Theologia naturali disp.
8.a

Quamvis hi omnes, et plures alii Doctores pro hac sententia referantur, non tamen
omnes revera dictae opinioni sequuti sunt. Nam quamvis dicant in Deo esse potentiam
vitalem volitionis naris, non sumunt nomen potentiae cum tanto rigore ut intel-
ligant in Deo esse revera potentiam realiter productivam, aut receptivam, eius vir-
tualiter, sed sumunt nomen potentiae pro actu vel intentionali volendi, qui
non affert realem aliquam productionem aut receptionem. Ne tamen aliqua
equivocatio subrepat, multo nos non utimur nomine potentiae in Deo absolu-
te prolato, sed nomine actus vel, quod nullam videtur imperfectionem praeferre.
Quidquid tamen de hoc sit placuit tandem hanc sententiam P. Arriaga disp. 2 q. 2
et pluribus ingeniosis [illegible] quam plurimi hac nostra tempes-
tate docti de primis virtualibus arripiunt.

Arriaga

Posterior sententia negat in Deo
primum realiter virtualiter productivum volitionis naris. Ita P. Ripalda
asserens Alexandrum, Albertum, Capreolum pro hac eius sententia sunt Aureo-
lus in 1.m disp. 37 art. 3 et disp. 45 art. 2.o et 3.o Pater Zuarez Pater
Montoja, Salas, Fasolus, Pater Vasquez et plures alii quamvis hi omnes,
et alii pro hac sententia adducantur a P. Rivadeneyra, non omnes patronos
certos esse censeo, cum quia non constat in quo sensu accipiat productionem

Alexandrus
Albertus
Capreolus
Aureolus
Zuares
Montoia
Salas
Fasolus
Vasquez
Rivadeneyra

phicq reale virtuale, tum q n verq hanc q admitto dist. rea
alis virtuali, sed ea nata ex volitione, et amore nariq nant
deinde productione phicq reale virtuale. Dubia e go merq plum
Dtq quos f haec sa titatis invenies. capite in volitione D n e
priq realiter virtualiter virtualiter productione volitionis nariq.

Caput 8m

Volitivus Dm n e priq raliter virtualiter productivum volitionis necessarie.

Pbatur sta nra in titulo cap. inscripta. Haec productio realis virtualis inintelligibilis e, neq explicatur in quo ea sitat: gr n e adstruenda in Deo. Cta patet, q munus theologorum dicitur ee, ut fidi q eunte taliter expotent explentes Ds pfectiones, q n remaneant post explatione facta penitus inintelligibiles. Haec n: esset potius implicatio gm explatio. Aliter prati: q oe pdatus in Deo exteris, q dicitur tale, s. tale s. virtualiter aliqd e in Deo n so ex hoc additio diminuente virtualiter. Sed ehg fraliter ablute, et simpliciter sit sit aliqd aliud virtualiter: imo n e aliud virtualiter, ni qtenus e ablute, et fraliter aliqd in Deo.

Haec doctrina clarissa e, et plibus exs pstq. Pbari pote nam aurum qtenus ablute, et fraliter e aurum e virtualiter, et equivalenter argentum sic ops, quatenus e ablute, et fraliter virtus pductiva creatura e virtualis et equivalenter ipsiq ce creaturae sic ehg ipsa distio virtualis intrica gm gratis oio admittimus inter volitione, et volitione nariq, quatenus e aliqd ablute, et fraliter in Deo nimirum

qualitudo entrica, ut tales formalit. suscipiant praedicata contradictoria, quia est equivalenti et virtualiter distinctio realis formalis, atque non est assignabile in Deo aliquid formaliter, et absolute in genere extrinseco in quo stat ea productio virtualis: sicut assignabile est praedicatum in quo formaliter, et absolute in Deo extenditur distinctio realis virtualiter: ergo in intelligibilibus est haec productio realis virtualis.

Mortuumque syllogismo gratis; eatenus assignabilis est in Deo distinctio realis virtualis, quatenus Deus in sua ratione formali dicit praedicatum cum distinctione reali absolute, et simpliciter tali, capacitatem nimirum ad suscipienda praedicata contradictoria, quae praedicatum, contractus ad extrema finita, et limitata sufficiens est ad constituendum illa absolute, et simpliciter realiter distincta, et contractus ad extremo infinite perfectionis constituit illa virtualiter, et sic distincta. Unde distinctio realis formalis, et distinctio realis virtualis petunt univocam convenientiam in hoc praedicato scilicet in hac capacitate ad verificanda praedicata contradictoria, ut considerant manifestum est.

Ex quo fit, quod scilicet ad productionem physicam virtualem intrinsecam volitionis Dei, et amore naturae requiratur, quod de his extremis verificetur, quidquid de extremis creatis verificatur habentibus ordinem producentis, et producti praecindendo ab extremorum limitatione. Nam productio physica virtualis debet poni in Deo ad eum modum, quo ponitur distinctio realis virtualis, unde si requiritur ad distinctionem virtualem, quod de extremis Dei verificetur, quod de extremis creatis realiter distinctis verificatur excluso dumtaxat limitatione talium extremorum: sic scilicet requiretur ad productionem physicam virtualem quod de talibus extremis Dei verificetur, quidquid de extremis creatis habentibus ordinem producentis et producti verificatur, exclusa dumtaxat

limitatione talis extremorum.

Atque non potest assignari in Deo talis dati univocus nec ex proprio ordine producentis, et producti pendendo ab eorum limitatione, aut illimitatione, requiritur quod unum productive extendat entitatem ponendo aliquam entitatem ponendo aliam entitatem quae faciat numerum cum producente, ut videmus in creatis in sole respectu lucis; et in divinis in Patre aeterno respectu Filii, quia ratione producentis, et producti multiplicat entitatem, quae faciat cum ipso numerum; sed inter volitivum Dei, et volitionem necessariam non datur numerus cum volitivum et amor necessarius sit unica realiter indivisibilis entitas: quare non est assignabile in Deo aliquod formaliter in ipso extremum in quo consistat eius productio physica virtualis, et consequenter ea in intelligibilis est. Atque ratione fusius proposita est opportunet tamen quod docuerit contentum.

Praeterea V.: illa praedata ponenda sunt in volitivo, et amore necessario, quae necessario sunt ut Deus reddatur necessario volens, sed ad hoc ut Deus reddatur necessario volens necessarius non est quod sit principium physicum virtualiter productivum, quod non est asserendum Deum esse principium physicum virtualiter productivum amoris necessarii. Maior est certa, et ratio ipsius intime confertur et probatur minor, ut subiecto creata reddatur volens necessarium non est, ut physice realiter, actualiter producat amorem, sed sufficit quod recipiat amorem, qui est forma volendi, ut in libro de anima docuimus, quod ut Deus reddatur necessario volens, necessarium non est quod sit principium physicum virtualiter productivum amoris nec alienus poneretur in Deo causa physica productio quatenus esset necessario ut Deus redderetur volens ex conceptu volentis.

Praeterea 3.º Deus non dicitur principium physicum virtualiter

ductivus amoris narij quia neque principium physice virtualiter eiusdem productivum.
Antecedens nullus adversariorum admittit, quia in receptione quocumque modo expleta, semper affertur imperfectio Deo indigna. Consequentia probatur; quia eatenus Deus esset principium physicum virtualiter productivus amoris narij, in quantum debet aequivalere subiecto creato volenti, et quia physica productio est naria ad denominationem volentis. Sed licet esse principium virtualiter productivus amoris narij, quia eminenter aequivalet subiecto creato volenti; cum etiam subiectum creatum volens non solum producat volitionem, sed etiam recipiat, debet aequivalere subiecto producenti et recipienti, et tenendum erit non solum principium productivus sed etiam receptivus virtualiter. Si dicas physicam productionem esse nariam ad denominationem volentis in creatis, cum etiam physica receptio sit naria ad eandem denominationem, debet dicere non solum esse principium physicum virtualiter productivus sed etiam principium physicum virtualiter receptivus. Ergo tertium rationes adversariorum enervantur.

Caput 3m

Responsiones adversariorum enervantur.

Dicunt 1° defensores oppositae sententiae facillimum esse assignare in Deo productionem formalem cum ratio explicans quod sit principium physice virtualiter producens amorem narium. Nam per principium physice virtualiter productivus amoris narij nihil aliud intelligunt, quam quod esse Deum aequivalenter in identitate reali cum amore nario et modo eminentissimo id ipsum, quod praestat subiectum creatum in se ipso producens suum amorem narium. Quia negari non potest Deus ita se gerere ac si produceret realiter formaliter suum amorem narium, dicendus Deus physice virtualiter esse productivus sui amoris narij, et quidem cum ex Deo detur haec aequivalentia eminentissima, nam non potest illa esse sufficiens ad distinguendam hanc physicam productionem virtualem.

Sed contra est,

q[a] hæc sunt meo audito mera vborum involucra, qq theologicæ difficultates obscurant. nos non negamus in Deo hanc eminentiam æqualentiæ, qua Deus ita se gerat cum suo amore necessario, ac si revera illum produceret, hoc est, ac habet ab amore necessario denominationem necessario volentis per identitatem realem actualem cum illo, qualiter habet substantia creata in se ipsa producens suum amorem necessarium, sublatis plurimis imperfectionibus. Addimus tamen hoc non esse sufficiens fundamentum ad ponendum in Deo prius et posterius virtualiter productivum amoris necessarii. Sicut neque perfectiua æqualentia, qua Deus æquivalet creaturis, est sufficiens ad ponendum fundamentum in Deo aliud productum creatum vel corpori, accidentibus aut alio simili.

Probatur quia ad precisionem ... in Deo ... sit virtualiter ... est in ... realis ... ponimus in Deo distinctionem realem virtualem, ... virtualiter sit ... ponimus in Deo ... in ipso ... actualis. ... aliud intendatur est extra ... realis ... actualis. Unde eminentia illa æqualentia, de qua ... loquuntur adversarii potius est ludus vocum ... q eminentialis æqualentia non includit in Deo ... q ... cum rebus creatis in ... producentis et producti, quo posito ... et ... sit inducit distinctio realis virtualis cum rebus ... ut ... est. Atque adeo si hoc modo virtualis ... manifestum mihi est in Deo non reperiri prius et posterius volitionis necessariæ virtualiter productivum.

Dicunt ... R. P. ... alii hanc ... subtilius meditantes prius et posterius productionis virtualis in Deo dari, et in eo sensu, q etiam

+ quo ad

Dᵃ sive volitiog Dj formaliter in essa inclusum, produceret realiter formaliter volitionem narij, si a volitione naria realiter formaliter distingueretur. Unde fit, quod ea phisica productio, quae modo solo est realis virtualis, esset productio realis formalis posita distinctione reali formali inter volitionem, et amorem narium, et modo sit realis virtualis, quod non datur ea distinctio realis formalis sed solo realis virtualis. Atque adeo si semel recedatur distinctio realis virtualis inter volitionem, et amorem narium, non potest non dari phisica productio virtualis, quam intendunt oppositae sententiae defensores.

Dico 5: quod ut essa Dᵃ sive volitionem formaliter in ipsa inclusum, produceret actualiter formaliter amorem narium facta precise hypothesi, quod detur distinctio realis formalis inter volitionem, et amorem narium debet recedere eius, et volitionem Dj habere nunc, et defacto virtutem intrinsecam productivam amoris narij quod si sola hypothesis stat in hoc praecise quod detur distinctio realis formalis inter volitionem, et amorem, et nulla alia in his extremis mutatio fiat, et sic talis infert volitionem debere producere actualiter formaliter amorem dum recedere essentia sive volitionem Dj habere defacto virtutem intrinsecam productivam amoris narij.

Atque difficile admissu est recedere nunc defacto Dj essentia, et volitionem Dj virtutem intrinsecam quam illa est ex se productivam amoris narij, cum quo petit essentialiter identificari realiter actualiter; ut considerantibus perspicuum erit. quod essa Dᵃ sive volitionem D modo et defacto non det eam intrinsecam virtutem ad producendum amorem narium sub hypothesi impossibili distinctionis realis amoris essentialis a volitione. Unde, ut in ea hypothesi legitime inferatur essentia Dei esse productivam amoris narij, debes supponere duo, nimirum, virtutem supervenientem Dei eius, et distinctionem realem amoris ab essa Dᵃ et coventi ut defendas tuum prius phisicum virtualiter productivum gratis supponis, quod precise posita distinctione reali inter eius, et volitionem, statim produceret, et realiter actualiter volitionem.

Dico 2° male colligunt adversarij esse Deum
valde p̄duturum volitione variis, si haec realiter ab esse Dei dis-
quireret. Nam etiam data hac hypothesi volitio illa varia esset

prius realiter virtualiter productus

et volitioni actuali [?] admittamus, seu potius omittamus distinctionem realem virtualem inter volitionem et volitionem. Sic ergo 1° obiicitur: nihil aliud est volitione quam quae [?] realiter virtualiter ab ea distincta, sive a volitione formaliter in ea inclusa, quia volitio existat ab ea distincta sive a volitione virtualiter distincta non potest existere ab ea, sive a volitione virtualiter distincta, nec habeat virtutem sufficientem statuendi existentiam volitionis, et traducendi eius [?] opus volitionem ad statum existendi simpliciter vi suae essentiae [?].

Potest traducere volitionem

in quo non intelligitur volitio actualis tanquam adeo posita

volitionis existere possit sine repugnantia horum terminorum. Et tandem id verificat, quod Deus essentia ut potentia eorum effectivum, continet in eos prioritate eminentiae adeo extra bonorum omnium distinctorum longe melius quam in eo — decet fluvius aut fonte continente aquas, prius quam in rivulos diffundantur. Atque haec probant revera dari in Deo prius virtualiter producti vi volitionis naturam; quod datur ejusmodi prius.

Respondeo haec omnia non probare prioritatem virtualis productivae, qualiter in praesenti anobis acceptatur et de qua sermonem instituimus, hoc est prius exercere vere et proprie vim producentis, et producti aliqua distinctione reali producentis, et producti. Neque quod volitio existat ab essentia Dei, solum dicit quod ratio nostra praesupponit ad volitionem, et quod nostris conceptibus intelligatur prius quam volitio. Neque quod habeat vim statuendi volitionis existentiam aliud denotat, quam hanc prioritatem intentionalem; ratio cujus essentia rei methaphysica habet vim inferendi, et ponendi omne aliud praedictum identificatum quod non pertinet ad metaphysicam illius essentiae constitutionem. Unde essentia methaphysica non statuit productionem existentiae volitionis, sed statuit prioritatem quandam rationis illativam existentiae volitionis naturae.

Neque alii locutiones in quibus dicitur cujusque Dei esse positive, proposita adeo, non repugnantis, et continentis eminentialiter volitionis naturam aliud intenderunt. Nam si hae locutiones cum omni rigore physico acciperentur, probarent non solum productionem virtualem sed etiam realem. Unde communiter omnes loquutores qui admittunt inter praedicata absoluta, et essentialia non importantur vim et realem traductionem de statu possibilitatis ad statum existentiae; hoc non esset confingere

aliud Deus ab ioq; de facto datur quin per identitatem realem habet quod est perfectio simpliciter simplex. Quandocunque autem adhest identitas realis, non potest adhere prius etiam virtualiter productivum, quod deservit exercere rationem producendi absque distinctione reali inter producens et productum.

Obijcies 2°: eo modo, quo in Divinis datur distinctio, debet dari productio; sed inter perfectiones, inter quas datur distinctio realis exercetur productio realis: ergo inter eas perfectiones, inter quas datur distinctio virtualis, exercebitur productio virtualis. Atqui inter volitivum et volitionem datur distinctio realis virtualis: ergo etc. Respondetur negando maiorem: nam cum ratio producentis et producti necessario et essentialiter importet distinctionem realem formalem inter producens et productum, ubicunque abest talis distinctio non potest dari productio realis. Et ideo in Divinis solum agnoscimus verum et realem productionem inter personas realiter distinctas, quia solum inter eas agnoscimus realem distinctionem formalem. Unde fit quod tam implicatoria sit productio realis virtualis inter perfectiones absolutas, quam est implicatoria productio realis absque distinctione reali.

Obijcies 3°: pro eo priori, pro quo essentia praecedit volitionem necessariam, haec est proxime possibilis: ergo essentia est prius productiva illius. Respondetur negando, quia pro eo priori datur necessitas proxima, ut sequatur volitio necessaria. et omne necessarium eo ipso, quod sit necessarium, est proxime potentiale. Contra quatenus essentiae creatae, et finitae sunt proxime possibiles pro priori ad suam existentiam, nam in eis, et prius realiter ipsorum productivum: ergo similiter volitio necessaria non erit proxime possibilis ante suam existentiam, nisi in priori virtualiter ipsius productivo, et consequenter hoc prius erit admittendum. Respondetur pro eo priori, quo solum existit essentia Divina non existit actu, et formaliter volitio necessaria, ut distincta virtualiter ab essentia Divina: ergo existit virtualiter, et consequenter datur prius virtuale illius. Respondetur in primis retorquendo contra adversarios

Cum arg.

3

arg. 3 ng p eo signo q quo essa pcedit volitiong datr realiy et ppria necessitas, ut extat volitio naria, qua pptr id politas datr ad appro-tiong qua datr neccitas, cy hec sit va, et realy. politas volitio- nis erit va, et realis, et vis pductiva illius n so virtualis, sed etiã actualis fralis, et realis. Resr deinde xcesso s. omisso ante nando cog. Ad cuius prationg dicimus pxima polita effu creatory a- tui ex virtute illory phe pductiva: pxima vo polita volitionis naris, p eo signo q quo essa dar pcedit n stui ex virtute phe realit aut virtualit pductiva, sed ex identitate reali oio naria exercenda in 2o signo roy ad extenda dj essa. Ad sfratiorg secdo tunc ex tere volitiong naris in dna essa virtualit, aut eminent, tamqm in roe illius a priori petent reali identitz cy ipsa, n vo tamqm in prio aliqua roe realit, aut virtualit pductivo.

Obiicies 1o. q dessa sit prius virtualit pductivy volitiong naris nullg infert imp fectiong. qr sine functo nati eminm prius pductivy realit virtualit. Cõa patet, et ans prats; et in primis distio virtualis, qm ino sbrit prius virtualit pductivy, nullã importat impfectiore cy nos ipsi eq admittamus inter pdata absluta, et relativa. Et inter volitionem naris, et intellectiong. et insup eti hanc p p sente omissorimus q datr hec distio inter volitivy, et volitiong n e revocanda im-pfectio ad distintiong virtuale. Insup neq datr impfectio in prio virtualit pductivo cy in Dis deat admitti xa pfde prius fralit p-ductivy, q maius e prio virtualit prio.

Resr nasido ans. ad pra-tiong fatemur n oriri impfectiong ex xceptu distintionis virtua-lis qm omittimus inter volitivy, et volitiong. datr tame imp-fectio in essa d, et in volitione naria ex ratione producentis, et

producti, neque si essa Dei ess producens realiter actualiter dijungeretur a volitione naria et Deus redderetur volens per aliquid actualiter, realiter formaliter ab ipso distinctum, quod maxime inconveniens iudicamus. Cum hoc stat, quod formalissimus, et precisus conceptus producentis, et producti in Deo non dicat imperfectionem, quodcumque inveniri potest non autem est imperfectio inter eas perfectiones, inter quas inveniri non potest sine implicatione terminorum. Unde perfectio est quod Filius, et Spiritus Sanctus producantur, non autem est perfectio, quod volitio naria, et essentialis producatur. Disputatio 5a an detur situs in voluntate Dei. Caput 1m difficultas decidetur.

Disputatio 5a

An detur situs in voluntate Dei

Caput 1m

Difficultas decidetur.

Postquam actum 1m volendi in Dei voluntate assignavimus sequitur, quod indagemus aliud praedictum pertinens ad actum 1m an nimirum in Dei voluntate reperiatur situs, et in primis certum est hunc situm si forte detur in Deo non posse esse esse, si proprie est physicus et realis, sicut neque ille actus primus volendi est physicus et realis, sed tantum intentionalis dependens a consideratione nostri intellectus; situs enim physicus et realis importat realem distinctionem * entis praedicata essentialia, et absoluta; et Dei voluntas est actus purissimus excludens omnes distinctiones actuales ante opus intellectus in ordine perfectionibus divinae voluntatis pertinentibus.

*q longe abest a Deo entis

Dico 2a Confirmatur Deus non habet situm in voluntate si unus Sanctus alterius excipiat. Indico ego totam difficultatis resolutionem pendere ab intelligentia significati quod per hanc vocem situs importatur.

Est q.d. n. ꝯhanc voc. signet facilitas qua q.d. retinetr qua sine illa
esse hebat difficultatē positivā ad amandū bonū et amabile.
certissime mihi ē n. reperiri habitū in volūtate divina q.m.doq.d. antequam
q.i aliud decreta superveniente, et superadditū n. intelligi volūtas
cū aliq.a positiva difficulte ad amandū obiectū dignū amore divino.
Si a. ꝑ vocē habitū intelligatr facultas q.d.
ad amandū supperans q.d. poā amativa n. tamē positivē difficili-
bus ad exercitiū amoris n. dubitare decidere habitū in volūtate divina.
Nā aliud ē ex suo fraliso decipere amare; et aliud ē facile amare:
amare n. decise dicit potestatē amativā, et ipsū exercitiū amoris q.q.
sit an sit cū facilite S. n. Amare vo facile dicit facultē posi-
tivā residentē in poā ad exercitiū amoris quā a. ꝑhibet notus in tē
distinguere in volūtate divina, et potestatē amandi ꝑcedentē cū volitione
actuali, et facultē positivā ad amandū. Quando q.d. decipere
unū n. ē decipere aliud et econtr si vox habitū in hoc sū accipiatr
poterit admitti habitū in volūtate divina.
Dicunt 1°: habitū in rōe ꝑprie sta-
li importare ē dispoē poā ad actū, et ē detractionē poā ad eius oblivi
actū q.m. oppositū, et contr n. ē decidendū Deo q.a. hae importent
imperfectionē Deo indignā. — Sed d. ē 1°: q.o licet ꝑ habitū intelli-
gamus dispoē illā poā ad actū ponimus in Deo decipere habitū
q. aliud ē decipere poā, et aliud ē decipere eā ē dispositam,
q.do n. decipitr unū n. decipitr aliud. — Dicunt 2°: q. habitus ex suā rōe
q.do n. decipitr unū n. decipitr aliud. ... ē 2°: q. habitus ex suā rōe
frali n. semper supplet poā indifferentē q.m.doq.d. in poā naria
beni potē dari habitus, q. reddat poā promptiorē ad exercitiū suo-

suorum quod licet non dent realiter distinctionem erit tamen habitus in rationalis et methaphysicus.

Dicunt 2º: nam non potest, quod in voluntate Divina inveniatur facilitas, et promptitudo ad amandum: ergo tamen cum non quævis facilitas, et promptitudo sit habitus, sed ea tantum, quæ supervenit potentiæ, et ab ea adæquate distinguitur, facilitas illa quæ reperitur in Deo non indicat rationem habitus. — Sed dicendum est, quod hæc facilitas supervenit potentiæ, et ab ea adæquate distinguitur. Supervenit potentiæ quia primum reperimus voluntatem amativam, deinde ejus facilitatem, et promptitudinem ad amandum. Distinguitur adæquate a potentia, quia in ipsius conceptu formali non includitur facilitas ad volendum, sed sola potestas volitiva. Unde etiam quod potentiæ superveniens et a potentia distincta adæquate.

Dicunt 3º: facilitas conveniens habitui est facilitas ad producendum: cum a Deus non producat, neque producere possit suis volitionibus, nam non potest Deo tribui habitus. Alias non unquam dicitur subjectum facile, aut difficile, ad subeundam aliquam denominationem. Sed dicendum est, quod si habitus est ad producendum, manifestum est eum non esse admittendum in Deo ratione volitionis nam. Nos non accipimus habitum cum tanto rigore, sed accipimus habitum pro facilitate, et promptitudine, et dicimus formaliter esse in Deo habitum, et quod sit denominatio habitus, certum est in Deo inveniri hanc facilitatem et promptitudinem. Nec dignum admiratione est dicere aliquod subjectum quod subjectum, facile aut difficile esse ad aliquam denominationem subeundam, aqua enim facilis est ad recipiendam frigiditatem, quæ inde dependet et difficilis ad recipiendum calorem quia illi violentus est.

Dicunt 4.º hanc facilitatem in Deo residentem non esse positivam sed negativam, hoc est nullum dari impedimentum ad hoc ut Deus amet, et contra in Deo solum non dari habitum, quia defficit positiva facilitas quae est propria habitus. Sed 4.as est l.: quia sine fundamento asserit hanc facilitatem Dei ad amandum non esse positivam, sed negativam, quandoquidem Deus positive petit actualem semper identitatem cum volitate actuali, quod procul dubio magis stricta est positiva facilitas quam quaevis alia, quam in creatis experimur. Et 2.º quia nulla imperfectio relucet in admittendo in Deo positivam facilitatem recurrendo ad stivum, in qua faciendo quaestionem de nomine. 3.º quia Deus saltem petit hanc negativam facilitatem quandoquidem petit nullum sibi adesse impedimentum ad amandum, hanc autem exigentiam positivam negationis impedimenti vocamus positivam facilitatem.

Caput 4.m

Argumentorum expeditio.

Insurges l.: ipsa volitio actualis habet summam facilitatem ad exercitium amoris et tamen in ipsa volitione actuali non datur habitus, ergo non omnis facilitas ad exercitium amoris est habitus. — Respondetur illam solam facilitatem, quae se tenet ex parte actus primi, esse appellandam habitum; non vero illa quae se tenent ex parte actus secundi. Unde non appellamus habitum facilitatem illam in actuali volitione residentem, sed habitum appellamus facilitatem illam quae ex parte actus primi ad actualem volitionem — sed

id hitu appelamus facilitatem illam quae ex parte actus l. ad actualem volitionem decipimus. Itaque decepta potestate amativa ante volitionem actualem, decipimus eam deinde habilem, et promptam ad amandum, et tunc hitum decipimus ex parte actus l. ad volitionem actualem.

Insurges

V: illa facilitas, et promptitudo, qua ignis fertur sursum, et lapis deorsum non appellatur hitus. ergo neque illa facilitas, quae esse erit in Deo ex actuali identitate quam habet cum volitione actuali appellanda est hitus. — Resp. omittendo ans; non sola illa facilitas quae est ad actus vitales intus et volatus, certe, et frequenter hitus appellatur, non vero alia quaecumque facilitas. Et quod cum vox hitus significet ad placitum potius significat hanc, non vero aliam facilitatem. Unde consequentia negatur, quod bene possumus decipere Deum promptum, et habilem ad eam denominationem per identitatem cum actu vitali subeundam, et tunc decipimus hitum in Deo.

Insurges 2o: Si daretur hitus in Deo ante quam intelligeremus hitum deciperemus Deum esse possibilem difficilem; non tamen ponimus hitum, ut illa facilitas ad amandum, sed hoc arguit maximam imperfectionem ergo non est ponendus hitus volatus in Deo ante actum ... intelligitur possibile facilis ergo Deum esse. Maior probatur, quod cum hitu intelligitur possibile facilis. — Resp. negando maiorem ante hitum intelligitur possibile difficilis. ... non ante hitum decipimus Deum esse possibilem difficilem, quod aliud est, quod ante illam facilitatem hitus Deum esse non sit possibile facilis; et aliud est; quod ante illam facilitatem sit possibile difficilis. In casu Deus ante illam facilitatem non decipiatur possibile facilis. nego tamen quod decipiatur possibilitas difficilis ex eo autem, quod non decipiatur possibile facilis, nulla arguitur imperfectio, argueretur vero si decipiatur possibile difficilis.

Insurges 4o instando superius argumentum: hitus

Datur ut tollatur difficultas; sed in voluntate Dei nulla est difficultas: ergo

neq; habitus. — Potest hoc argumentum retorqueri, ut iam ab aliis notatum est: facilitas datur, ut tollatur difficultas sed in voluntate divina est facilitas, ergo in voluntate divina est difficultas. Respondetur distinguendo maiorem habitus datur, ut tollatur difficultas quae aderat, si revera non poneretur habitus concedo. omitto maiorem ut tollatur difficultas quae possibiliter aderat ante habitum, nego maiorem. Itaq; habitus ponitur, ne difficultas resultet ex carentia, nego maiorem. Itaq; habitus ponitur, ne difficultas resultet affluens potentia, quae ante habitum neq; facilis, neq; difficilis intelligitur. ubi iterum observandum est cum dicitur sive volitivum formaliter in esse in eius, si recte censeatur, non est concipiendum ante illum formaliter habitus possibile difficilem, sed tantum natiuè, hoc est neq; possibiliter facile, neq; possibiliter difficile ad denominationem volentis subeundam.

Insurges, et iterum arguitur: habitus ex sua specifica differentia affert imperfectionem, ergo non est ponendus in voluntate divina amoris gratuiti, quia ideo ponitur, ut suppleat aliquem defectum virtutis. Probatur quia voluntas divina scilicet se sola est sufficiens ad actum amoris, scilicet non est sufficiens se sola. Si primum dicatur superfluus est habitus. Si secundum iam voluntas divina non erit perfectissima in linea voluntatis. Probatur etiam quia quidquid potest habitus sufficientissime praestatur a divina voluntate: ergo non est necessitas ponendi habitum in Deo amoris gratuiti quia quidquid praestat. + Est influere in actus amoris, et hoc detrahere, et inclinare potentiam. Sed hoc praestatur eminentissimo modo a voluntate divina, seclusio quocunq; alio: ergo superflue ponitur habitus.

Respondetur distinguendo antecedens habitus creatus concedo antecedens: habitus concepte sumptus, et quem nos ponimus in Deo, nego antecedens. ad probationem notandum est antecedens de habitu, quem in Deo ponimus. Nam hic supponimus voluntatem divinam sufficienter constitutam in linea virtutis volendi, quae deinde facilius, et promptius per habitum intelligitur, et quidem fictum est ergo habitus poni ad supplendum defectum virtutis, cum habitus natus non ponatur, ad supplendum eiusmodi defectum. Sed ad facilitandum

poq, iq aliunde absolute simpliciter potentis, cum quo stat habitum supernale supplere virtutis defectum, quae ante illum poterat naturaliter solum inchoate potens.

Ad 1.m confirmationem Petri voluntas Dei sub sceptro proprio, et adeo voluntas recepta est sufficientis virtutis ad actum amoris, sed tamen ea virtus non intelligatur completo, et facilis ad actum amoris. Nam aliud est virtus sufficiens, et aliud est virtus sufficiens cum facilitate, et promptitudine. Ad 2.m confirmationem Petri nando ans. Non enim quicquid praestatur ab esse Dei praestatur ab ea facilitate, et promptitudine quam habitum appellamus. Neque voluntas neque habitus, quae in ea ponimus, praestant aliquem influxum in actum amoris quia influxus est productio, et omnis productio exulat quo ad praedicato absoluto, et essentia.

Insurges: Ille nomine rerum creatarum non possunt vere, et proprie convenire Deo, in quorum signato, postquam ablatae sunt omnes imperfectiones creaturarum non manet aliqua perfectio proprio illius signati, sed manet tantum aliqua ratio communis; sed hoc contingit in signato huius vocis habitus, quia non manet vere, et proprie in Deo ablatis imperfectionibus creaturarum: ergo Illa. Petri recedendo maior, et nando minorem nam ablatis imperfectionibus creaturarum remanet facilitas illa, et promptitudo, quae adhuc retinet rationem habitus, non de vi vocabuli velimus contendere. Et si ingrates illum posuere facilitatem, et promptitudinem non ei habitum appellando, non multum curabo, dummodo mihi concedas dari in voluntate Dei hanc facilitatem et promptitudinem,

quod sit formaliter aliud adeq. dicto a virtute volitiva Dei. 2a de obto increato Dei volatis. Dr 1a an Deus, et eius Di perfectiones sint obiectum formale Dei volatis. Cap. 1m certa supponuntur.

Controversia 2a

De obto increato Dei voluntatis.

Disputatio 1a

An Deus, et eius Di perfectiones sint obiectum formale Divinae voluntatis.

Caput 1m

Certa supponuntur.

Primo supponendum est in praesenti non accipi obm formale pro oppto virtuali, sed pro oppto mali. Obm n. virtuale, neq. expsse ponitur ab intu nec expsse amatur a volate. Intendit quis, v.g., efficaciter regj aliquod finem virtualiter, et vult eligere media ad illius consequtionem, quae expsse, et in parlari non amat, quia non dum praesentata sunt. In hoc sensu est obm est formale vu Dei volatis. C de amabile expsse, et formaliter amatur a volate Divina, et ut tale ab intu Dei expsse, et formaliter proponitur. In alio ergo sensu accipimus obm formale, et mate Dei volatis.

2o supponendum est obm formale, quod in praesenti accipitur esse illud, quod propter se amatur, et propter quod amatur obm mate; et obm mate esse illud, quod amatur propter obm formale.

amat quis sanitatem obiectum propter ipsius bonitatem, et ex eius amore movetur ad applicandum media, quae conducant ad ipsius conservationem, aut recuperationem: tunc sanitas est obiectum formale amoris, quia propter se amatur, et omnia alia quae ex eius amore eliguntur ad ipsius conservationem, aut recuperationem, sunt obiecta materialia, quia propter bonitatem, et utilitatem sanitatis amantur. Idque in intellectu videre est; quandocumque enim ex uno cognito detrahitur intellectus ad aliud cognoscendum illud prius obiectum formale, et posterius materiale nuncupatur.

3° Supponendum est aliquando obiectum formale, et materiale voluntatis esse inter se diversa, et aliquando esse unum et idem

eccè amat quis sanitatem ad sequendum comparandum ... duo obiecta formale nempe seque ab obiecto materiali, quod sanitas. Amat alius sanitatem, quia in se bona, et amabilis eccè huius amoris idem est obiectum formale, et materiale nempe sanitas. Cuius bonitas movet ad eandem sanitatem amandum, ut notavimus in materia de fide, quod quandocumque obiectum formale movet ad aliquid aliud distinctum cognoscendum, aut amandum, solet appellari obiectum formale motivum impulsivum et extrinsecum: quando tamen sistitur in eius veritate aut bonitate, solet appellari obiectum formale tractivum.

4° Supponendum est obiectum formale voluntatis amantis semper esse bonum, quia talis est huius potentiae indoles, ut numquam possit a malo trahi ad amandum. Quod si aliquando obligat voluntatem amare malum id evenit, quia sub aliqua specie boni honesti utilis, aut delectabilis ab intellectu proponitur, et tunc malum illud specificative sumptum erit obiectum materiale voluntatis amantis: ratio vero bonitatis, quae ab intellectu proponeretur est obiectum formale illius amoris. Alia ratio est in voluntate fugienti, et hodio habenti; tunc enim malum ut malum est illius obiectum formale; ideo enim fugit, et hodio habet voluntas, quia malum est obiectum quod ipsi opponitur.

5.° supponendum est in quocunque ente considerandam esse duplicem bonitatem, aliam absolutam, et aliam respectivam. Bonitas absoluta in ente datur, quando datur integritas perfectionum constituentium rem, ratione quarum est perfecta in suo esse, nimirum, nec perfectio desit maneat, nec perfectio superflua exundans. Bonitas respectiva datur ea ratione, qua ens alteri bonum est. Bene potest stare quod res sit bona in se non vero alteri, quia in se bona potest habere consummationem, et integritatem suarum perfectionum, non vero esse conveniens alteri. Sic calor in se quidem bonus est, sed non aquae, cui contrarius est.

Sexto supponendum est aliud esse motivum quod, et aliud motivum cui, sicut et aliud esse ex communi Philosophorum sententia finem qui, et finem cui. Motivum quod est id, quod amatur et expetitur propter se, et propter entitatem suam bonitatem. Motivum cui est subjectum ipsum, cui tale bonum desideramus. Exemplum potest esse eadem sanitas. Cum non adhibeo media ad sanitatem recuperandam, media electa sunt objectum materiale; objectum formale, sive motivum quod est ipsa sanitas; motivum cui sum ego ipse cui sanitas opparanda est. Haec ab ultimis in praesenti supponuntur, et a nobis omittenda non fuerant, ut dicenda clarius perficiamus: Caput Vum Deus, et eius divinae perfectiones sunt objectum formale divini amoris.

Caput Vm

Deus, et eius divinae perfectiones sunt obiectum formale divini amoris.

Deus se amare propter suam ipsius bonitatem

operitis est apud omnes, et relat ex omnium numeris. Sonus testimonium et ratio est quod ad perfectissima volat det habere obiectum formale perfectissimum et magis perfectissimum volendi illud. Sed perfectissimum obiectum formale est infinitum bonum Dei, et perfectius magis volendi illud est illud amare super omnia, et omnia alia diligere propter illud: quod tale obiectum formale et talis modus perfectissimus volendi illud competit divinae voluntati. Ex quo videbis Deus ipsum esse obiectum formale, et materiale divinae voluntatis. Neque inconveniens est ut notabamus cap. V: in eadem entitate convenire rationem obiecti formalis, et materialis.

Non est difficultas, quis ne perfectio divinae voluntatis ratio obiecti formalis ratione divini amoris, an sola essentia, tam etiam attributa, et relationes, sola tenet secundum Deum esse obiectum formale, et reliquas perfectiones divinas esse obiectum materiale divini amoris. Ita sensit Henricus quodlibet 3 summa art. 47 q. 4a. Scotus et eius discipuli in 1 distinctione 10, et dist. 32, et lib. 2o dist. 1a q. 1a art. 2, et eadem sententia colligitur ex multis Patribus. Quam sententiam tuetur n. 10 ... attributa, et personalitates esse obiectum formale divini amoris. Plane definit Okamus in 1m d. 35 q. 3a Cajetanus 1a 2ae q. 27 art. 8 P. Molina 1a p. q. 12 art. 8 disp. 4 ... Montoja de voluntate d. 3 s. 3a P. Granadus tract. 1o d. 3a n. 8o et ex aliis multis colligitur.

Nostra sententia est: omnia perfecta divina, sive divisibiliter sive collective sumpta sunt obiectum formale divini amoris. Itaque Deus potest amare suam essentiam propter suam ipsius bonitatem, et ex hoc ipso amore amare reliqua alia perfecta, tamquam perfectiones sibi debitas, et tunc essentia divina erit obiectum formale, et reliqua perfecta obiectum materiale divini amoris potest deinde Deus omnia

pdata Secundaria tã abluta qm relativa amare, et ex horu amore suu ctiã amare, tamqm radiu, et rõs aprwri eui dentli; et tunc oia illa Secundaria pdata erunt obiu frale, et essa dª obiu male dª amoris. Poté deinde pptr esse bonitate amare suu oipog, et pptr bonite oipog bonite esse; et tande poté amare totu Deu qmtus ẽ sm oẽs suas pfectiões pptr bonite in eo oplexo relucente.

Ad intelligentiã et pratione nrã oẽt advertendu ẽ bonite Dẽ ee pdatu trancendens oẽs pfectiones tan primarias qm Secundarias, tã ablutas qm relativas. Naz sic qtet pfectio divina, put sdista ab alia seipsa ẽ spiale ens, itaqz put sdista ab alia het spialẽ bonite. Semp n. bonitas comitat ens; et cu ens trancendat oẽs pfectiones divinas tan ablutas qm relativas, bonitas eliã debet oẽs divinas pfectiones trancendere tam ablutas qm relativas;

Pratr

qz nrã oẽ: obiu frale volatẽ ẽ illa bonitas quẽ pptr se expetibilis ẽ, et pptr qm alia sunt expetibilia; sed bonitas ciuz, et bonitas attributoru, et relationu sunt pptr se expetibiles, et pptr ipsas alia sunt expetibilia: qz quis bonitas divina sive abluta sive relativa ẽ obiu frale volatis divinẽ. Mar, et coñ ostant, et mor pratis; oipoa, Sapia, et immensitas, et alia sunt infinite pfectiones: qz pptr se ipsas expetibiles sunt, et alia pptr ipsas. Quẽ n. pfectio allitiet volatẽ ad amandu ipsã, et alia pptr ipsã, ñ quẽ

fuerit infinita perfectio. Unde quia Deus gaudet in sua essentia gaudet in
opposito, et quia gaudet in opposito gaudet in sua essentia misericordia ins-
titia, et alijs, et sic argumentum in alijs perfectionibus absolutis fieri posset

Idem in relatiuis videre est, nam quod pater sit innascibilis
et quod simul cum filio sit principium spiritus sancti spirationum. Item filliatio
et spiratio passiua sunt obiecta per se expetibilia, et quae possunt detrahere
per se ad aliorum amorem in Deo existentium, nam bonum et conuenientium
est Deo quod in ipso sit Pater, filius, et spiritus sanctus potest ergo Deus de-
trahi ad amandum suum verbum propter bonitatem paternitatis quia bonum est pa-
tri habere filium, et econtra potest detrahi ad amandum paternitatem propter
filium cui bonum est pater, immo, et suum esse propter bonitatem harum
relationum quae consequuntur. hac unica ratione apriori satis comprobatur doctrina
Haec doctrina locum habet in diuina scientia nam vnius diuinus ut communiter a theologis do-
cetur potest cognoscere diuinum esse ex detractione cognitionis attributorum et personalitatum
et ex detractione cognitionis essentiae potest cognoscere attributa, et personalitates. Unde essentia
diuina potest esse obiectum formale rationis cognitionis attributorum, et personalitatum, et attributa et
personalitates possunt esse obiectum formale rationis cognitionis essentiae, et idem de uno attributo ratione
alterius, et de una personalitate ratione alterius. Sicut ergo veritas essentiae detrahit ad
cognoscendum ipsam, et quae cum essentia realiter identificantur, et e conuerso, ita bonitas
essentiae attributorum, et personalitatum detrahit voluntatem ad amandum in se ipsa, et
ad amandum alia propter alia.

Caeterum quamuis daremus quod propter aliquam rationem specialem reliquo omnia perfecta
condita ab essentia penderent in cognitione ab essentia cognitione posset habet esse obiectum formale
diuini amoris, nam amor voluntatis non dependet ab ordine quem intellectus seruat in
obiectis cognoscendis. Deus nam in via per creaturas agnoscimus, et tamen eum immediate
amamus per charitatem, quia amor incipit unde inuenit rationem obiectum amabilis
obiecti. Cum ergo attributa, et relationes habeant bonitatem infinitam digna sunt in-
finito amore propter suam specialem perfectionem, et consequenter eorum amore alia amentur
identificata.

Caput 3m Adversariis resistimus.

Argumentantur 1°.

Natura divina, ut potentia radix omnium attributorum et personalitatum continet eminenter omnes alias perfectiones ergo sola essentia divina est objectum formale divini amoris. Antecedens supponendum est, et consequentia probatur, quia ex eo quod eminenter contineat omnia alia sufficienter est detrahere ad amorem omnium aliorum. Respondetur concedendo antecedens, et negando consequentiam, nam illa quae eminenter continentur in essentia, dum in se ipsis formaliter existunt possunt etiam determinare ad sui amorem, et ad aliorum omnium amorem, quia habent bonitatem distinctam ab essentia.

Argumentantur 2°. Si attributa, et personalitates essent objectum formale divini amoris essent etiam objectum primarium illius. Sed sola essentia est objectum primarium divini amoris, quia sola essentia continet eminenter omnia alia: ergo attributa, et personalitates non sunt objectum formale divini amoris. — Respondetur hic misceri quaestionem de nomine. — Si per objectum primarium intelligatur objectum formale quod est detrahens ad sui, et aliorum amorem, fateor non solam divinam essentiam esse objectum primarium, quia non sola est objectum formale, ut probatum est. — Si per objectum primarium intelligatur illud, quod est ratio a priori quare alia existant, et habeant suam amabilitatem formaliter existentem fateor solam divinam essentiam esse objectum primarium divini amoris, quia sola ea est ratio a priori, quare existant attributa, et personalitates.

Si per objectum primarium intelligatur illud quod necessario debeat amari, ut alia amentur; fateor attributa, et personalitates non esse objectum primarium divinae voluntatis. Nam ut amet suam essentiam non debet prius amare attributa, et personalitates. Itaque aliud est attributa, et personalitates sufficienter detrahere, ut ex sui amore

ut ex sui amore essa ametr; et aliud e q ut essa ametr deant prius amari attributa, et psonalites. 1m e vu, et 2m fy, q essa dina ex se independenter a quovis alio pdato dino het suffitienty amabilite, ut posit ad sui, et ad aliory oiu amore detrahere. Omitto acceptiones alias huius vocis.

Argumentantr 3o:

Si Deus amaret sua essa ppter attributa, et e converso attributa ppter essa; dinus intus distingueret essa ab attributis; sd hoc dici n potest; go Deus n amat sua essa ppter attributa, et e converso attributa ppter essa. Mor, et coa sunt certa; Mar probatr, q Deus n posset amare sua essa ppter attributa, quin cognat attributa ee pfectiones convenientissimas essae, et n posset amare attributa ppter essa, quin cognat essa tanqm radicem suorum attributorum; sd hoc n potest stare sine distinctione rois, qua Deus separet essa ab attributis, et attributa ab essa: go Ds intus distingueret essa ab attributis, et e converso.

Retr communitr doceri n fieri distinctionem rois, quotiescunq una realitr cognitio attingit quidqd in obto e realitr contibile, cu go Deus qmodo efficit q una realite sehere essa inferente attributa, et q alia attributa illata, q tm hi ppalitas et q tere in tse denfiadnts ralitr n facit Deus distem rois, dat tm fundamentum ut nris cognibus fundamus essa ab attributis, et e converso, itaq Deus q una realitr cognitione cognoscit essa sua, et hanc ee radicem suorum attributorum et cognoscit attributa sua, q ex illa radice inferuntr, ex qo sa- pia, et alio, et ex hoc amat oia, q amavit essa, et e co

amavit ipsos etc.

Argumentantur 4°: si Deus amaret omnes, et singulas sui affectiones, tanquam obiecta gratia, et mala, sequeretur etiam Deum amare hunc ipsum amorem, cum sit infinita affectio gratialiter in Deo existens; sed hoc mille difficultatibus implexum est; ergo etc.

Maior est certa, et gratis minor: si amor directus, quo Deus amat suam essentiam, omnes, immensitatem, et alia praedicata, amaretur a Deo, id fieret per alium amorem reflexum; et hic cum sit etiam affectio divina amaretur a Deo per alium amorem super ipsum reflectentem, et hic per alium, et sic in infinitum: hoc autem esse ingens absurdum omnes vident; cum de facto admittatur in Deo infinita series amorum.

In primis hoc argumentum cum habet etiam si dicamus solum divinum esse obiectum gratae, et reliquas affectiones obiectum malae divini amoris. Solvendum tamen a nobis est cum absolute docuerimus omnes divinas affectiones esse obiectum divini amoris, sive tam quam obiectum gratae, sive tanquam obiectum malae. Breviter dicimus quid in hoc quod tenendum sit, remittendum lectorem ad magnum de divina scientia, ut quae fusius nostri doctores hanc versant difficultatem. In quo alii dicunt amorem directum esse etiam amorem sui ipsius, nec necessarium esse ponere in Deo novum gratialem amorem reflectentem super directum. Alii dicunt amorem directum amare gratialem aliquem amorem reflectentem. Non tamen esse necessarium ponere infinitos gratialiter reflectentes, sed sufficere unicum reflectentem super primum gratialem amoris directum.

Nos asserimus esse ponendas in Deo infinitas gratialiter amorum reflectentium. Nam primus amor amat omnia alia praedicata divina ab amore distincta, et ideo directus appellatur

q.ᵗᵘ amat 1ᵐ amore, q.ᵗᵘ amat 2ᵐ et sic in infinitum. Ergo qñ delet funetur ad distinctionem rōis efficiendam inter infinitas fomaliter, resultabunt fomaliter infinitas rōe nra dicta. — Neque potest dubitare si tu dicas amorem esse ultimam rōm fomalem amandi, et ideo en-tum non indigere alio amore, ut ametur, sicut quia unio est ultima rōo fomalis uniendi extrema non indiget alia unione, ut ipsa uniatur.

Nam quia nra quia amor non est ultimo rōo fomalis amandi se ipsum sed solo est ultima rōo fomalis amandi aliud a se distinctum. Unde amor ille directus tradit ad eum, et ab omni alio, per dato absoluta non est amor sui ipsius, sed solo omnium aliorum predicatorum, quia ab ipso distinguntur. alia rōo est de rebus fomalibus physicis, ut unionem actionem, et aliis, quae sunt rōes fomalis uniendi se, et extrema, et producendi se, et aliud aliud a se distinctum. Rōo est, quia sunt diversi, et potest rōo fomalis physica habere aliud predicatum, quod non habet alio rōo fomalis intentionalis. neque obstat si tu dicas hunc processum in infinitum in Deo esse vitan-dum. nam in Deo non est nisi unicus realis indivisibilis amor, qui per infinitas nras cognitiones imperfectas dividitur et extricatur in eas infinitas fomaliter, in quo nullus relucet incommodum. Omitto alia ad magis dc Doctrina Sua. Quaeritur an Deus se et suas divinas perfectiones necessario diligat. Caput 1ᵐ cuius, et rōo statuitur, et exponitur.

Disputatio 2ᵃ

An Deus se, et suas divinas perfectiones necessario diligat.

Caput 1ᵐ

Cuius, et rōo statuitur, et exponitur.

Progm sanctus ē Deus se, et oēs suas pfectiones diligere pri-
gredi ē, an, et quo mo eiusmodi amor sit in Deo narius. Aliq
DD. ex antiquioribus, quos affert P. Montoya tho. devolunt d.
4 s. 1a, et precipue Scotus in 1m dist. 10 q. 1, et quodlib: 16 art.
2. et 3o fatentr amorem Dei qa se ee liberum. Idq affat Scotus de
processione Spus Sancti, et de amore illo, quo beati Deum prosequuntr.
Scotum sequuntr. Et explant eius discipuli Joanes Vassolis in
1m sententiarum dist. 10 q. unica art. 3 Francus Mayronis, eadem
dist. 10 q. 1o et coeti Scotistae &c.

Multipliciter accipi potē necessarium ut videre ē apud P. Montoya citatum. Et omissis aliis acceptionibus minus utilibus in triplici sensu pnti sumi potē. 1o sumitr narium pro violento, qto nimirum violentia infertr ab extrinseco prio movente 2o natum, et in natam inclinationem. 2o sumitr pro coacto qto nimirum pa coactio pvenit ab efficiente extrinseco movente 2o volatem libera. 3o comis, et frequentissime sumitr pro tali necessitate, q directe pugnat cum possibilitate oppositi. Xa qm illud dicitr ee absolute, et simpliciter narium, q n potē n ē nec potē aliter se here, sed immutabiliter existit.

Totidem modis oppositum sumitr liberum. 1o pro libero a violentia, q nimirum absque a nullo extrinseco prio violentiam inferente 2o natam, et inmediatum ipsius oppressione. 2o qto a nulla extrinseco prio cogitur 2o ipsius appetitus eliciti, et liberae volatem. 3o sumitr liberum ~~[illegible]~~

Montoya
Scotus
Vassolis
Mayronis.

cosse, et frequentissime q. ita sumitr ut potuerit n. existere qui existit
Atq expositis certum ē amorem divinum erga se, et suas pfectiones
liberum a violentia, et coactione, volunt n. Deus absque ulla violentia et
coactione, ultro, et sponte sua, et ois divinas pfectiones, nq suaviter rapitr ab illo infinito bono.

Hae tamen duae acceptiones, in
qq amor divinus ga se, et suas pfectiones, potest appellari liber,
n. sunt frequentes, et usitatae, et ideo nullatenus admittendae
sunt, sed a nullo alio qr. Scotistis admittuntr. Quapropter cois, et
vera sententia docet hunc divinum amorem ē absolute, et simplicitr necessarium.
q. necessarium absolute, et simpliciter formaliter stat p eo, q n. het indifferentiam
ad extendum, et n. extendum, sed ita immutabilitr existit ut n. potuerit n. existere, sicut de processione Sp. S. et de amore beatorum dicendum ē; ergo amor ille divinus n. potuerit n. existere absolute, et simpliciter
ē appellandus amor necessarius.

Et q duplex datr libertas in voluntate opposita duplici necessitati nimirum libertas quo ad exercitium, et
quo ad speciem asserit haec vera, et cois sententia hunc Dei amorem ga se et suas
pfectiones ē necessarium, tanquam ad spem, quam quo ad exercitium, Deum
ē necessitatum ad n. se hodio hendum, et ad se taliter amandum, ut nunquam
possit ab amore desistere, de necessitate quo ad spem nra probatr:
ad Deum ē summum bonum nullum includens rationem mali ergo ipsum clare
visum, n. potest volas hodio psequi, nq obiectum hodii ē aliqd malum. Deinde
q Deus n. potest peccare, et si peccaret si mentiretr peccaret
quidem longe gravius si se hodio heret

Necessitas huius amoris

quo ad experientiam gratia multis rationibus quas ptes existimant esse demonstratorias, et evidenter convincentes statutum veratis cuius mentibus salbem desixg, nos afferemus aliquas efficaces, quaeque tibi, an sint demonstrationes s. n. Mihi n. n. vacat neque ego exquirere, ut alii faciunt, neque examinare, quouisque singula curret vtr. Iam e bonitas obti, quo maior e, et melius cognoscitur habet vim attrahendi volate, donec eam necessitet, experimur n. pulcritudine creata clare cognita, et amenitatem hortorum sic a nobis extorquere complacentiam ut n. possimus his obtis visis eam impedire.

Atque bonitas Dei superat oium creaturarum elegantiam infinities, et Deo conveniunt ore quae nobis sunt quoque extrinseca bona quae delectamur gr Deus necessitabit ad hondam complacentiam qua se summe pulcritudinem cognitam. Cum sim Atque bonum amabile sit vi cuiusque auts proprius. hoc e facteris, q. si dicas hanc rog n. oprari eiusmi tractione ee necessitante sd intra genus libe ad eum mus quo hilus, qmbus magis ac magis intendatur n. tollit poe libertate consistendo nihilominus e hinc e roi ng bonitas (quo maior e) trahere necessitando volate videtur experientia demonstrare. Iam

Deus q. n. e in Deo potestas ut n. sit beatissimus gr nario gaudet et gaudentur summus bonus, ng si auferamus hanc felicitatem possessione, s. n. datur absolute et simpliciter summa felicitas, s. n. datur oio complete, et perfecte, atque in possessione hac includitur nario gaudium, gr nario se amat Deus. q. si dicas complere beatitudinem amore oio liberum quo posset voluntas amare quocunque libuerit eiusdem exercere.

Insistendo adhuc huic roni qua non percipitur volatus posse omittere eius amorem, ni ostendatur entitas desistat ab ipsa comprehensione, sed omnino deus hoc est impossibile ergo et ipsius volati erit impossibile desistere ab amore. Confirmatur quia quod Deus gaudeat necessario in se est perfectio simpliciter, et nullam dicens imperfectionem, quia quod sit beatus perfectus perfectio est nullam dicens imperfectionem, ergo Deo dicendus est gaudens necessario de ipso, et consequenter illi esse impossibile omittere hunc amorem, et gaudium. Secunda ratio Be quod volatus divina debet esse summi perfecta in ratione volatus, sed ita non esset si libere omitteret amorem summi boni ergo illum non potest omittere. Maior est evidens. Probatur minor: sicut enim res non est summe perfecta in ratione entitatis quia non se identificat cum summo perfecto ente, ita ista non est summe perfecta in ratione volatus, quia non se identificat per unionem affectivam cum summo bono, imo libere ab illo se divideret ergo volatus divina non potest omittere amorem quo seipsum diligit. Quarta ratio Quia ex fide docemur spiritum

divinum procedere, et consequenter procedere ab amore divino, ergo certum est spiritum non posse deficere quam aliquis amor non posse deficere, quippe esse debet et amor tractus ad essentiam, et ad attributa ergo Deus se necessario amat. Aliae rationes ab aliis afferuntur ad veritatem hanc confirmandam, nec multum curo an haec, et aliae similes evidenter convincant, neque valde miranda est aliquorum solicitudo in praesenti scandendi rem hanc non posse methodo phice evidenter ostendi. Caput. [illegible] aliqua obiciuntur sed frustra.

Sicut

Omnis

Caput [illegible]

Aliqua obiiciuntur sed frustra

Obijcies 3º libertas fita, et limitata nrã volũtatis vim hẽt, ut ñ rapiatr á bono fito, et limitato, ergº libertas infinita, et illimitata diuina volũtatis vim hẽbit, ut ñ rapiatr á bono infinito, et illimitato. Confirmatr: quemadmodũ virtuti motrici infinitæ ñ posset obsistere resistentia, virtutis fitæ, et limitatæ; virtuti motrici infinitæ resistere poteſt infinita, et illimitata resistentia. — Neget dicessio ants, et negando coñ. Itaq quemadmodũ libertas finita, et limitata nrã volũtatis ñ rapiatr á bono fito, et limitato: libertas tamẽ, quamvis infinita, et illimitata necessario rapienda ẽ á bono infinito, et illimitato infinitè comprehenso.

Roõ ẽ, quia ea ẽ indolis bonitatis rei cuiuscunq volũtatis, ut quo maior ac maior ẽ, trahat volũtatem usq ad eandẽ necessitatẽ. Unde bonitas fita, et limitata, vis quidẽ hẽbit attrahendi volũtatẽ, ñ tamẽ eã necessitabit, quia fita, et limitata ẽ; bonitas vero infinita trahet quidẽ volũtatẽ si cogne obscura attingatr, si á claro, et intuitivo proponatr, trahet, et necessitabit volũtatẽ, quia bonitas infinita ẽ, et clarè cognita. Unde ~~quamvis~~ volũtas perfectionis, et libertatis infinitæ, melius necessitabitr ab obiectè infinito clarè, et comprehensive proposita, quia magis prehendet in obiectu sibi conveniens.

Ad confirmationẽ Rdo resistentia infinita, quæ gravitas infinita obsistere posset virtuti motivæ infinitæ, et nego bonitatẽ infinitã clarè, et intuitivè propositam posse ñ amari a libertatẽ infinita. Nã illa prior resistentia ñ permittit se trahi ab illa virtute motiva: libertas vero infinita permittit se trahi á bonitate infinita, et taliter poteſt trahi, ut necessario trahatr. Et quidẽ negari ñ poteſt volũtatẽ libere prendere in bonis

et quo magis fuerit bonum eo magis dependet, adeo ut adeo non bene asseritur dari resistentia infinita in volunt. infinitae perfectionis et libertatis rationem boni simpliciter infiniti.

Obiicies Est perfectior modus operandi, aut quasi operandi est, quod Deus potius libere se amet, quam necessario: ergo asserendum est libere se amore Deum. Consequentia patet, et antecedens probatur, quia libere operans est sui iuris, et operatur ex dominio suarum operationum: et necessario operans non operatur, tamquam sui iuris, et non est dominus suarum operationum, sed more pecudum ex necessitate naturae operatur. Deinde quia potissimus excessus agentium rationalium supra bruta stat in libertate, quia perficit voluntas libera non vero bruta. Praeterea quia voluntatis liberae perfectius est voluntario naturali. cum illud magis, quam hoc sitex deliberatione, et electione voluntatis: ergo perfectior modus operandi, aut quasi operandi est, quod Deus potius libere se amet quam necessario.

Respondetur negando antecedens vel liter sumptum. Ad 1.m rationem asserimus operari libere cum iure, dominio, et potestate electiva supra operationem, et non operationem, non semper esse maioris perfectionis, quam oppositum. Stat non expediret potius esse virtutis, et perfectionis volunt. [illegible], et ratio [illegible] a bonitate infinito, in quam dependet, et potius est defectus virtutis non semper amare obiectum infinitum, et dignum aeterni amoris. Ad 2.m rationem concedimus potissimum excessum rationalium supra bruta positum esse in libertate ad amandum, et suspendendum amorem cum eo dota, quae fuerint dignitatis, et amentur, admixtam cum dignitate, et non amentur.

Non tamen inde ex excessu compulanda est pro suspendendo amore circa obiectum infinite dignum amore, sine ulla misera dignitatis, ut non ametur, summum nisi est solus Deus. Nam posse non amare tale obiectum dicit imperfectionem, scilicet non summam rectitudinem in voluntate, scilicet non summam notitiam circa Deum in intellectu, scilicet utrumque, quae imperfectio in Deo non datur, et consequenter ab ipso relegenda est potestas indifferens ad se amandum, et non amandum. Ad 3m rationem dicimus non semper voluntarium liberum esse perfectius voluntario necessario. Quotiescumque enim necessitas actus procedit ex imperfectione necessario cognitionis, tunc actus necessarius imperfectior est libero, cum vero necessitas procedit ex perfectione obiecti, et ex clara, et intuitiva cognitione ipsius, tunc actus necessarius est perfectior libero.

Obiicitur 3o: si propter aliquam rationem Dei amor trahitur ad omnia predicata absoluta, et relativa esset necessarius, tam quo ad specificationem, quam quo ad exercitium maxime ut Deus esset complete, perfecte, et integraliter beatus; sed haec ratio non probat amorem trahi ad relationes esse in Deo necessarium: ergo non omnis amor trahitur ad predicata divina, praesertim relativa, est in Deo naturalis. Maior liquet ex capite superiori adducimus ad hanc rationem sic probanda. Minor probatur, quia a Pater in eo priori, antequam producat Verbum, et Spiritum scilicet est omnino complete perfecte, et integraliter beatus; et tunc neque amat relationem Filii neque relationem Spiritus Sancti: ergo ista ratio completae perfectae, et integralis beatitudinis, non probat amorem trahi ad relationes esse in Deo omnino necessarium.

Hoc argumentum potius habet locum in materia de Trinitate, quam in praesenti, dum inquiritur, ex quorum cognitione divina Verbum, et ex quorum amore Spiritus Sanctus procedat.

Mo 2o relinq. difficultes ad alias mat. spectantes

Deo Idendo mare, et nando morem. Ad rationem assero n. pose negari beatudine compleddam, perfectiqz et si n. integraliter constutam componi ex amore omn. rebus divinarum, nq ad hoc sufficit quod sint realiter identificatae cu essa divina. Vnde licet amor ouum illarum n. componat beatudine essal. componit tamen illam, ut perfectissime, et undequaqz completam. Et hoc sufficit ut Deo n. sit denegandus amor necessarius relatu ex quocumqz signo rationis explant. Et ut veniheat illa roo, quam adduximus. Capt. 3m duo dubia resolvunt.

Capite 3m

Duo dubia resolbuntur.

Diximus Deus ei necessitatum, quo ad specificationem, q n. pote se odire. Diximus deinde ei necessitatis, quo ad exercitium, q n. pote se ipsum n. amari. Hinc resultat dubium, an Deus necessitatus quam sit, ut aliquo amore se amet, hoc e, ut n. omittat omn. omo amorem sui; ita tamen sit necessitatus, ut inveniantur distincti nu. amores, q. Deus posit se ipsum amare, et ipse Deus sua libertate potius eligat hunc amorem nuo distinctum q alios. Et qd. bene possumus intelligere Deum necessitatum, quo ad amorem sui, n. tamen necessitatum, ut hoc amore potius quam alio se amet. Inquirimus ergo, an Deus hoc mo se habeat.

Riva de negra. Hoc dubium tunc, et inde movend. versant aliqui rrs, et pricipue Pr. Agua denevro tt. de Vol. d. 9 cap. 2. et 3. nobis breviter rendum est cu coi ouum. a Deum ei necessitatam omo ad hoc individuum amoris, quo nuo et nunc defacto se diligit. Et qd si ponatur amor divinus tan delitatus necessarius, et indefectibilis, qualiter ponitur essa divina, et quum Deus n. posit a se abjicere, se n. pote a se abjicere suam essam, nihil ponit Deo indignum, sed potius ium uniformiter de oibus perfectionibus divinis.

sentenꝭ. Nam dominium eligendi inter hunc et illum amorem a prudentibus non iudicatur libertas, sicut neque libertas iudicatur potestas eligendi inter hunc, et illum nummum aureum equalis omnino valoris, si detur necessitas donandi unum è duobus.

Et quidem ex sola generatione verborum innotescit, quod si hic noster amor divinarum perfectionum posset esse in Deo, et posset etiam Deus esse post rem identitatem cum ipso Deo, non posset Deus ame abscindere, sertum cum nihil de novo, quasi lucretur Deus per istum amorem advenientem ꝭ. Possemus enim Deum ita alloqui. Cum sit domine necessitatus ad te, et suas perfectiones amandum, quid demeriti habuit ille amor tuarum perfectionum infinitus, et exhauriens totam tuam amabilitatem, ut eum a te abscinderes; ut alius amor succedat prestans idem omnino munus, quod prestabat ille? Melius quod sentitur de Deo, si ponatur hic noster amor omnino necessarius, et consequenter Deus non solum sit necessitatus quo ad exercitium amoris, sed etiam quo ad exercitium talis amoris.

Et quia essentia divina est potens per identitatem perfectionem communicare suo amori comprehensivo equalem necessitatem, et indefectibilitatem, ac communicat immensitati, eternitati, ac alijs attributis et personalitatibus divinis; sed his omnibus communicat divina essentia quamdam indefectibilitatem, et necessitatem, quo ad individuum: itaut non possit Deus eligere unam omnipotentiam pro alia, et unam immensitatem pro alia; ergo neque unum amorem versantem circa suas perfectiones pro alio. Unde libertas divinae voluntatis non debet extendi ad hanc electionem unius amoris potius quam alterius. Amor enim ille divinarum perfectionum, qui reva datur in Deo, tan necessario, et independenter á divina libertate resultat, ac resultant omnia alia attributa, et perfectiones.

Ad fundamentum divum

est, an amor, quo Deus se ipsum amat sit efficax, aut inefficax comparatione ipsius Dei amati? Certum in primis est, quod si sumatur inefficatia pro carentia potestatis ad efficiendum, seu producendum et ejus intrinsecas perfectiones esse inefficacem; nam cum Deus cum perfectionibus absoluta, et essentialia sit omnino improducibilis nihil habet potestatem productivam, seu effectivam Dei, quo ad perfectiones absoluta, et essentialia. Unde talis amor circa perfectiones hujusce absoluta, et essentialia merito potest dici inefficax productive, aut effective. Quare dubitatur an aliter possit dici efficax? Cui dubio respondendum est affirmative.

1° potest dici eum amorem posse dici efficacem, efficacia non productiva, aut aliquo modo effectiva, sed efficacia formali intrinseca. Ratio est, quia ille amor dicitur efficax efficacia formali intrinseca, rei quam vult, qui ex modo amandi rem non potest componi cum carentia ipsius; sed amor necessarius, quo Deus amat sua perfectiones intrinsecas ex suo modo amandi non potest componi cum carentia eorundem perfectionum; sed eo ipso perfectiones necessario secum affert connexionem perfectissimo; ergo talis amor in ordine ad perfectiones divina est efficax efficacia formali intrinseca; quod si dicas amorem mutabilis, et entitative afferre connexionem cum perfectionibus divinis non vero ex modo intrinseco, et formali tendendi amoris.

Datur est, quia ex tali modo intrinseco tendendi talis de tali amoris divini afferre connexionem cum reliquis perfectionibus divinis, et consequenter ex tali modo tendendi intrinseco non potest componi cum carentia eorum. Nam sicut scientia quam Deus habet de suis perfectionibus ex ratione peculiari talis scientiae sistendo intra lineam scientiae praecise affert connexionem cum reliquis perfectionibus, quod a nullo negari potest, nam scientia divina essentialiter est vera, ita similiter divinus amor tractus ad omnes perfectiones divina ex ratione peculiari talis amoris divini, et perfectissimi, aut saltem

q. petit. ... cam Suam divinam effaliter vam gubernari. effertionem identitatis cum pdatis divinis, et sequenter ex modo benden. d. intrinseco ipsius n. pote. poni cum negatione eorundem. 3.o

Expotitum eum amorem esse effacem effective in ordine ad eadem pdata divina. Ratio est quia ille amor est affective in ordine ad rem amatam, qui ex modo ipsam amandi n. pote. poni cum hodio s. nolitioni ablute, et simpliciter tali circa talem rem; sed Deus amat sua pdata intrinseca amore, qui ex modo amandi non potest poni cum hodio s. nolitione talium pdatorum, ut ex se manifestum est: ergo talis amor est effax affective in ordine ad ea pdata. Nos probatur, quia ut diximus in ma. de pecc. et de gratia, ... detestatio peccati preteriti dicitur effax ex eo, quod ex modo detestandi peccatum preteritum impossibilis est cum amore ablute, et simpliciter tali circa existentiam eiusdem sit destrui n. posit preteritio antiqui peccati. Dubitatur 3.o an amor, quo Deus se ipsum diligit, sit spei, desiderij, gaudij, concupiscentiae, et amicitiae? Caput 1.m circa spem desiderium, et gaudium ... deitum fertur.

Disputatio 3.a

An amor quo Deus se ipsum diligit sit spei desiderii et gaudii, concupiscentiae, et amicitiae?

Caput 1.m

Circa spem desiderium, et gaudium ... auditum fertur.

In volate nra quatenus ... executiva obti dantr ptes actus nimirum, complacentia simplex, spes desiderium, et gaudium. Isto n. bonum ab intu volati proponit, statim in volate excitatr complacentia simplex: desiderat illud volas p actum desiderij qdo obtum est absens: sperat p actum spei, qndo ē absens, et arduum: gaudet in ipso quiescendo, qndo possidet, et non so ab eadem poa volatis tan dict actus oriuntr, sed etiam ab eadem habitu supnali, et hoc iam est á nobis notatum in ma de fide, qndo agebamus, á quo nan prio oriantr actus cā obtum frate, et male.

Non disputamus in psenti an cā obtum ... creatum possit ... here spem, et desiderium; sed so an cā suas pprias pfectiones intrinsecas posset hos actus exercere. Tota n. otrovsa psens cā obtum increatum dinq volatis constituit. In quá difficulte cum coi oium sa: Stahr Deum n here actum spei cā suas pfectiones intrinsecas. Rō ē, qa obtum spei det cē arduum, ut omes videntr supponere, qmbs diversimodē explicent eam arduitatem requisitam ad spem: atq imperfectionibus dinis nulla datr arduitas comparatione Dei: gr in Deo nulla datr spes ru suarum pfectionum.

Nan siuē explices arduitem illam p difficulte qui datr in comparando spei obtum ut aliqui volunt, sivē p hoc, qd sit dependens ab alterius volate, ut alij malunt. Sivē p hoc, qd sit dependens á volate alterius n. utrunq, sed potentioris, et superioris, ut alij placet; facile conperies dinas pfectiones n. eē Deo arduas. nan nullam Deus het difficultem, aut laborem impendit in

eas separando, neq sunt dependentes ab alterius voluntate sive potentioris sive superioris sive equalis. deficit ergo spei obiectum et consequenter Deus non exercet hunc actum cum suas perfectiones intrinsecas, et si spes afferat essentialiter aliquod dubium cum futuritionem obiecti, ut existimat Pater Arriaga bene etiam intelligitur quo modo Deus non habeat cum sua predicata intrinseca hunc actum, cum Deus evidentissime sciat quid sit futurum in suis predicatis intrinsecis

Statuo 2° cum communi omnium sententia neque Deum habere desiderium cum suas perfectiones et predicata intrinseca. Ratio est quia Deus comprehendendo suas perfectiones non cognoscit eas ut ab ipso absentes qualiter opus erat ad exercendum desiderium quare Deus non concipit cum eas desiderium. Antecedens est evidens quia Deus comprehendendo suas perfectiones cognoscit eas existentes, et omnino debitas ad existendum. Consequentia patet quia obiectum desiderii est bonum absens. Consequenter desiderans est inquietus et ~~absens~~ anxius propter existentiam rei quam desiderat non tamen est inquietus qui videt rem omnimoda necessitate existentem aut ad existendum debitam.

Ex hoc rursus ostenditur Deum non habere spem cum hec obiecta neque obiectum spei est etiam bonum absens, et addit illud arduitatem, aut aliquam aliam predicatam super desiderium. Si ergo Deus concipit sua predicata ~~tamquam~~ absentia neque concipit spem neque desiderium. Unde concluditur Deum, et bona sua intrinseca esse incapacem horum actuum, et nullam posse nostitiam esse dicendi intus producere ad eas conferendas. Quocumque non intus non potest voluntas

pponere aptu ad excitandu aliquem ipsius amorem saltem ex hoc cap. talis affus impolire.

Pro mari notitia horum actuum rogabis quomodo absentia boni requiratur ad excitandum desiderium. Ante responsionem ciendum est absentiam boni dupliciter accipi, quia alio non est absentia realis s. in esse rei, et alia est absentia intentionalis s. in esse cognito. Absentia realis est ille defectus per quem entitas actualis rei constituitur vere non habens. Intentionalis est quo entitas sive vere sive falso representatur non habens. Dico ergo ad excipiendum desiderium non requiri absentiam realem nam sufficit absentia intentionalis non ergo alio requiritur quocunque sufficit una.

Ratio est quia ad desiderium boni ea absentia sufficit quae satis est ut cor ipsum anxiet, et moveatur voluntas, sed sufficit ad hunc effectum absentia intentionalis, qua bonum cognoscatur ut absens quamvis bonum sit praesens quam sit, ergo absentia intentionalis sufficit ad exprimendum desiderium. Nam avarus quantumvis opulentissimus sit inquietabitur pro divitijs si existimet eisdem se carere. Confirmatur non potior absentia boni requiritur ad desiderium quam praesentia boni requiritur ad gaudium sed non requiritur ad gaudium praesentia physica boni sed sufficit intentionalis ergo neque requiritur ad desiderium absentia physica boni. Minor probatur quia si quis se existimet esse ingeniosus de hoc concipit gaudium quamvis sit obtusae mentis.

Sed valde notandum est non sufficere ad desiderium

Absentia

absentiæ intentionalis negativæ hoc est non cognoscere bonum ut præsens sed requiri positivam, hoc est quod aliquo modo cognoscatur positive ut absens saltem ea notitia formidolosa: forte deest mihi tale bonum. Ratio est quia desiderium non solum habet hoc quod dat non quietativum hoc est non redderet animum quiescentem in bono sed positive cruciari animum propter absentiam rei desideratæ, sed non positive inquietatur et cruciatur propter rei absentiam nisi res appareat ut forte deficiens ergo ad desiderium non sufficit ea notitia intentionalis negativa sed positiva requiritur.

Rogabis deinde an absentia boni desiderati sit sic conditio, quæ ut cognita requiritur ex parte subiecti ad excitandum desiderium, vel an etiam desiderium respiciat ipsam tamquam obiectum. Communiter sentiunt eam absentiam boni non se tenere ex parte obiecti, quod a desiderio respicitur, sed esse puram conditionem, quæ ex parte subiecti requiritur ut cognita ad excitandum desiderium. Pater Ribadeneira sequutus antiquiores Thomistas et Ulloa asserit non esse puram circumstantiam quasi extrinsecam sed proprium obiectum actus desiderii. Uterque dispicienda mihi meo iudicio veritatem attingit ex sua explicatione mentem.

Potest enim actu desiderii considerari ratio amoris per quam voluntas affective tendit ad obiectum, vel huius affective tendentiæ solum bonitas est obiectum quod revera nihil amat voluntas nisi bonitatem et hoc intendit prior ille dispicienda. Potest deinde enim desiderio considerari ea ratio inquietatrix voluntatis, et sic obiectum desiderii est absentia, quia illa absentia est quæ revera affligit

volitem, et hoc intendit secundus e ratr orebits nota qdo in eundem actum aspirant duae rões alia deversionis, et alia aversionis sit obiectum ingd avertitr volai n e circumst extrica sed vero et proprium obiectum illius deversionis. ita obiectum a quo avertitr volai n e circumsta extrica, sed vero obiectum illius aversionis.

Atq in eundem actu desiderij aspirant illae duae rões qd litt. Quod si forte neges in actu desiderij inveniri proprie rõe aversionis n multum curabo, qa nari n pote eum actu ee cruciantem, et rii huius rõis assero absentia illa ee vera obiectum. Statio denique 3o in Deo reperiri gaudiu ee suas affectiones contriegs neq hic actu reci pitr qdo videtr bonu ig possessu, sed Deus videt oes suas contricas affectiones a se possessas qr litt. res facilis ascendere n multum immorandu. cap. 2o difficultatibus occurritr.

Caput 3m

Difficultatibus occurritur.

1o arguitr actu sibi sunt affectioes dine, quas tn plerumq Deus a se videt absentes neq modo abest a Deo nolitio libera mundi, quae potuit ee, qr ee aliqua affectio neq id pote Deus accipere sibi, et desiderium qa pote eam a se absente videre. Respondetr negando eam, et in primis n pote ee ergo accipere sibi, qa nulla arduitas datr in Deo in separando sibi nolitione mundi, eadem facilite qua suppt volitione potuit accipere nolitione neq pote ee eam here desiderium, qa ea perfect.

ē bonū, q̄ mero libito volūtis assequibile, quis ā dicit me desiderare q̄d ſo volendo assequi possum? Reqrit̄ gō ad desideriū solū absentia boni, quæ absolutè, et simpliciter talis appellatur n̄ ea quæ pro mero libito meæ volūtis rom̄overe possunt.

Arguitur 2.° si desideriū afferret illā anxietatē q̄m in c. præcedenti diximus, neq̄ Deus haberet desideriū eō bonū alicuius creati, atq̄ Deus potē habere desideriū eō bonū creatū ut communē defendit̄ Cū Suares. Vasq. de quo affrat P. Arr. in 1. p. d. 2. s. 1. nullā posse haberi dubitationem Deus n̄ x.ª dicitur Plus vult, et conseqn̄ter desiderat conversionē peccatoris, et eius hoīs salutē, quæ ē bonū revera absens gō desideriū n̄ affert illā aiī anxietatē et conseqn̄ter male pravimus ex hac roē in Deo n̄ ē desideriū eō suas intrīsecas perfectiones.

Rñ. conceptum eō cē sq. in Deo n̄ eē desideriū rerum creatarum, q̄a testimonia quæ Deum potīa desiderare citant̄ intelligenda sunt de quodam amore eum levante Deus et ea redat expressa q̄ amor ē quoddā improprium desideriū. Ita defendunt S. Thomas Caietanus Bañez Joanes à S. Thoma Molina Fasolius Montoja quos affert et sequitur P. Rivadeneira t. de vol. fate d. 22 cap. 5. Unde x.ª hanc sq. desideriū ex ppria roē talis affert illā anxietatē Deo indignā et conseqn̄ter n̄ male pravimus nrā scil. ex illis imperfectionibus quas desideriū affert x.ª sq. S. Thomæ et plurib. aliis familiarē.

Demum in Deus habere desiderium verum rerum creaturarum. habet itaque Deus desiderium de omnibus hominum salute, quia haec sunt bona absentia comparatione Dei, et quia dependent a voluntate alterius vel actu voluntatis creatae non autem potest habere desiderium de suis affectionibus internis quae sunt absentes ab ipso Deo, et si forte aliquos non habet nimirum aliquos actus liberos neque etiam hoc habet desiderium verum, quia hi sunt dependentes ab ipsius voluntate. Unde fit quod Deus non habeat desiderium proprium quia hoc petit absolute et simpliciter objectum absens.

Arguetis Deus Pater in eo priori antequam generet filium cognoscit se esse patrem, dicendum videt filium absentem quia non dum in eo priori filius existit ergo potest concipere desiderium de existentia sui filii ergo Deo concedendum est desiderium saltem comparatione relationis et ideo affirmat Scotus esse cupitorem filii et theologi tuentur in Deo appetitum innatum desiderii filii. videatur Pater Alarcon in 1. d. 1 a primus c. 4 n. 7 Unde sic in Deo concedimus appetitum concedendus si liber erit appetitus elicitus qui sit verum et proprium desiderium quia nulla maior implicatio resultat in uno quam in alio.

Respondeo negando absolute antecedens neque ut Pater videret suum filium absentem necessarium erat quod pro aliquo instanti reali videret non esse suum filium. at quamvis non concipiatur filius pro aliquo priori originis praecise nemini ad considerationes internas, quae non sufficit ad concipiendum desi-

desiderium, et tandem quia pater pro illo priori videt se detractum ad producendum suum filium non potest de eo concipere desiderium quia nullus concipit desiderium de re, quam ipse videt omnino detractam ad extendum, neque obstat quod appellaverit pater eum cupitorem filii, quia Christus Ambrosius Calepinus cupere non solum significat ac desiderare, sed etiam bene velle. Pater autem bene vult suum filium quamvis non desideret, neque obstat quod alii ponant in patre appetitum innatum proximum desiderii ad suum filium quia falsa est eius maior sententia.

Arguitur 4°. possumus desiderare aliquod bene secundum quod est possibile Deus in eodem instanti reali illud conferre quia non requiritur realis absentia boni ad desiderium ut est evidens, et antecedens probatur quia in eodem instanti reali in quo meremur gratiam habitualem Deus illam confert et in eodem instanti in quo honeste desideramus gratiam uberiorem eodem met desiderio eam comparamus.

Respondetur distinguendo antecedens si adsit notitia, dubium seu formido intus, quia forte non dicequamur tale bonum concedo antecedens, si non adsit nego antecedens. Itaque si quis ita firmiter sibi persuadeat, quod bonum sequitur in aliquo tempore cum ratione et nullus sit locus seu suspicandi minimum oppositum eam persuasio firma impediret desiderium eius boni.

Arguitur 5°. in unaquaque virtute varii passionis distinguntur actus et loquamur de charitate quae diligit bonum Deo propter Deum, munus eius charitatis est amare est amare bonum dignum amore stricto hoc est

quodam amoris actu dicto ab spe desiderio, et gaudio, et desiderari eiusmodi bonum, et desiderare eiusmodi bonum cum absens est

absens et sperare cum est promissum gaudere cum est presens. eodem modo proportione servata cum spe discurrendum est. Hinc est quod quamvis in Deo non possimus statuere cum sua intrinseca bona quorum actum spei quae hic respicit bonum absens et arduum possumus tamen in Deo statuere possumus tamen in Deo statuere complacentias sive gaudium pertinentes ad spem et consequenter bene poterit dici dari in Deo spes cum sua intrinseca bona saltem quo ad aliquos illius actus

Hac ratione aliqui in Beatis admittunt habitum, et actum spei non quidem ut ament bonum absens, sed in eo quod presenti complaceant. et confirmatur quod in sagrabili arduitas spei in eo consistit quod illud bonum ab alio accipiatur sed Filius omnia accepit a Patre suo ergo ratione illius bonum arduum est et consequenter capax ut speretur. Omitto rationem Patris Heritz absolute affirmantis dari cuiuscumque actum pertinentis ad spem dici cum bonum absens et arduum, et consequenter negant Beatis habitum et actum spei cum quo actum deinde amoris non tendens ad intrinsecas perfectiones tamquam ad aliquid absens et arduum numquam possit Deus elicere actum cum suae perfectiones spei id est ad spem pertinentes.

Respondetur cum Patre nostra admittendo praesenti Cum hec doctrina expresso non dissentiat posse habitum spei ordinatos tam diversos actus producere non tamen eam complacentias in Deo esse pertinentes ad spem. Ratio est quia tunc complacentia in bono dicenda

ẽpertinere ad spem quia haec potest elicere proprium et praecipuum

actum circa bonum absens, et arduum. cum autem in Deo hoc sit impossibile

non potest elicere actum spei, quare in Beatis ea complacentia potest

admitti ad spem pertinere quia potuerunt elicere proprium et spei

proprium actum circa beatitudinem quae est bonum absens et arduum.

Ad confirmationem

tionem. Patet solutio. Verum est quod et spei arduitas explicat ordinem

ad alterum voluntatis cum hic ordo necessario petat distinctionem vo-

luntatis, et nulla detur distinctio inter voluntatem Dei, et filii, filius

complacens in suo esse accepto a Patre non elicit complacentiam pertinentem

ad spem, quae non arduitas est vere meo in eo quod in mea voluntate

proprium est. — Petes a nobis consequenter ad doctrinam traditam, quid

debet potentia elicere actum circa bonum absens, et arduum, ut po-

tea possit complacentia pertinere ad spem cum autem filius non po-

test respicere suum esse tamquam absens et arduum non quod potest eam

complacentiam ad spem pertinere. Q. 3 circa concupiscentiam, et amicitiam nostra

ta pronunciatur.

Caput 3m

Circa concupiscentiam, et amicitiam nostra ta pro-nuntiatur.

Inquirolet cuiuscumque amoris actu quo amamus aliquod bonum

invenitur duplex respectus alius ad bonum quod amatur, et alius ad subiectum

~~bonum~~ cui tale bonum amamus actus ille amoris secundum

respectum quem dicit ad bonum amatum dicitur concupiscentiae et secundum respectum quem

sicut ad subiectum cui amatur bonum dicitur non concupiscentiae, et appellatur

amicitiae s. benevolentiae, ita distinguunt concupiscentiam a non concupiscentia

P. Herice, et Mag. Alvy mo relinquo hanc vocem usurpatione et sumo concupiscentiae, et amicitiae in alia acceptione magis usitata et quam non negant Adversarii mo relati.

Dato quod concupiscentia quo aliquem subito amamus bonum non quaerimus bonum illius est, sed potius nostram utilitatem exemplum est in manifesto cui si optas sanitatem ut tibi famuletur exerces concupiscentiae amorem quia in eo amore attendis ad tuam utilitatem. Datur amicitia quo alicui plene bonum optamus quaerimus bonum illius est vg. quo amo pro divitias aut honorem quaerimus illius bono sunt tunc exerceo amicitiam gratia ipsius. Recolenda sunt quae diximus in materia de gratia quo disputabamus quomodo Deus habeat cum iustis amicitiam.

Amor non concupiscentiae potest non esse amicitia quia potest deficere aliqua ex conditionibus ad amicitiam requisitis, et potest esse amicitia quia occurrunt omnes conditiones quae ad amicitiam exiguntur tres et quasque distinctiones recensebo 1o ut amor tendat ad subiectum rationale, unde amor quo quis desiderat bonum equo non est amicitia quia non est ad subiectum rationale. 2a est ut sit ad suppositum distinctum unde amor quo quis amat se non est amicitia. 3a ut in supposito amato correat reciprocus amor, unde amor quo quis amat alterum hominem si ab altero non redametur non est amicitia; et ideo philosophi hunc amorem non reciprocum vocarunt benebolentiam aut amicitiam inchoatam.

Triplicem circa hanc difficultatem statuimus [?] ut eius claritati procedamus. 1a dicendo est Deus amat sibi amore concupiscentiae suos intrinsecos affectiones et uno pro divina amat aliquem amore concupiscentiae. 1a pars huius dicitur est Doctoris Mag. Alvy d. 4 de volunt. 5. 5 contendit etiam hic auctor

nobisq. qu. 23 de S. 83 — Probatur breviter ea 1a de S. pars. Deus amat sibi suas intrinsecas perfectiones quia ipsae bonae sunt qui eas amat amore concupiscentiae. Antecedens videtur certum quia Deus amat suas intrinsecas perfectiones et alia intrinseca amabilia quae habent, sed sunt bonae ipsi Deo qui eas amat quia sibi bonae sunt. Consequentia probatur quia nihil aliud requiritur ad amorem concupiscentiae nisi quod in amando respiciatur commodum, et utilitas amantis.

Probatur

2a pars. persona Patris amat sibi personam filii quia persona filii bona est ipsi patri sed nihil aliud deficit huic amori quominus concupiscentiae sit quam una persona divina amore concupiscentiae amat aliquem minor, et consequentia patent. maior probatur quia persona patris non potest existere sine persona filii, et persona filii est complendor patris exprimens luculentissime ipsius excellentias sed cuius minor, et alias rationes reddunt convenientissime personae filii, et quare honestissime amabit filius, potest rationes tam excel- las quas pater amat personam filii quia bonum est ipsi personae patris.

3a Dico Deus non amat suas intrinsecas perfectiones amicitia extrinseca. Probatur dico quia amicitia extrinseca non est ad unum amantem sed ad alium reciproce correspondentem in amore sed amor divinus quo Deus amat ipsum met Deum non est ad alium reciproce correspondentem in amore quia [illegible]. Unde optime docet Gregorius de charitate amicabili hom. 17 in evang. minus quam inter duos haberi charitas non potest. nemo enim ad se ipsum habere charitatem dicitur sed dilectio in alterum tendit, ut charitas esse possit. Exqo

verbis, et ex eo accep. amiti[illegible] stricte. Lato oppositi nro oci

3 3o.

Una pro diuo exercet veu amicitiae amorem ga alig. Atqz 3o & 3a. P. Suares d. 30 meth. s. 16 n. 60. et Herice d. 14 c. 3. Arriaga d. 24 s. 4 subs. 4. omnes concedant eius amorem inter unum psonam et alia posse appellari suo eminentis amicitia. Probatur 3o. quia pater amat filium propter suam ipsius bonitatem dignus est amore sed nil aliud requiritur ad veram et propriam amicitiam inter patrem, et filium quod lata vel stricta amicitia. Mar et con sistant, et probatur minor quia ad veram et strictam amicitiam [illegible] duorum suppositorum intellectum mutuus amor propter unius cuiusque bonitatem. cap. 4m aliqua opponuntur contra doctrinam statutam.

Caput 4m

Aliqua opponuntur contra doctrinam statutam.

Dices primo sic M. Albus: inter Deum et ipsius affectiones intrinsecas non datur distinctio realis sed despensio requirit realem distinctionem quod Deo non competit despensio in ordine ad suas intrinsecas affectiones. Maior probatur quia nemo per despensionem amat se ipsum [illegible] ut ex apprehensione terminorum patet. Sed si Deus per despensionem eas affectiones intrinsecas, amaret se ipsum quod Deus non potest amare

amaret sibi per despensionem suas intrinsecas affectiones quia se ipsum sibi ipsi amaret.

Resp. ideo mare, et nandi more nos it optime intelligi Deum vere et proprie se intelligere seclusa distinctione reali

intr subtu et idq[uo]d intelligit et intelectio[ne]s p[e]r q[ua]m intel[li]git sic bene p[ot]e[st] intelligi Deu[m] sibi deup[er]ire suas in trinsecas p[er]fectiones q[uin] det[ur] dist[inc]tio reali. Unde sicut Deo n[on] natu vera et p[ro]pria intelectio et amor p[er]fectus, qui cu[m] ipso Deo id[en]tificantur, ita n[on] det[ur] nat[ura] eid[em] ... deup[er]iendi[?] q[uo]d suas intrinsecas p[er]fectiones.

Itaq[ue] sicut aliud e[st] nos decipere in Deo sub[ie]ctu[m] intelligens et id quod intelligit; et p[er] q[uo]d intelligit cu[m] ... distinctoru[m], et aliud e[st] re ipsa in Deo reperiri distinctio[ne]s. Ita similiter aliud e[st] nos exprimere amore[m] deupend[entis] p[er] distinctio[ne]s et aliud e[st] in Deo distinctio[ne]s requiri ... 2m ...

Opponit Herice deupendio formalit[er] di[ci]t relatio[ne]m realem transcendentale[m] ad bonu[m] quod amatur q[uo]d includit reale[m] distinctionem. ... nando ... ex dict[is] constat optime n[on] intelligi dist[inc]tio deupendio sine distinctione reali sicut intelligi cogn[itio] p[ro]pria et amor sine distinctione reali in Deo.

Opponit 3[o] Montoja ... d. 52 de volutate s. 5[a] amor deupend[en]tis formalit[er] ut talis vult bonu[m] utile et iucundu[m] ut e[st] iucundu[m] amanti n[on] v[er]o ut e[st] in se honestum independenter a quacunq[ue] utilitate v[e]l amantis sed una p[ro]pria divina n[on] amat alia[m] q[uate]nus ipsi utilis aut iucunda sed q[uate]nus e[st] ... bonu[m] honestu[m] in se et dignu[m] amore independentr a q[ua]cu[m]q[ue] utilitate q[uo]d una p[ro]pria divina n[on] amat alia[m] amore deupendentis. ... formali q[uo]d bonu[m] amatu[m] p[er] deupendio det[ur] ... tale q[uo]d ...

et quatr se qt sit amabile sed a uthlits amantis, sed quaelib persona dina est quatr se amabile qt non potest amari amore cuppentis.

Retr ung persona dina amare aliq, et qt uthlis est et iucunda amanti, et qa est inte honestissa et amore digna qtenus qd una persona amat aliq qt ipsi est uthlis exercet actus concupiscentiis qtenus vero amat aliq qt inte est honestissa exercet amicus actus aut aliq virts. Hinc ad qtratios faciliter resp.

Opponunt Luarij Herice Ar. et alij. Amicitia ex suo concepti petit ut amor supppti amantis respondeat ab alio supppto redamans sed amor patris eterni non est ad filium redamantem qt inter patrem, et filiu non datr vera, et stricta amitia. Mor ingqua est difficultas sic prati ut amor patris ect ad filiu redamantis narrum erat quod filius corresponderet patri p distis amorem qt hoc mo et non aliter daretr mutuus amor. sed filius non correspondet patri p distis amore ng ut ex fide istat idq amor qt est in D.e est in tribus ss. personis qt amor patris n ad filiu reciproce, et coentr n datr amitia ex defectu mutui amoris.

Retr ad conceptu amitis ehg stando pro ssthoris so requiri qd extremus amatus redamet aliud p vis et vale amore, quo noetr amans, atqj potest ssingere

quod extremum amatum denotetur per illum eundem amorem, quod denotatur aliud extremum non quod ex mente philosophi requiritur duplicitas amoris sed solum duplicitas suppositi amantis, unde quamvis intercedat requiratur duplicitas non solum suppositi sed etiam amoris id attingit quod quo unum suppositum denotatur non possit denotare aliud, cum vero in divinis possit unus et idem dilectus amor denotare utrumque suppositum non requiritur in divinis duplicitas amoris.

Confirmatio solutio quia non videtur credibile amorem desinere a proprietate amicitiae ex eo quod melius attingat amicus scopum atque ex eo quod eodem amore se ament melius attingunt amicitiae scopum quam si per alios se amantes per duplicem amorem amor non amicitiae tendit ad reddendum amantem unum et eundem cum amato, unde illud vulgare proverbium amicus est alter ego quod cetera.

Disputatio 4ª

An Deus amet suas intricas perfectiones amore ex stricto, sive qui dicitur specialis.

Caput 1um

Difficultatis punctum, et aliqua notanda praemittuntur.

Haec difficultas ab antiquis theologis parum discussa a novioribus valde contentiose agitatur, et quamvis ab aliquo theologis mo-

momenti reputet, mihi tamen, et aliis sani ingenii fassa videtur ad divinorum et creatorum affectuum naturam indagandam. Itaque ut eo se comparet Deus habere gaudium de suis perfectionibus intrinsecis, quo in eis plenissime conquiescit, hoc enim gaudium requisitum ex eo quo Deus se videat tantis perfectionibus divites, dicendum saltem pertinet ad complementum perfectionis beatitudinis quo Deus undequaque felix et beatus est.

Ex quo modo praedimus an in Deo ratione suarum perfectionum detur amor strictus sive amor ille qui specialis numeratur quo amor sicut non est difficilis de ratione generica amoris neque certus est desiderium et gaudium a amore obiecti, quatenus non solum est absens illud amamus per desiderium, et quatenus est possessum per gaudium. Unde cum desiderium rejecerimus a deo ratione suarum perfectionum, et gaudium admiserimus, stat dari in Deo rationem genericam amoris contractam ad gaudium et communi modo non potest esse difficultas de ratione generica amoris ut nunc quod de ratione quadam particulari amoris.

Cum non obiectum possit proponi ut in se bonum et etiam ut nobis bonum quin proponatur ut absens neque ut praesens sed tantum ut conceptus bonitatis praescindentis ab his circa nobis voluntas tunc non afficitur erga bonum sic propositum per desiderium quod requiritur ad desiderium quod bonum proponatur ut aliquomodo absens et non habitum, et praesens, quo propter tunc voluntas afficitur erga illud

obly, p quendg amorz qui neq e desiderius neq gaudium, et quem vocamiy amorz strictz et amorz spialem, dictum et de hoc instituimus psentem disp.

Ex quo augetr difficultas explandi hanc specim determinatam amoris stricti et spialis ut addit specificam suam difg. sup. roem coem et genericam amoris. Ng. rō coy et generica amoris pscindit ab assentia qd. cuidz ptrahibilis e ad gaudium, et si n̄ pscinderet ab absentia n̄ eēt ad gaudium ptrahibilis, qa gaudium dicit qd bonum sit psens, et n̄ absens. pscindit etig a psentia qd. ptrahibilis e ad desiderium, et si n̄ pscinderet a psentia n̄ eēt ptrahibilis ad desiderium, unde in ptum nō roe generica amoris, et roe amoris stricti et spialis sup roe genericam amoris sit gaudium et desiderium addunt aliqd spiale amoris supra roe coem et genericg amoris.

In quo punct explando multum desudant nobiliores nri theologi. videatur P. Rivadeneira devotate d. 10 sej dicendi mor. a s.N. adducens et ppriam mentg ca mg huius stricti amoris, et qd addat sup roem coem et genericam amoris communissime sumptz explare contans. Nos n. n̄ eg tanto molimine, et cum claritate qm semp optamus in decursu disp. nrg mentem apperiemus.

Hoc tamen certum st: notandum e pplacentia in bono quibus e valitr dicta a desiderio, et gaudio qualem multotiis in nobis experimur eē formaliē amorē strictum, et spialitr dictum. Notandg

invenbr

Qº ē stricty amorē et simplicem volu[n]t affum in bonum quā bonum apparet. Sin coē huiy vocis usurpationem vado decretam absolutum et effax movendi brachiū in hoc dicitur ... porti, hoc neq se desiderij neq gaudiū cū motu n ē amor strictus huiy motu, q n ē simplex complacētia, quam velleitatem appellant, et cum in accept. vocu standum sit cū usurpatione n ē appellandus hoc decretu, et alio silio amor strictus. Bene video hic myceri multis de nōe, et ideo n multum immorandum.

Vª Sᵃ cē ptentem strong nat amorē strictum in Deo cē suas intrīcas affectiones. Ita Sor Herc d. 15 de vita c. 6 Magistr Alb. d. 4 s. 3, et 4 qq. p lucri ad hanc sam ... suadendam ex contiguatibus in 1m d. 1ª partera art. 8 et alij in locis eiusdem, sunt alij RR. 2ª Sª docet Deum amare suas intricas affectiones amore stricte dicto ex pssionis Dei agaudio q tempore cū eas affectiones. Ita Sor Suares tho. de attri. lib. 3. p. 5 n. 7 Sor Vasq. d. 34 cap. 2 Sor Arr. d. 25 s. 4 sub s. 3º Sor Quiros tho. 5 d. 62 s. 3º Sor ... in manu scriptis de volūtate d. 2ª et alij RR. duplex alia Sª refertur eiusq n ē opus meminisse. c. Verior Sª eli gr.

Caput 2m

Verior sententia eligitur.

Asserendum autem in Deo dari spialem quemdam amorem a gaudio praeter dictis, quem amet suas divinas et intricas affectiones. ... de fratr 1º q n ē unde repugnet dicij

volu[n]t...

volati quod feratr in bonitem Dei entitiam sub se qua apparet
digna amoré sistendo geuté in hac bonitte dignitate ad amorem
qui resplendet in bonité diuinarum pfectionum, id. hui affus
ē amor spalitr dictus, et a gaudio fralitr dictus, qui in Deo
datr amor spalitr dictus; et q̄ strictus nuncupatr a gaudio fra-
litr dictus pro quem feratr in suas entiticas pfectiones.

Discursas
vdtr manifestus, nq. ex una pte n apparet aliqua ḡtradictio
in eo qd Deus amet quemdam actum delectatus et singularē
bonitas suarum pfectionum, et ex alia datr diuersitas inter hunc
amorē et gaudium, nq. ille so het quod exprē illius talitr ag-
ciatr volas, qd obus ut pro illud approbet eam bonitte in obto re-
lucentem, qua approbatio n dicat fralitr aliquam volatem
recreationem, gaudius vō ē fralitr recreatio, et delecta-
tio recreationem, gaudius vō ē fralitr recreatio, et delecta-
tio qm dicit volas de gressione illius bonitas, vndē gaudium
sempr ex suo conceptu supponit existentia obti. Hic vō amor qui
appellamus strictus ex conceptu talis n supponit existentiam obti
et sit hic in Deo sempr et incuitabilitr, ut erit ex alio cap. suppantr

Hic ce quomo n confunditr amor strictus cum
gaudio, q. a hic affes ex mo intro tendendi sunt valde diuer-
si, et quomo possint dari in eodē subiecto qmoȳ heant eum
mo tendendi diuersum, q. amare rem ex eo q dona apparet
et gaudere de eius existentia et possessione nullo inuoluunt
repugnantia in simultaneo conditione. Dicet ehs quod amor hic

quem appellamus strictum, et spialem addat peculiarem sup. differentiam super conceptum communem amoris, nam si loquamur de conceptu communi amoris hic est tendentia affectiva in bonum ut sic, et hic amor strictus quem in Deo ponimus, est particularis affectiva tendentia in bonum dignum et infinitum.

Si vero loquamur de conceptu communissimo amoris divini prout est indifferens ad desiderium et gaudium, demus praesenti in Deo esse desiderium et suas intrinsecas perfectiones, constat etiam addere aliquid speciale super eam rationem communem communis amoris divini, prout est indifferens ad desiderium, et gaudium, gaudium differt ab approbatione quasi speculativa bonitatis, consistentis in hac approbatione, et speculativa complacentia illius bonitatis, et iucunditate, recreatione, et voluptate, et ultra ab eis differt, per quas contrahibilis est ad desiderium, et gaudium et potest componi cum desiderio et gaudio, sicut quaelibet alia ratio communis cum suis inferioribus, amor vero hic quem in Deo ponimus, et appellamus strictum, non ita differt, sed affert in suo formalissimo conceptu tales complacentias et approbationes bonitatis quando amat ut excludat per suum formalissimum conceptum alias differentias contrahentes.

Probatur Si propter aliquam rationem repugnaret Deo amor strictus, et specialis maxime quia perfectius dicit essentialiter includere existentiam et possessionem separatione Dei, cum cuius in existentia et possessione potius gerit gaudium quam amorem specialem repugnat Deo, per hanc rationem amor specialis. Attamen haec ratio non urget quia concedendo esse Deo

amor strictus, et spialis a gaudio distinguitur. Modo stinet adversariorum doctrinam coc. infert. maior sola pranda e. Ctra bonum existens, et possessum et cognitum ut existens et possessum potest dari amor strictus, quia ea non nisi diversit. Ans. prati. s. quod bonum existens et possessum, et cognitum ut tale e vero bonum, quod quidem per hoc quod sit possessum non amittit esse bonum, quia potest voluntas per quendam actum tendere in illud bonum quasi speculative, vel apprehendo eam bonitatem, et tunc ea inclusio existentialis et possessionis in formali ceptu non obstat amori strictus. — Cao quia aliud e moveri ad amandum obiectum, quod e bonum possessum, et aliud e quod bonum in e obiecto sit esse possessum. Primum ptinet ad gaudium, et 2m ad amorem strictum. go illa inclusio non obstat amori strictus, et spiali.

Prati. Dicit. ideo Deus gaudet de bonitate sua possessa, quia eam amaverat, et ideo gaudium subsequitur cotidie appellatur effectus amoris precentis, quae e vera hic quasi caliis ideo quis gaudet de possessione bonitatis, quia eam amat non a. e 2a. quia in Deo datur et amor strictus, et gaudium suae bonitatis, ac hic ordo divinorum actuum non reuquiret quo ad summum involvit prioritatem aut posterioritatem intentionalis, quae Deo non repugnat ut in pluribus locis ostenditur.

Sstatis

cient adversarii eam esse non e vera in Deo in suo aliquo calitatis

aut privativ idest vg in Su fralit nulla afferente calitem, ad quam nos gaudiumus. Ergo ideo est hoc quod est actual vitale, et ideo est actual vitale quod est hoc. Sed dicitur quod nulla functio est ad extendendum, eam proportionem non denotare aliquam proprietatem inter amorem strictum, et gaudium, qualis datur inter intellectum et volitionem, et alia data divina. Ergo asserendum nobis est in Deo hunc amorem quem si semel dedas faciliter dedes a gaudio fraliter distinctum. Caput aliquo adversariorum tella franguntur.

Caput 3m

Aliqua adversariorum tella franguntur.

Dicunt amor strictus qui fraliter distinguitur a gaudio tendit ad bonitatem abstrahentem ab existentia, atque Deus non potest cognoscere suam bonitatem ut abstrahentem ab existentia, sed necessario eam cognoscit ut existentem; ergo non potest habere circa illam amorem stricte sumptum qui fraliter distinguitur a gaudio. Hoc est potissimum adversariorum fundamentum quod paulo aliter ab aliis proponi solet hoc modo: amor strictus tendit ad quidditatem rei, ergo in Deo non potest haberi amor distinctus fraliter a gaudio. Sed contra praeterquam quod inter quidditatem Dei computatur existentia; imo non solum est quidditas divina distincta ab existentia sed etiam quaelibet alia perfectio divina, si est divina et Deo propria de qua ratio abstrahere non potest ab existentia ergo amor Dei ad perfectionem suam strictus est fraliter gaudium. quia gaudium est ipsius quod rem a Deo possessam ut possessam, sive ad rem

in Deo existentem ut existentem. Ad 2um Hoc arg. probari tantum propositum petit ut explicemus in quo sit amor strictus tendit ad bonitatem abstrahentem ab existentia, et quo modo hic amor tendat ad bonitatem abstrahentem ab existentia, et adhuc quod possit tendi ad bonitatem ~~abstrahentem~~ existentem ~~ut~~ cognitam ut existentem ut in praecedenti docuimus

Dicitur ergo amor stricte sumptus tendere in bonitatem ut abstrahentem ab existentia quia est complacentia quaedam per quam voluntas bene afficitur erga obiectum quod ex conceptu suo potest stare sive obiectum proponatur existens sive non proponatur existens. neque bene afficit erga obiectum neque petit existentiam neque absentiam obiecti.

Cum quo stat quod aliquando cognitionem obiectum proponatur existens et possessum et adhuc in voluntate existet amor strictus, neque amor ille ut strictus in voluntate excitatus ex modo intrinseco tendendi neque petit existentiam et exercitium illius bonitatis, aut illius possessionem, neque petit quod ea possessum proponatur.

Ad 2um Nego ergo ad arg. probari non tendit Deo in omni tendo (?) modo arem, et dico Deum non posse cognoscere suam bonitatem ut abstrahentem ab existentia quantum est ex vi amoris stricti non amare, quamvis est ex ipsa affectione Dei praecedo marem. Fateor Deum cognoscere suam bonitatem existentis et ut possessam. Hoc tamen non est quod id exigat amor stricte sumptus sed quia affectio Dei id exposcebat.

Ad 3um Sub alia forma propositum tendit Deo arg. neque cum amor strictus versatur in bonis

sine se ut iam diximus necessarium est ut feratur in connotata quidditativa obiecti sine quibus constant illius conditiones naturalis contra ad probationem dicendum est amorem esse divinum in sua absoluta essentia (idem de qualibet alia perfectione) consistit quidem per existentiam absolutam et actualiter exercitam ideo; esse autem quidem perfectio in sua possibilitate consistit per extam absolutam negatur in hoc non. sua ... consistit per extam potentiam et non repugnantem. amor quidem dicens stricte sumptus praescindit desiderium a gaudio quia gaudium supponit extam obiecti amati actualiter exercitam quam non supponit amor stricte sumptus.

Dicunt aliqui facile intelligi quomodo amor stricte sumptus constituat speciem amoris abstractam sicut constituit desiderium et gaudium, quia amor stricte sumptus est vero genericus amoris. Arguitur probatur quia stricte amor est complacentia in bono sed desiderium et gaudium sunt etiam complacentia in bono quare non datur aliqua species quae sit huius amoris abstracta. Sequitur

Jam explicuimus quomodo habeat speciem abstractam talis amor strictus. Modo requiritur positivus argumentum apprehensio intuitiva est perceptio obiecti et intuitiva est etiam perceptio obiecti quia apprehensio non continet ad aliquam speciem abstractam dicitur a intuitiva specie sed vero conceptus amoris praescindere ab eo quod sit amor sive complacentia simplex, et ab eo quod tendat in bonum absens, vel in bonum ut existens haec vero conceptio contrahitur ad amorem stricte sumptum per illam differentiam quae stat in illa parte simplex et ad desiderium per ~~hoc quod sit huius ab bonum, etiam~~ et gaudium

per alios distinct. Et ex hoc generaliter obiectio trahitur ad comprehensionem, sive quod sit perceptio simplex. Videatur Ferr. Arriaga tho. 3 de passionibus aque d. 29.

Dicunt 3.° Deus non prescindit inter suas intrinsecas perfectiones neque per actus suos non actus sui amoris quando quidem etiam scia Dei quia eius amor comprehensive tendunt in obiectum, quia amor stricte sumptus repugnat Deo quia habet tendentiam abstrahentem ab existentia, et precisione que procul dubio sunt divine perfectiones.

Petes deinde antiquando cum Deus non prescindit actus suos, sui, animo quibus per eam totalitatem quam cognitio circumscriptum non cognat alicuius attamen, quia ea totalitas communis taliter identificatur cum alia totalitate hoc est sufficienti sum... coeperit quarto eo cognoscere dicantur prescindens. Sic ... amoris ... stricte sumpti non sit totalitas gaudij, quia ... totalitas amoris ... totalitatem amoris attingere bonum quia bonum et totalitas gaudij quia praecisam ... totalitas identificantur non potest dici amor ... ... amoris ita sit ex suo modo tendendi, hoc est ex suo ... non ... ex tam obiecti quam ... gaudium me. Unde ... non ... ex tam obiecti quam ... petit gaudium. Unde

amor Dei ... suas affectiones petit ex tam obiecti ex pro ... in similitudinis et eo quod petat identificari cum qualibet perfectione semper ... simpliciter non a ... simplicissimo amoris stricti caput quartum ... quae contra nos obiicientur nullius est roboris ostendit ...

Caput 4.m

Alia quae contra nos objiciuntur nullius esse roboris ostenditur.

Dicunt 4.o: quia ea quae in Deo datur cognitio est tantum visionis quam amor, et gaudium. Alii supponunt tamquam certum quod Deus non cognoscit suas perfectiones ut possibiles, et ideo contra [illegible] naturae in Deo scientia simplicis intelligentiae. Concedunt tunc quod scientia visionis sufficit ad ... ad gaudium quia est de re possessa, ut possessa, tunc quod ad [illegible] amorem strictum non requiritur quod objectum contrahat ut extenditur. — [illegible] amor strictus petit ex [illegible] aliquam scientiam, quae indicat, sed non petitiones visionis, quod aliquam aliam, quae in Deo circa Deum ipsum est impossibilis.

[illegible] in arguendo ... magnam aequivocationem, sicut in eo [illegible] ... de re. Deus itaque non solum existit, sed etiam non repugnat existere, quia si revera existit est evidens non repugnare ipsum existere, ex quo dialectici dicunt bene valere ab actu ad potentiam, quia ... scientia quam Deus habet de suis perfectionibus non solum enunciat eas esse realiter existentes, sed etiam esse possibiles, et non repugnantes. Datur ergo in Deo scientia sufficiens ad [illegible] gendum amorem strictum, nimirum scientia quae enunciat bonitatem suarum perfectionum esse possibilem abstrahendo ... quae est appellanda ea scientia.

[illegible] hanc doctrinam dico ... scientia est scientia visionis [illegible] tangens non solum existentia sed possibilitates [illegible] perfectiones [illegible] ... attingens [illegible] existentia [illegible]. Unde quatenus scientia [illegible] cognoscit possessionem perfectionum terminat et dirigit gaudium [illegible]

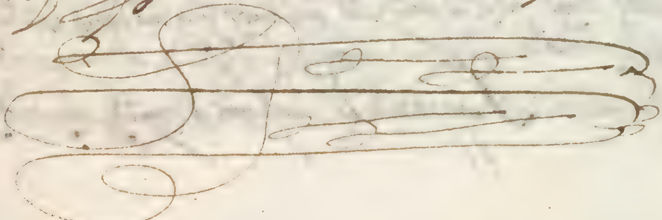
cognit po. itq dirigit amorem strictum.

Ad confirmationem ideae

mar, et dado mor, id non petit seq usionis eo quo quae at-
tingit extentioe Dei, quia attingit possibilem non. — Di-
cunt 5.° Si nullus bonus divinus praescindens ab extensione et possessione, ita
nullus amor divinus praescindit ab extensione, ergo non datur amor stric-
tus. Confirmatur quia amor divinus tendit ad divinas perfectiones
quae sunt in Deo, sed quae sunt in Deo non abstrahunt ab ex-
tensione et possessione, ergo amor strictus non datur in Deo.

Retorquendo

arg. quia cum nullus bonus divinus sit absens in Dei inde est quod
non possit praescindere ab extensione et possessione, at vero quod
amor divinus praescindat ab extensione et possessione perfectionis divinarum sol... strictus
quod eas non amet sub omni motivo amoris sed, sub aliquo
motivo, cum a hoc motivo non sit titulus possessionis aut...
est non repugno quae reperitur in divinis perfectionibus cum
et est quod dicamus amorem strictum divinum praescindere ab extensione
et possessione divinarum perfectionum. Solutio tenendus est ad confirmationem.
Contra 3 de obiecto creato divinus velatus... an amet creaturas possibiles.
quam extrinsecus officialiter aliquo quae non velle eas ad extra traducere. C.
primi aliquo proferuntur et authorum iudicio proferuntur.



Controversia 3a

De obiecto creato divinae voluntatis.

Disputatio 1a

An Deus amet creas possibiles nunquam existituras affectu, quo non velle eas ad existentiam traducere. Caput 1m

Aliqua proponuntur et auctorum iudicia referuntur.

Post obiectum increatum divinae voluntatis quod est Deus, expendemus iam obiectum creatum. Supponendum est Deum amare creas. nam Sap. 12 dicitur diligis omnia quae sunt, et nihil odisti eorum, quae fecisti. Isai. 29 et in voluntate tua stetisti decori meo virtutem., et Paulus ad Ephesios 1o. qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suae., et Joanes C.3 sic Deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret. Non quaeritur ergo generatim an Deus amet creas possibiles ut cumque sed [?] amet eas quae nunquam extiterunt [?] sunt.

Supponendum est 2o duplicem esse potentiam aliam activam

e idq ex oppo, et ribus creq. extrinsa, et aliq passivq quq e intrica ipsiq creq, e n. aptitudo qm hent ut sint dependentr a Deo, quq nullus affert ee absolute et simpliciter, antequam creatas, et solet explari p illq p̄pos si crea pdeceat a Deo nulla dabitr contradictio. Hic n. n e locus dicendi hon dr. polits rerum sufficit uti munioribus et frequentioribus vocibus.

Supponendum e 3o n ee difficultq te polits extrinsq nq Deus illq narrio amet et hoc e apud oq certq quare tota devolvitr ad politem passivam, et inquirimus an illud ee obvium, et additionalq sit triq sufficienq dicendi amoris. Supponendq e 4o Deq ve p seiq simplicq intelligentiq cognere hanc politq, nq creq p eo statu hent sufficientq cognere hanc politq, nq creq p eo statu hent sufficientem veritq ad hoc ut trent dinq seiq. Unde interrogatr an et hent sufficientq veritq ad hoc ut sint obtq intq heant sufficientem bonitq ad hoc ut sint obtq volatq.

Supponendq e 5o hanc q. instituere ee simplicem complexq dinq volatq, quq complacio ut expdictq dictat e quedam affectiva tendentia p qm volas bene afficitr qo aliquod obtum, qui tendat extra illius. Unde ex dictis in 4. dis pu. interrogissimus an Deus amet creas nunquam extituras cham certum e affq efficacq aut ineffaciq tendere ad communicandq extq efficacibr aut ineffacibr. unde so de simplici complacio e q.

1a oppinio tuetr pro negativa ubi alij apud eum Rivadeneira de volunt. d. 12 c. 2 et videtr ets Zuares eam defendere meth. 1. 16, et quotidie Thoyste hanc oppinionem defendunt. pro negat. affirmativa afferant Valentio Vasquez Herice Granado Montoia, aliique et nos, abstrahit mo an sit libera v. necessaria complacentia. Cfr. nro separat.

Caput 2um nra separatr.

Separati est esse in statu politi hanc veritatem sufficientem ut trent dinam cognit. quod ets hanc sufficientem bonitatem ut trent diuine complacentiam ans indubitatum est in nra schola. quia con. separati quia non est mar rod unius quam alterius cum veritas, et bonitas conveniunt ens.

Dices cu patronibus oppositi esse discrimen manifestum, inter intellectionem, et volitionem, nam ois actus vstatus se tendit ad collocandam extra, et quotus est in se illam desiderat collocare, quandoque vero est ulterius in oi actu voluntatis, sive efficaci sive inefficaci, cum n. Deus non vellet producere creaturas poles nunquam ephitaras non habet complacentiam simplicem in ipa illas, unde apparet discrimen, quando sole vol. tiones intendunt extra rei non autem sola seiz eam intenditur.

Sed contra

quia inter actus volitionis distinguntur alij qui efficaciter vel inefficaciter intendunt ex(is)t. rei, et alij actus simplices qui precise tendunt in

obtum ptemplato illorum bonitatem, qui sunt quasi ea aliorum affuus effectuum, neque enim obtum independenter a sua exta habeat in ..uq amabilitem potest amari per affus q non tendat ad conciandam extam, et hoc est evidens clari in Deo affum quo ipse tendat in plac.. rei, neque enim Deus videt hominem justum gaudet in tali obto quin ea exta pertinens ad gaudium tendat ad conciandam extam ejus illius hoy non quod est vy ... affum volatis tendere ad conciandam extam ... obto volito.

Stati est ea bonitas quae sufficiens est trare affum volatis intentivus efficacis, aut inefficacem potest etiam trare simplicem placum ejus volatis. quae non repugnantia est in eo quod placeat bonum, quod intendit. atqui creo solus potest trare affus volatis intentivus ergo crea solus potest trare placum ... volatis. Disjunctiva est manifesta unde si Deus intendat efficaciter, aut inefficaciter, extra anti placuit carum bonitas, quod non repugnat implexo placito.

Ostati esse bonum dignum aliquo intentione, quando abest potest et in se amari per simplicem placum volatis sed crea solus obtus est dignus aliquo intentione ergo. Mar experientia ipso in nobis demonstratur, neque enim morose delectamur in obto in se, qui optemus illius existentiam, quando possimus in illud tendere per intentionem abstrahentem ejus extis. Idemque in volate diva dicendum est, quia

quo pot, quæ pot attingere bonum aliquo affectu intentivo pot etiam simplici complacentia. Si non datur repugnantia ex parte talis boni aut ex parte potentiæ, quod non datur tum quia ab adversariis non proponitur, tum etiam quia perfectio nostri amoris habere eam abstractionem et independentiam ab existentia, et quia nobis multa placent quæ possemus producere, et tamen illa non producimus quia nolumus. Removantur oppositæ difficultates.

Caput 3um

Removantur oppositæ difficultates.

1a difficultas est, creaturæ possibiles nihil sunt quod non attingatur ~~a~~ bonum, quia bonitas desumitur creaturarum ante praedicta quæ antequam traductæ sunt ad statum existentiæ nihil sunt quod tale et consequenter non aliquod bonum quod non datur amor quo creaturæ amare possit. Confirmatur quia solus Deus habet imbibitam bonitatem in essentia sua et non creaturæ sed creaturæ possibiles sumuntur sine statu possibilitatis sine suo esse quod non habent bonitatem. Confirmatur simpliciter, quod creaturæ magis proprie sunt bonæ quam sunt aliquid sed nihil sunt aliquid nisi cum restrictione possibiliter quod neque bonum nisi cum eadem restrictione quod denotat quod possint esse bonæ non vero quod bonæ sint.

Respondetur distinguendo antecedens creaturæ possibiles nihil sunt physicum, et reale ideo nihil sunt obliviis, et representa

s. intentionale no, similiter dicendum est de bonitate, quae bonitatos repraesentativa, et obiectiva sufficit ad tradendam complacentiam ad secundam considerationem dicimus si Deus haberet bonitatem essentialiter quae ille bonus eam habet a se imparticipatam hoc non tollit quod creaturae heant suam bonitatem, quam repraesentat divina mens quovis Deus sit creaturarum potentiam extra ad 3am considerationem dicimus creaturas in eo sunt in quo sunt aliquid esse bonum. Unde cum sint aliquid repraesentativum et intentionale, ita sunt bonum repraesentativum et intentionale.

2a difficultas. ex eo sub

auctoritate theologorum et philosophorum amare est velle alicui bonum, sed Deus ex simplici complacentia nullum bonum vult creaturis mere possibilibus cum nolit existentiam quae est praecipuum bonum et in qua caeterorum bono fundantur ergo Deus non amat creaturas mere possibiles. — Resp. distinguendo maiorem. amare practice, et procurative est velle alicui bonum concedo, amare pure speculative est velle alicui bonum nego. Praeterea distinguendo amare respective est velle alicui bonum concedo, amare absolute nego. Sed do quod ex complacentia circa finem cum amamus finem per amorem respectivum tunc volumus alicui bonum quod vero per amorem absolutum amamus bonum in eo sistendo non volumus alicui bonum.

3a difficultas est sequentia ex

Doctrina ms ƒtradita n ee Deo oio volarig n exta crearig potuim ng q decernit eliq obtum smt cum aliquo affu ad oppositum involarie saltem sm illud quod ponit illud obtum, sic mercator pitiens merces in mare optr periculus naufragij involarie piud ppts affum retinendi, qus smt hec resistentem affum pfiterendi, atq Deus ita decernit n extam crearig potuim, ut smt heat aliquem affum cu ipsas, qr aliqui mo e involaria n extie crearig purq potuim.

Rdtr 1o ad mitendo eas operationes e involarig smqd, ng Deus ymitum e exta neminem vult perire, et quasi cogiti ad damnationem reprobrum, x illud Isaias V. heu vindicabor de omnibus meis. — Rdtr 2o qd si ex ipto qa creqp sit liba pote Deus illam suspendere qo decernit n extq earum et sic nullus dabit involariq. ehg smqd. — 3a Rdtr nullam leg involaritatis qa ex ipto simplex nullo mo intendat extq n pote resistere affu effaci de n extentia crearum. — 4 Deum in quocunq eventu pfectiori mo se habiturum qm mercatores ng iste n pote evadere periculum naufragij, Deus a oio facile pote vitare, acpinde n pote cogi. omitto alias difficultates. Caput quartum an Deus posit amare malitias formalem peccati utpote

Caput 4.m

An Deus possit amare malitiam formalem peccati, aut potentiam?

Discutimus an Deus possit amare creaturas potentes involventes malum morale, sive an Deus possit amare morale malum peccati formalem, et hanc tractamus difficultatem contra nostram opinionem, ubi Deum non praedeterminare physice in ordine ad morale peccatum, quia absurdum est Deum velle extam actionem peccaminosi etiam secundum morale.

Reperiuntur aliqua formalia denominantia extrinsece peccatum, ut potestas divina, omnimoda eius mali reparatio, ... non conveniens contradictio in tali malitia et alio. — Reperiuntur alia intrinseca ipsi peccato, sive malo morali. Assero 1.o Deus amat formalia extrinsece denominantia peccatum, ut denominatio omnium quae provenit a opposito, et denominatio reparati, quae provenit a cognitione divina, et condonati; quae omnia proveniunt a solo Deo extrinseca, quae extrinsece denominant peccatum. Ex quibus fit peccatum sub his denominationibus esse obiectum divinae complacentiae quia hoc nihil aliud nisi quod Deus amet suam voluntatem potentiam ... sibi condonatis etc.

Assero Deus nullo modo amare formale intrinsecum malum moralis peccati, nam sequeretur creaturam peccantem ponere in re obiectum divinae complacentiae, quod est absurdum ... quia Deus non potest complacere in obiecto vitioso de peccato, quod neque in obiecto simpliciter

inteligentiæ de eodem peccato. Cõã prãtr q idem obiectum utriusq est, nõ idem q mõ ẽ externo, et cognitr sedem visionis fuit possibile et fuit cognitum per scientiam simplicis inteligentiæ.

Obijcitur 1.

Si peccatum possibile poterit trahere dignum odium poterit etiam subiectum cui tale peccatum ẽ possibile sed hoc nõ ẽ dicendum ergo peccatum possibile nõ trahit dignum odium. Minor ẽ certa q peccata cuiusvis hominis etiam iustissimi nõ repugnant essaliter, et contra Deus odio haberet hominem iustissimum propter istorum peccata mere possibilia. Maior prãtr q peccatum existens possibile trahere dignum odium, et ex ea rõe peccati existentis ergo similiter si peccatum possibile poterit trahere dignum odium poterit etiam et subiectum cui tale peccatum ẽ possibile idem trahere.

Respondetur nando

anis ad cuius probationem concesso antecedente nõ consequentiam, quia quod ex eo possit trahere dignum odium rõe peccati existentis, nõ ẽ per se, quia peccatum existens possibile trahere odium, sed quia ẽ in statu apto, ad reddendum subiectum dignum odio, quam aptitudinem nõ habet in statu possibilitatis, nam quod ex eo sit stimulabilis peccatum nõ ẽ quod actualiter stimuletur, quod requiritur ad hoc ut illi beatitudo

Vide Tesius 2º

~~Vel ...~~ q si ad hoc ut ex ea sit digna odio requiritur quod habeat actualiter peccatum ita similiter ad hoc ut peccatum sit odio dignum requiritur quod habeat actualem malitiam. ergo peccatum possibile nõ ẽ dignum odio.

Caput 5m

Specialia quedam argumenta resolvuntur.

Objicies 1º nullus pote hodio here, quod e oio narium ad exstam illius qd vehementer amat sed peccatum pote e oio narium ad ptes affectiones divinas go Deus n pote here hodiu peccatum pote, mor prati qa peccatum e necessarium ad sciam de illo item e narium ad poteistem omnidbg condonativam et vendicativam sed hec sunt affectiones dine gr peccatum e ad et narium ad ptes affectiones dinas.

Oprati qa saltem virtualiter amat peccatum, qa amat obiectum connexum cum peccato sed hec affectiones connectuntur cu peccato gr Deus amat peccatum, Oprati ans ng sicut cinhy amat ot ex cogne unius connexi cum alio detrati ad cognoscendum aliud ita volo unius connexi quod amat detrahitur ad amandum aliud cum ex connexe unius quod amat detrahitur ad amandum aliud cum ex connexe unius quod amat detrahitur ad amandum aliud ...

Ad arg oppositum ptes rent Dav marg, nto morem ng nulla res creata pote ee necessaria ad extentiam dinarum affectionum. qdoqdem ipte sunt prius independentes a quolet creato, et ex hoc vdtr sufficientr arg truncari..

Sed nr hac solue n utimur qr arg sic pote instari Deus amat sig illam intuitivam de pec-

calis judeorum quod Christus Dominus habeat essentialem connexam cum existentia eorum peccatorum quae necessaria sunt ad existentiam scilicet quamdoquidem
cum aliis intuitibus creatis connectitur cum suo obiecto, et etiam
potest sic instari Deus amat actum fidei supernalem de
possibile peccati, qui cum petat necessario veritatem petit necessario peccatum ergo, et ille non potest existere sine peccato quod etiam
amat peccatum. Ad non ultimum videtur dicta solutio quod existimamus
aliam solutionem congruentem. Quando dicitur amorem.
Respondeo ergo ad argumentum nullus potest hodio
habere ett. hodio impediente illud sub ea ratione sub qua ~~vehementer amat~~ est necessarium ad existentiam illius, quod vehementer
amat. Concedo maiorem, hodio non impediente illud ea ratione qua est
necessarium. Nego maiorem. Ratio distinctionis est quia amor etiam vegentissimus
de extentia obiecti tantum cogit non impedire, quae necessaria sunt ad existentiam
illius, quod vegementer amat, cum quo stat, quod voluntas despiciat
hodium eo ea quae sunt necessaria si sint odibilia, dum modo hodium non obstet quominus ipsa dentur ut sunt necessaria ad existentiam
rei amatae.
Ad confirmationem nego maiorem potest non stare quod Deus amet
suas divinas perfectiones quamvis essentialiter connexas cum peccato potentialiter,
quin amet possibilitatem peccati, sicut nos possumus amare Christum hominem essentialiter connexum cum peccato quin amemus peccatum, neque
datur quo ad hoc paritas inter intuitum, et voluntatem, quia ea quae
habent connexionem habent veritatem, et cognoscibilitatem dependentem
ex connexione, non vero habent amabilitatem.
Haec solutio melius intelligitur

si noteti inpresenti sti ee sermone de simplici displacia. Unde si vum e sti desiderium, aut amorem intentivum alicuius rei ferri ad ea sine qq res n poste ee n tn id vum e de simplici displacia volitis, quia hic liberiorem tendendi mum het quandoquidem poste eligere unum n electo alio qmlis debet narie connexio inter unum, et aliud. Dixi si forte vum quo indirecte affum effacem tendere aliquod obtum qn tendidit aliud cum illo connexum vg Deus intendit efficacitr poenitentiam quae narie connectitur cum peccato qn tamen intendat peccatum.

Objicies sti. nullus poste serio velle qd n deti, id qd videt omnimoda necessitate dari, sed Deus videt cum. de necessitate dari peccatum poste qd litt. Confirmatur Deus n poste here hodium effaliter frustrandum, qui ad e effaliter volitio de n ee rei quae n poteat quandoquidem peccatum in roe potis n poste n ee qd Deus n poste despere hodium ee peccatum poste.

Resti ad arg dum dirigendo marem nullus poste serio velle illi vtate impediente illud, sub ea roe sub qua videt omnimoda necessitate dari, conceda marem, voltate n impediente nego marem. Itaque Deus p simplicem quandam displicentiam vult n dari polits peccati, quae displicentia n destruat qn repugnam peccati, et ab ea avertatur qn efficaciter aut inefficaciter vellet illam destruere. Ad confirmationem concedo marem nego morem hodium n. hoc peccati polis n poste frustrari quia Deus g illud n

intendit ut diximus neq effectu neq in effectu impossibilem peccati. q. 2 an hic complacentia in creaturis possibilibus sit libera ... capit 1m duplex s[ententi]a proponitur et s[ententi]a asserens eam complacentiam esse necessariam explicatur.

Disputatio 2a

An hic complacentia in creaturis possibilibus sit libera an necessaria.

Caput 1m

Duplex s[ententi]a proponitur et s[ententi]a asserens eam complacentiam esse necessariam explicatur.

Complacentiam hanc esse necessariam defendunt ... Smiticius, Montesinus, Vasquez, Arrubal, Fasolus, Herice, Moritoya, Granado, Morales, Hurtado, Alarcon, Becanus, Ripa, Hemelman, et alii, ex aliis Henriquez, Scotus, Carthusianus, Aureolus, Caietanus, Argentinus, Averroes quos omnes invenies apud nostrum Rivadeneyra lib. de volunt. d. 17 ...

Eam complacentiam esse liberam tuentur Thomistae, Bañez, Zumel, Navarrete, Machin, Gonzalez, et alii. Item Bonaventura, Alexander Alensis, Ricardus, Gabriel, Frai Felix de volunt. c. 3 dif. 4 n. 2, qui pro hac s[ententi]a adduxit Scotum, quamvis afferatur pro contraria, ex nostris ... Balenzia, Molina et videtur favere Suarez in meth. d. 30 s. 16.

Expendamus modo rationes quae s[ententi]a

affirmans eam complacentiam esse naturam fulcitur. Probatur 1. Deus est natura summe bonus, quia natura est Deo cum quis bonitas, quae nullam omnino dicit imperfectionem. hoc enthymema est evidens, nam summus in omni genere includit omnem perfectionem, non dicentem imperfectionem. Atqui complacentia Dei in quovis bono non includenti malum moralem est aliquis bonitas purus nullam dicens imperfectionem. ergo ea complacentia est Deo natura.

Probatur illa minor quoad 1.m partem, nimirum eam complacentiam esse aliquam bonitatem puram, quia si non est bonum complacere in bono, quid erit bonum. sicut enim est malum affective adhaerere malo, et bonum ab ipso fugere, ita erit bonum affective adhaerere bono, et ipsum prosequi. Probatur deinde eam complacentiam nullam dicere imperfectionem quia si aliquam diceret neque liber neque naturalis Deo conveniret ergo etc.

Restat probare secundam nimirum bonitatem huius complacentiae et perfectionem esse naturalem de ratione rectissimae, et summae voluntatis est unicuique obiecto suum tribuere in ordine ad affectum unde sicut quia natura Deo competit esse rectissima et summe bona voluntas, est magna perfectio illud non posse se continere quominus infinitam bonitatem infinite et summo amore amet, ita magna perfectio erit quominus obiecto creato secundum suam dignitatem affective adhaereat, et contra quod impendat aliqualem amorem simpliciter complacentiae creaturis participantibus aliqualiter summam, et infinitam Dei bonitatem. vide Pater Rivadeneyra etc.

Non multis placet oppositum argumentum, quia si in Deo communicatur extra summus, et divinus bonitas potentia secum identificari: ergo bonitas gratuita debat in eo communicari extra summus et infinitus divinus libertas voluntas. Cuius Deus habeat summam indifferentiam ad amandum. Verum ergo potest Deo narro convenire omnem bonitatem gratuitam sibi absolute naturam et indefectibilem non vero sibi narro convenire omnem bonitatem gratuitam sibi liberam et a sua libera voluntate dependentem, contraria ergo divinus voluntas, est quidem bonitas Deo libera quae sit voluntas rectissima, et summe bona non potest desistere, ex obiecto infinitum, et summe bonum ita potest se extinguere ex obiectum finitum, et non summe bonum.

Praeterea Deus habet infinitam inclinationem in creaturas, non ut S. Dionysius sic ait bonum est diffusivum, et communicativum sui, et continens summum bonum erit summe communicativum sui, ex quo alii S. Patres frequenter praedicant Deum habere infinitam inclinationem ad bene faciendum Deus ergo narro placet in creaturis possibilibus. Nec hoc argumentum multum urget quia rei potestate non bene inferri ex eo quod Deus sit summum bonum quod se communicet narro per simplicem complacentiam creaturis possibilibus, quia sufficit quod se communicet complacentiam non liberam, sit non bene infert ex eo quod sit bonum summe diffusivum quod se communicet narro per amorem efficacem, et S. Patres possunt congruenter exponi de communicatione, et diffusione sui in actu primo.

Dices 2° amor complacentiae naturalis quae creaturis potest non
incompossibilis cum libertate divina non adstruendum est in Deo. Contra patet, quia
si per aliquam rationem iste amor naturalis non est adstruendus in Deo maxime
quia obstaret summae perfectioni divinae voluntatis. Atqui probo quod licet hic amor sit
naturalis servat tamen Deus dominium perfectum supra creaturas quatenus potest eas
producere aut non, quamvis naturaliter illis complaceat. optime quod respondit excel-
lentia divinae libertatis cum necessitate huius complacentiae, et consequenter non est ratio quare di-
camus eam complacentiam esse naturalem. Neque hoc argumentum habet maiorem efficaciam, quam
quod non potest salvari quidem libertatem, et dominium sine productione aut
non productione creaturarum non tamen salvari Dei libertatem et dominium in
suos proprios actus. Contra est 2um argumentum in eadem sententia discutitur.

Caput 3um

Assumptio eadem sententia discutitur.

Dices 1° complacentia simplex in creaturis possibiles non potest excludi
per sententiam duplicis quae est in Deo cum naturalis collegitime infertur. atqui probo
quia perfectio simplicis complacentiae si abest a Deo debet rependi per
aliam perfectionem quidem quam neque sit decretum absolutum, et
efficax producendi Angelum si abest a Deo debet rependi per decre-
tum aliud qualis omnino perfectionis producendi, ne dicamus Deo posse ab-
lute, et simpliciter aliquam perfectionem desiderare. at quod in Deo est impossibilis distinctio

positiva qua creaturis potest quia nil in eis relucet mali quod possit esse obiectum displicentiae quia complacentia simplex in creaturis possibilibus non potest excludi per contrariam displicentiam.

Neque hoc argumentum in maximi ponderis quia licet demus impossibilem esse in Deo puram omissionem, ut ostendit argumentum, de quo modo non displicentia potest vel simplicem complacentiam excludi per quemdam actum positivum quo Deus dicat volo non complacere, ecce quo modo non recurrendo ad puram omissionem potest salvari quod simplex complacentia potest excludi per actum Dei, aut quasi contrarium equalis... perfectionis. et similiter volas efficax de productione Angeli potest excludi.

Potest vero dici Deum positive displicere in creaturis possibilibus, cum quia possibiles habent omnes eas imperfectiones defectibilitatis, mutabilitatis, et alias, quas haberent si producerentur, et consequenter ea simplex complacentia potest excludi per positivam displicentiam. Pro quo notandum est aliam esse displicentiam per actum odii, et detestationis qualis ea, qua Deus displicet quia peccatorem, et aliam esse displicentiam per actum nolitionis, quamvis quod Deus non displicentia qua creaturas possibiles per displicentiam fundatam in odio potest potest tamen operere aliam displicentiam nolitionis.

Praeterea Deus necessario amat comprehensive suam essentiam

qd naru amat bry asscy, qui e creat poty. Reti ex doctro bradedo
nando coam qd demon amat suam substg quy snectitr cum
Deo qd amet Deum. Prati Deus narid oplacet in crey
extentibus ex supposito ne quod extant, et sit heant stg
bonitem qd, et in crey polibus ex suppoe quod tales sint
sit heant sitam bonitem arg prati in hoc iusto in quo Deus
narid oplacet ex suppoe qd sanctificantg, neq huii arg multy
Probo 1o. o. rey extentes sunt ablute, et simpliciter bony, n ita rey
poles, 2. Cum pd Deus effaciter pcuraverit creas visis illis ex
tentibus n pole n oplacere. n ex vi obti sd ey vi desidery
et amoris effacis seunty.

Prat denoato libi petit aliquam
varietatem sd neq ex pte creary cum sint narie, neq ex
pte Dei dati variutas, qd n dati denoato libi roe huius oplacy.
Potet dici velle Dei libum n egere mutatione creato contin
genti sd adeqte osthui p aliquid intrinsecum quod variari pos
set in dentando.

Pral oo operari xpti de polio nare Deus
amat cum heant in sitam bonitem ex pone dom Verti
deribatam qd Deus naru amat aliquam rem possibilem
n addit aliquid robur hoc arg nam brori poste opera
Dxpti Dei narid n amare contamb osignificantr p in creatz

ob bonitatem, et sanctitatem, qua Deus necessario rapitur ad amandum sanctitatem suam, quatenus illam habitam, non tamen ut est aplicata per unionem creatam ad sanctificandam aliquam rem creatam;

Nam hic decretum est decretum involvens aliquid creatum, et ex hac parte tale decretum, ut non ametur necessario. Recolenda sunt quae antea diximus tractantes, dum in materia de incarnatione disputant an humanitas Christi Domini reddatur intrinsece sancta per intrinsecam vel sanctitatem, quae nos diximus in materia de esse, et alia quae loquebamur de sancto resultanti ex Deo, et creaturis.

Probatur secunda assertio

Deum necessario amantem opera, potius dicitur non moveri ab infinita sanctitate, quo intrinsece sancta constituuntur. bonitas autem infinita non est mirum, quod necessario rapiat in sui amorem Dei voluntatem, non autem potest id praestare bonitas finita et limitata operum solum secundum se.

Caput tertium expenditur sententia asserens eam dispositionem esse liberam

Caput 3.m

Expenditur sal. asserens eam complacentiam esse liberam.

Modo in examen adducemus rationes quas ab alijs authoribus probatur eam complacentiam esse liberam, ut decernamus quantum probabilitatis habeat haec sententia. Probatur 1.o quod ratio non urget ad ponendum in Deo amorem necessarium standum est pro libertate sed nulla ratio urget ad asserendum in Deo complacentiam necessariam quia creaturas potest, quae ad exercitium per asserendum complacentiam. Ergo constandum est eam complacentiam esse liberam. Minor ex solutione argumentorum constare videtur, et maior probatur quia libertas in operando est gratia suae perfectior est quam necessitas, quia libertas est indicium dominationis et spectat ad subiectum nobilius minime ad quod spectat necessitas in operando.

Potest satis probabiliter hinc argumento responderi concedendo maiorem, et negando minorem. datur enim ratio urgens ad asserendum in Deo eam complacentiam quia creaturas potest esse necessariam, nam cum Deus amet vehementissimo amore suam essentiam et totam suam bonitatem cogitur ad amandum quod est participatio et pars illius infinitae bonitatis. Creatura autem possibilis est quaedam participatio infinitae ... bonitatis, et quaedam pars ... ex contra ... detrahitur ad expendendum illi ... aliqualem complacentiam amorem. Unde libertas in operando non semper est maior perfectio quam necessitas.

Prob. 2º: bonum finitum et limitatum non potest rapere necessario Dei voluntatem in suum amorem; hic non est praerogativa, et excellentia infinitae bonitatis: et praeterea quia omne bonum finitum adiunctat mille imperfectionibus quae removere possunt voluntatem ab amore: ergo complacentia in creaturis possibilibus non potest esse necessaria. — Resp. potest bonum infinitum necessario rapere voluntatem ad vehementissimum suum amorem, et bonum finitum ad amorem sui aliqualem non quidem necessitando Dei voluntatem attenta praecise sua limitata, et suis meritis finitis, sed attenta hac dignitate, et his meritis simul cum infinita rectitudine, et bonitate tendentis voluntatis: divina autem bonitas ex propriis meritis praecise attenta necessario extorquet Dei amorem.

Prob. 3º: non minus est libera voluntas increata ad amandum bonum finitum quam voluntas creata; sed voluntas creata potest non complacere in bono finito possibili sibi proposito: ergo voluntas increata. — Potest resp. quid sit de maiore (de qua non nulli dubitant) negatur consequentia quia in eo fit comparatio libertatis non dicentis imperfectionem, qualis est divina cum libertate dicente imperfectionem, qualis est creata. Sicut ergo Deus non est liber ad exercendum displicentiam aversivam contra virtutis actum, quam libere creatura rationalis potest eam displicentiam exercere, quia ea libertas non est virtus, et perfectio, sed imperfectio, et imbecillitas potentiae a bono deflectere: ita Deus non est liber ut bonum non sit ipsi gratum quamvis creatura rationalis habeat eam libertatem ex defectu summae rectitudinis.

Prob. 4º: Si poneretur haec complacentia necessaria minueretur dominium divinum nam hoc pugnat cum necessitate: ergo non est ponenda necessaria. — Non urget argumentum quia supponamus complacentiam necessariam non destruitur dominium in dominium Dei perfectissimum, et praeterea salvatur summa rectitudo divinae voluntatis

n. destruit perfectissimum Dei dominium, quia adhuc posita ea complacentia naria manet Deus liber ad producendum, et non producendum creas, in qua indifferentia, et libertate consistit dominium perfectissimum. Stabit summa rectitudo divinae voluntatis, quae impendit rebus amorem [illegible] proportionem suae dignitatis, et [illegible] mensuram suorum meritorum. Ecce quomodo utraque perfectio componitur si ponamus eam complacentiam necessariam.

Probatur 2º si complacentia in creaturis possibilibus esset naria Deus absolute et simpliciter produceret illas sed hoc non est dicendum ergo. Maior probatur quia haec complacentia [illegible] Deum nario ad producendum creas, et aliunde est naria, ergo Deus nario est coactus ad illas producendas. Retinet eam complacentiam [illegible] tendere ad dandum ei rei [illegible] speculativae complacere in illis. Probatur 6º ideo Deus non est necessitatus ad habendam voluntatem efficacem producendi creas, quia habent bonitatem finitam, et limitatam. Sed neque poterunt extorquere complacentiam nariam. Ad dicitis illud quia habent bonitatem limitatam, et quia a voluntate efficaci nario extorta [illegible] perfectionem [illegible] pariter habent bonitatem limitatam [illegible]. Et ex alio [illegible] demum servare Dei libertatem in producendo, et ex alio [illegible] summam rectitudinem divinae voluntatis [illegible] summe.

At Deus qui est summe bonus non necessitat ad amorem sui efficacem, neque ad alium amorem tendentem ad [illegible] sibi extra, cum nario exstat, ergo si necessitat ad sui simplicem complacentiam, ergo et ad hanc etiam necessitarent creaturae possibiles necessitabunt ad tensionem eiusdem ordinis, ac si essent bonitatis infinitae, at hoc non est dicendum ergo [illegible]. At Deumque est summum bonum necessitare quidem ad amorem sui efficacem, qui talis est in eo sui quem explicuimus [illegible] nullo tamen modo necessitaret

ad amoris efficaciam pertinet, et haec efficacitas amoris quem Deus habet erga seipsum
potest aliomodo explicari per aliorum discurrendi modum quia conveniat amori cre-
aturarum potius amor quo ille quem Deus erga se habet est talis ut si per impossibile
careret esse, et posset sibi illud dare, ex vi illius necessario eam daret
quod non habet complacentia illa in creaturis possibilibus, et creaturae Deus eorum non ne-
cessitant ad amorem eius dum ordinis, cap. 4 noster mens depromitur.

Caput 4 quo nostra mens depromitur.

Cum accurate perpenderim utramque oppositorum ad hanc inclino
ultimam complacentiam esse necessariam non quia magis firmitatem agnoscam
sed propter quoddam levius magis probabilitatis vestigium. Instaurabo rationem
supra loco praecedenti propositam. et pro Deus est necessarius quoad complacentias
quae creaturae possibiles ergo etiam est necessitatus quoad creaturam, admittit tamen ab-
oribus partibus, itaque libertas in complacentione tunc datur sicut voluntas potest amare
et hodio habere et cum Deus non possit suppere odium quae creaturae quae non sunt ma-
lae moraliter, Deus non est liber ad hoc utrumque extremum. ergo est necessitatus
quoad complacentiam. Unde notandus quod quamvis Deus sit liber ad suas complacentias
et nolitiones haec libertas non est quoad complacentias, quae certa ratione denotat duos
actus positivos, est libertas contradictionis. Deinde notis haec necessitas
oriri ex summa rectitudine divinae voluntatis; sed creaturae possibiles non sunt odibiles
ergo Deus non potest illis tribuere odium, odium non ex eorum usurpationis est effec-
tio volumus rei malum quod malus est illi; unde fit quod quamvis alicui ve-
limus malum non ex aversione sed ex alio fine non dicimur illi habere hodio.

Sic quando volumus alicui qui laedamus quam non possumus aliter tueri quod
iure perdemus non dicimur illum odisse, neque iudex quando vult malefac-
tori nocere non tenemus malum illius est sed ut suo muneri satisfaciat
non dicatur bene opere, et fratri salutem malefactorem. ex quo elig...

ad quod ē à republicæ statutu; nq dicitr vē propriē, et pro
prie odisse malefactores, ex quo elig fit, q̄ quamvis Deus ve
lit creari, quare voluntas aliquod malum, vōr n̄ extensivam, q̄
malum physicum ē, n̄ exeo dicitr hodio nere creari potes. quia
n̄ ē illud infert illud malum q̄ mala illarum ē, sed propter alti
ores suæ providentiæ fines maneat, quod Deus ee necessitatum quo
ad specificationem quæ creari potes, hoc ē, si aliquem actum
quæ illas exercituris, n̄ posse ee hodium, et detestationem,
vōe rectitudinis suæ volutis.

His expositis premius mo cog
illud prioris entymematis nimirum, Deus necessitatur ē ad
amorem, et complacentiam, quo ad exercitium, et volas divina
n̄ ceet rectissas si hodio haberet creari potes, q̄ odibiles n̄
sunt: ita elig n̄ ceet rectissas si n̄ amaret creari potes, quæ
amabiles sunt, sed exeo q̄ sit rectissas necessitatur ad n̄ hodio
hendum: ergo exeo q̄ sit rectissa, necessitatur ad amandum.
Confirmatur sic: rectissa volas exeo q̄ sit talis necessitatur ad tri
buendum unicuique q̄ meretur; sed creari potes, quæ ē parti
cipatio divinæ volutatis n̄ merentur n̄ hodium, sed elig positi
vum amorem, q̄ habet entrieg dignitatem ad amorem: ergo necessita
tur ad tribuendum illi amorem.

Confirmatur 2.º: n̄ ē simpliciter
rectificatus, aut in summa rectitudine constitutus, qui potest
actualiter amplecti bonum, n̄ tamen amplectitur, sic n̄ ē simpliciter

servaret

rectificatus, et in rectitudine actus virtutis, qui potest actualiter ~~celebrari~~ ius alienus illius, non tamen servabat, sed Deus est necessitatus ad habendum immutabilitatem, et perfectissimam rectitudinem voluntatis: ergo Deo naturale, et necessarium est actualiter amplecti bonum, atque non potest naturaliter, et necessario amplecti bonum non naturaliter, et necessario complaceat in creaturis possibilibus quae bono est ut participans divinitatis: ergo Deo naturalis et necessaria est complacere in creaturis possibilibus.

Pr. 2. Si ponamus hanc complacentiam necessariam in Deo ponimus Deum necessitatus ad complacendum in bono creato, et liberum ad producendum, sed ex eo quod sit necessitatus ad complacendum in illo bono, et liberum ad illud producendum non ponimus in Deo aliquid indignum, ergo asserendum est complacentiam in creaturis possibilibus esse necessariam, nam quod voluntas sit necessitata ad bonum nullam videtur imperfectionem afferre et potissimum quod sit hoc modo necessitata non destruit aliam perfectionem nimirum quod possit producere, aut non producere bonum sibi, et similitatis

Obiicitur 1°: Sicut est imperfectus divinus intellectus, si non cognosceret actualiter omnem veritatem necessariam: ita est imperfecta volitio si non amaret actualiter omne bonum necessarium, at possibilitas creaturarum est bonum necessarium: ergo etc.

Obiicitur 2°: est illud bonum, quod est omnino invariabile, necessarium et independens a libertate divina non est necessarium, quod Deus exerceat complacentiam libertate (sic velis vincere summae libertati divinae) sed possibilitas creaturarum est bonum necessarium et independens a libertate divina ut est certum: ergo non est necessarium, quod circa eam exerceat Deus complacentiam liberam. Asserendum ergo est eam complacentiam esse necessariam.

Rogabis. an ergo hanc tamen dicendum

sit qd etiam Deus opiat nariq displiceq positivae easdem?
Est vero dubitandum, quia ores hent gdg bonitem adquam
narie illa oplaao poti terri; hent etiam plurimas imper-
fectiones, scbos illas quas traducit ad statum extonthy, ti
producerentr, ad quos poti displicio positivo terri; ergo simil in
eodem nario resultaret oplaao, et displiceo positiva.
Ante rescones nolo gree in eadem volate creata eos actus ec
edem obtum simil oponi sit in eodg intu duplices adhesiones
aliam de verete obti ex oi unius motivi, et aliam de falsite
eius exoi alterius.

Quicqd tn sit in creatis poui aliquis dicere
in dina volate eos actus simil ei repugnantes, ut ensi nuo vi-
mus c. 2 - Probe l'reri. Veg omittendo hec, et respondendo
xo nrg mentg oplaag in creis polibus ee nariq, assero Deus
n poui positive displicere in creis possibilibus. Ng ad despiendus
displicentiam positivam necesum e, qd in creis polibus relucat
aliquod malum positivum et entitativum, sit n heant oe bo-
num et ex hoc titulo sit innisi, attamq hoc n sufficit ut
Deus displiceat positive in creis polibus.

Potest tn Deus despre-
re displiceg nalibg q̄ dicitur eo, quod Deo posuit placere n ex-
tra creare polig, et sic ad hanc displiceg nalibg sufficit
ea imperfectio

nē quod bonitas creata sit finita, et limitata. Sed dicit quod non possit movere ad amorem tam intensum, aut efficacibus, qualis est ille ad quem movet bonitas infinita et illimitata; sed bonitas infinita, et illimitata movet ad amorem incompatibilem cum nolitione existentiae sui, ergo bonitas finita, et limitata movet ad amorem compatibilem cum nolitione existentiae sui atque nolitio existentiae sui est displicentia negativa: ergo solo arguitur ex eo quod creata sit finita, et limitata, quod Deus accipiat hanc displicentiam negativam non vero aliquam positivam. Disputatio 3a an bonitas creata possit esse obiectum formale motivum divini amoris? Caput 1m opiniones referuntur.

Disputatio 3a

An bonitas creata possit esse obiectum formale motivum divini amoris? Caput 1m

Doctorum sententiae referuntur.

Quamvis difficultates in disputationibus praecedentibus agitatae, gravibus sint, et a DD. accurate discussae non minoris ponderis est quam in praesenti enucleandam suscipimus, in ea inquirimus, an divina voluntas habere possit bonitatem creatam pro motivo sive an divina voluntas ita possit amare bonitatem creatam ut amet eam propter ipsam ratio dubitandi statim se se offert.

nq Deus videtur oia velle narie propter se met ipsum x illud Proverbiorum 16 oia propter se operatus e Dus, et contra creatus semper et narie sunt obtam male, Deus vo, et eius dona perfectiones obtus fiale motivus divini amoris.

Omittendo varia de obto frali et mali, que quotiescumque dus de obto frali aut mali occurrit a Dr. circumferuntur, et quorum aliqua dedimus ... d. 1 c. 1o et in ma de ..., ne faciamus q. de noe adverto nos in presenti accipere obtum frate motivum q noe intrinsece mali amandi ... noe e bonitas illa que ab amante datur q noe sic ttendendi ga tale obtum. exemplum e qndo volus ..tendit velo ... cu m ad pharmacus sanitas servandus. Si interrogemus quare appetiverit pharmacum. Recte satisfaciat si dicat eam ... fuisse bonitas que datur in servatione sanitati. Et contra servatio sanitati erit obtus frate motivus huius amoris.

fa

Sed interiora cordis secreta videt nec vocat amicos intelligendus est de vera stricta et rigorosa amicitia.

Omitto alios discurrendi modos, quorum singulis suo objectiones opponimus. et tandem concludo discutibilem esse an sicut est in re in Deo actum, per quem amet bonitatem creatam propter ipsum Deum in quo nulla potest esse difficultas quodcumque + ~~[illegible]~~ motibus; quod potest assumere, et discutibilem esse actum, per quem Deus amet creatam bonitatem, simul propter ipsius, et propter Dei bonitatem qua creatura est amabilis simul propter aliqua [illegible] motibus; et discutibilem esse actum per quem Deus amet bonitatem creatam praecise propter ipsius bonitatem, quod, ut [illegible] probatum est, nulla in hoc apparet imperfectio. Superest quaestionum aliquarum difficultatum expositio.

+ assumit nobile

Caput 4m

Aliquorum difficultatum expositio.

Arguitur 1.o actus ille voluntatis tendens in bonum creatum contra ipsius dominum est imperfectus positive: gratia tuendum non est in Deo. Consequentia patet, et antecedens probatur; actus ille est positive imperfectus, qui non habet summam rectitudinem et perfectionem. Sed hic actus non habet summam rectitudinem et perfectionem: ergo hic actus est positive imperfectus. Maior probatur pluribus exemplis, et praecipue in talpa quae est positive imperfecta ex eo quod illi desiciant oculi qui perfectio aliqua sunt. minor ostenditur ex eo quod illi actui deficeret nobilius motivum, quod actus voluntatis potest habere quodquidem amare creaturas propter Deum perfectum quod est, quam easdem amare propter earum ipsarum bonitatem.

Probatur 1.o

Dico 1° dari de facto amorem creaturarum in Deo propter ipsarum, et propter Dei bonitatem, si loquamur de creaturis possibilibus, nam cum naturam tam complacentia Dei in creaturis possibilibus sit naturalis, convenit ad eam utroque modo addimus quod sit necessarium Deum complacere in creaturis possibilibus propter Dei bonitatem, sed etiam propter ipsarum bonitatem. nam naturale est Deum complacere in omni objecto naturali amabili secundum omnem amabilitatem naturalem, quam habet; sed creatura possibilis est objectum naturale, et amabilitatem propter Dei, tum propter ejusdem bonitatem: ergo Deus naturaliter complacet in creatura possibili tum propter Dei, tum propter ipsius bonitatem, quia utroque modo est amabilis, et habet intrinsecam dignitatem naturalem ad utrumque amorem. Si vero loquamur de amore libero, quem Deus exercet gratia creaturas existentes, et ratione cujus ad earum existentiam de facto trahit. Dico 2° Deum se habere pro objecto finali motivo in hoc amore, et hanc veritatem indicant innumera Scripturae testimonia. Prover. 16 universa propter se metipsum operatus est dominus. Apocalypsis 1. ego sum alpha et O. Isaiae 42 deleo iniquitates tuas propter me, et ratio manifesta id suadet. nam hoc est nobilissimum motivum, quod Deus potest suis actibus liberis praefigere. Asserendum ergo est Deum de facto sibi illud praefigere in productione, et existentia creaturarum.

Dico 3° Deum etiam de facto habere pro motivo sui amoris liberi bonitatem creaturae. id colligitur ex duobus Scripturae testimoniis. Genesis 26 multiplicabo semen tuum propter servum meum Abraham. 3° Regum

protegam urbem istam propter me, et propter David servum meum.

Joannis 10 Pater amat vos, quia vos me amastis. Ex divo Paulo ad Romanos. elegit nos in ipso, ut essemus sancti, et immaculati, omitto alia dicta. Et quidem cum Deus defacto exerceat actus virtutum moralium, ut deducitur ex Sacra pagina, et doctrina Sanctorum Patrum, asserendum est bonitatem creatam esse obiectum et motivum actus divinae voluntatis, ex virtus moralis exerceri non posset nisi propter obiectum motivum creatum bonum et honestum.

Maior difficultas est an Deus diligendo hoc motivum per unicum, an per duplicem actum amplectatur. Et neque ex utroque [illegible] sit plus difficile est quod defacto dirimere cum neque ex scriptura neque ex Patribus unus potius magis quam alius detrahitur. Pater Arriaga tuetur id fieri per unicum actum, sed videtur esse quod actus ille unicus non pertineret ad concupiscentiam, quia haec solum amat bonum, quatenus tale est rei amantis: neque pertineret ad amicitiam, quia haec amat bonum per se, quatenus est bonum rei amati, et eo ille actus amplectens utrumque motivum pertineret ad specialem aliam virtutem amplectentem honestatem duarum quae per ut sal[bentur] amicitia, liberalitas, et alias virtutes in Deo, quae ex scriptura deducuntur, clarum quod ex quo Deus per actum liberum operatur [illegible] et specialis caritatis [illegible]. Congruentius mihi videtur asserere id fieri per duplicem actum. Cum an Deus amet se propter creaturas

Caput 6.m

An Deus amet se propter creaturas?

Alia resolutio est communis ad doctis statutam Deum se amare propter creat. Probatur quia Deus est bonus creaturis tam physice quam moraliter: ergo Deus potest se sub hac ratione amare. Antecedens est evidens et consequentia probatur, quia Deus potest se amare sub omni ratione amabilitatis quam habet. Sed habet hanc rationem amabilitatis quandoquidem habet hanc rationem bonitatis: ergo Deus potest se sub hac ratione amari. Unde fiet, quod ratione alicuius amoris divini creatura est obiectum formale motivum, et Deus est obiectum materiale.

Oppositi sententia non est disponendus in Deo affectus contractus rationis. Sed hic affectus est contractus rationis ergo etc. Probatur minor: tum quia ordinaretur ad bonum creaturarum si se amaret propter creaturas ergo esset contractam rationem. Deinde quia creaturae non sunt finis ultimus Dei nec Deus est minus comparatione creaturarum ergo hic affectus est inordinatus et contractus rationis.

Relinquendo modo ad formam probationis conceditur maior, et negatur minor. Ad probationem dicitur quod aliud est quod Deus sit conveniens creaturis, et hoc verum est et aliud est quod Deus sit ordinatus ad creaturas et hoc falsum est, et multas affert imperfectiones contra dictam rationem minus comparatione creaturarum quae Deo nullo modo ~~amet~~ competere potest. Unde quamvis Deus se amet propter creaturas quatenus se amat per hunc amorem ut convenientem creaturis non ordinatum, nunquam amat se, ut ordinatum ad creaturas.

Alii contendunt variandam esse illam maiorem, quia ratio convenientiae est ordinatio, et communiter Deus vere est conveniens, et amat se, ut convenientem creaturis, vere ordinatur, et potest se amare, ut ordinatum ad creaturas. Ecce hic tria ignorans quae denominatur

expectatam, tu vo mi Sectā sequere, ut malueris. Si agnoscas aliquod inconveniens in eo, quod Deus ordinet, et amet se ut ordinatum ad creas. cede illam maiorem propositionem, et nã minorem, dum modo semper retineas Deum posse se amare tamquam conveniens creis, quod solo contendimus. Si vo ni agnoscas inconveniens in eo q Deus ordinet et amet se ut ordinatum ad creas, concedas q est conveniens, et amat se, ut conveniens tem creis, nã maiorem illam propositionem.

Ut plene reamus ad primam rationem, narum est exponamus an crea possit dici finis comparatione divinæ volitionis, et Deus minime comparatione crearum, ut tandem ebellamus aliam q: deinde huic inurgentem, et radicitus discutiamus an Deus se amet propter creas. Dico Deum bene posse se amare tam quam finis cui, nã crearum, tamquam finis cui nõ est, constitue aliquid tamquam finis qui est amabile alteri, tam quam fini cui ordo illud quod amabit. Ut in se bonitatem convenientem deinde alteri cui amatur; sed Deus hic in se bonitatem honeste amabilem, et convenientem deinde creis cui amabilis est: q Deus posse se amare tamquam finem qui comparatione crearum, tam cum finis cui.

Ex quo colliges veritas nostræ resolutionis, nimirum, quod Deus posit se amare propter creas, quando quidem se posse amare propter illas tamquam propter finis cui. Ubi notandum est solutione argumentorum, huic actum ni excludere alium, quo Deus omnes creas ad se referat, tamquam ad finem ultimum, et

summe esse appretiatum; et quia Deus, licet extra aliquid amori habeat creas tamquam finem omnia refert ad se, quia alium actus tam quam ad fontem totius bonitatis. Recte dicitur absolute, et simpliciter finis ultimus creaturum, quia non sistit in eo amore, quem amat creas tamquam finis sed ulterius pergit ad referendum creas ad seipsum, a quo acceperunt bonitatem.

Dico deinde Deum bene posse se amare tam quam minus sive eo modo quo amatur minus propter creas. Ratio est, quia illud potest amari tamquam minus propter aliud quando est id, quod illud aliud ponitur in re ... acquiritur id quod intenditur sed Deus quia sciam propriam est id, quia aliquo gradu ... ponitur aliqua res, id est id, quod acquiritur externa rei, quod intenditur quia Deus potest amari tamquam minus ad gratiam, et consentit ad creas. Cum non in hoc amore non reluceat aliqua imperfectio non est, quare excludatur a voluntate divina, non dico Deum esse reipsa minus ad creas, et posse minus absolute et simpliciter appellari, sed posse amari tamquam minus, sive eo modo quo amatur minus, minus.

Tam magna contentio est, an Deus sit reipsa minus, et tale sit absolute, et simpliciter appellandum alii dicunt nullam esse imperfectionem in eo, quod sit reipsa vere minus. Ita inducit novissime Melchior Cano doctor Valentinus. alii existimant afferri imperfectionem Deo extrinsecam in eo quod sit minus

et absolute tale nunc ipse, ut in dicant Herice Arriaga. Duo mihi certa sunt, primum est Deum non posse ita habere rationem medii puri ut simul careat ratione finis. Secundum est sufficere ad veritatem nostrae resolutionis, quod Deus se amet eo modo, quo solet amari medium quando amatur id, quod est verum medium.

Opponitur 5°: inordinatum est uti fruendis, et frui utendis, ut fere axioma theologicum ex Augustino desumptum. Atqui si Deus se amaret propter creaturas uteretur fruendis, nimirum, suis divinis perfectionibus quibus deberet frui, et frueretur utendis, nimirum, creaturis quibus deberet uti: ergo si Deus se amaret propter creaturas inordinate se gereret. — Ostenditur hoc argumento sub his terminis esse inordinatum, quod voluntas amet, tanquam medium, id quod est finis, et amet tanquam finem id quod est medium.

Respondetur distinguendo maiorem: inordinatum est uti fruendis, et frui utendis, quando id quod est obiectum fruitionis non potest esse obiectum usus aut e contra, concedo maiorem: quando id quod est obiectum fruitionis potest esse obiectum usus, et e contra, nego maiorem. Itaque tantum est inordinatum quod divina voluntas amet tanquam finem per unum actum id, quod potest amari tanquam medium per alium actum. — Respondetur 2° omittendo maiorem, et negando minorem. quamvis enim Deus amaret creaturas modo a nobis exposito non frueretur utentendis, quia frui dicit ita apprehensione amare obiectum ut ex modo amandi illud praeferat cuicunque alteri; Deus autem per nullum actum ita amat creaturas quandoquidem quilibet amor ad creaturas habens tanquam ad

finem relinquit locum alteri amori quo Deus referat omem creatam bonitatem ad divinam.

Opponet 2°: si Deus se amaret propter creas, magis amaret Deus creas quam seipsum; sed hoc est maxima inordinatio amoris quia amor divinus esset inordinatus, si creas amaret propter Deum. Assumptio probatur, quia ut fert commune proloquium propter quod unumquodque tale et illud magis: unde fieret quod si Deus se amat propter creas magis ergo amarentur a Deo propter quas Deus amatur, quoniam Deus qui amatur propter creas obtinet rationem finis magis amatur quam media.— Resp. dicto maiorem: magis amaret creas, si in eis sisteret summe appretiative omitto maiorem: si in eis non sisteret summe appretiative nego maiorem, itaque Deus non sistit in eo amore creaturarum hoc modo, sed per ulteriorem actum omnia tandem refert ad se ipsum. Disputatio 4ª an divina voluntas morali necessitate teneatur ad optimum; caput 1m aliqua pernotantur et placita divina proponuntur.

Disputatio 4ª

An divina voluntas morali necessitate teneatur ad optimum.

Caput 1m

Aliqua pernotantur, et placita divina proponuntur.

Celeberrimam aliam

d. 3 adeo rigidè hanc necessitatem moralem in Deo statuit, ut si Deus non eligeret optimum, sequatur destructio Dei. Hanc eandem opinandi viam noviter ingressus est Melchior Fuertes de volunt. d. 3 vindicans P. Gran. sam. — P. Didacus Ruiz l. de vol. d. 9 et 10 benigniorem necessitatem moralem videtur adstruere. — Stant n. pro hanc moralem necessitatem religionis ord. theologi. videantur inter alios P. Valentia, P. Suarez, Vasquez, Hurtado, Cardinalis de Lugo, Arriaga, Bernal, Alderete, et alij quos adducit et sequitur P. Ribadeneira tr. de Volu. d. 14 c. 1. Caput 2m explodatur doctrina asserens ex non positione optimi destructionem Dei inferri.

Caput 2m
Exploditur doctrina asserens ex non positione optimi inferri destructionem Dei.

Cum P. Gran. et Melchior Fuerte ex profe, et dilatè asserant, si non poneretur à Deo optimum inferendus

2um arg. Si Deus heret necessitatem moralem tam strictam sequeretur Deum non habere potestatem physicam ad non producendum optimum sed hoc non potest admitti, quia contra fidem Deus est liber ad producendam quamlibet creaturam ad extra: ergo Deus non habet necessitatem moralem tam strictam, quae nimirum si non redigatur ad actum sui operationis inferat destructionem Dei. Maior probatur, quia si Deus haberet potestatem physicam ad ponendum non optimum posset exerceri huius potestati ponere non optimum ex cuius positione statim inferetur destructio Dei, sed Deus non habet potestatem physicam ad destruendum se ipsum, ergo neque habet potestatem physicam ad ponendum non optimum ex cuius exercitio inferatur destructio Dei.

Res. Hoc argumentum si bene perpendatur habet maxime vim, eo necessitas ~~mo~~ moralis ad optimum coniungatur cum potentia physica ad oppositum, alioquin non esset necessitas moralis, sed physica aut metaphysica. Confirmatur: necessitas haec moralis ad optimum qualiter absolute [illegible] exigatur coniungit inevitabiliter hos duos Deus est et eligit optimum, non eligit optimum ergo Deus non est alioquin in Deo datur potentia physica ad non eligendum optimum, ergo datur potentia physica ut Deus non sit Deus, hoc asserendum non est neque illa summa necessitas qua Deus habet ut sit, excluderet potentiam physicam ut non sit.

Confirmatur: concesso antecedente simpliciter possibile non potest consequi ei simpliciter impossibile et dato consequente simpliciter impossibile convincitur convincitur antecedens esse simpliciter impossibile, sed destructio Dei quae est consequens illatum ex electione non optimi est impossibile simpliciter ergo antecedens. Unde deducitur ~~esse simpliciter impossibile~~ Ut electio non optimi non potest

eẽ simplr, et absolutè potẽ n̄ quo ẽ in Deo physica potestas ad ponendu̅ n̄ optimum et cõentr necessitas moralis ad ponendu̅ optimum. qm̄ in Deo ponunt hi DD. ipsius ẽ appellanda necessitas physica aut methaphysica quod quidem n̄ ẽ cõiungibilis cũ absoluta potestate physica ad n̄ optimu̅

Patet Q. nam s. Deus potẽ absolutè et simplicitr necessitate resistere huic necessiti morali qm̄ hũt ad producendum optimu̅, s. n̄. Si 1mo dicas sequtr quod si Deus resistat sue necessiti morali ut potẽ nullu̅ sequatr inconveniens quia possẽ posito in eẽ nullu̅ sequtr absurdu̅. Unde ex hac resistẽa n̄ sequtr destructio Deitis ut cõtendunt adversarij quia hoc ẽ ex impossibilis maxim, si dicat 2m̄ sequtr hanc n̄ eẽ necessitatẽ moralem, sed physicam aut methaphysicam simpliciter nominationem, et hoc argũ magis urget Patrem Granadam contra nros Patres societis contra oppositores.

Patet fusius explicando qm̄ Deus hẽt ad electionẽ omittendi optimi n̄ eẽ antẽ, et absolutam quia necessarium erat adhoc ut pugnaret cũ libertẽ physica ad eam omissionem, sed eẽ consequentem, et ex suppoẽ quod Deus hẽat talẽ natm̄ ut semper eligat optimum potens physicẽ antecedentr et absolutẽ n̄ eligere optimum. Necessitas autem consequens, et ex suppoẽ ad electionem optimi n̄ repugnat cum antecedente, et absoluta potestẽ physica ad omissionem eius electionis et hoc ẽ solutio gralis

cū absoluta, et ante potestate physica ad omissionem eius electionis. Est hec est solutio gratii, quam exhibet argumentum quod confecimus, et aliis, quae fieri possunt sub aliis terminis, ostendentibus repugnare non posse coniungi potestatem physicam absolutam ad ponendum non optimum cum necessitate morali ad ponendum optimum. Sed hec moralis necessitas explicetur eo modo, quo a S. Gran. explicatur.

Sed dico, quia hec impotentia, quam Deus habet ad omittendum electionem optimi, si extendamus explicationem necessitatis moralis, quam tradunt iuxta quam modo disputamus, non solum est contra, et ex suppositione, quod ponatur optimus, sed ante absoluta, et ex parte principii. Probatur est quia non datur potestas ante, absoluta, et ex parte principii simpliciter potentiis ad omittendum, cuius essentialiter repugnet coniungi cum omissione. Sed hec quam tu appellas in Deo potestatem ante, absolutam, et ex parte Dei simpliciter potentis ad omittendum est essentialiter incoiungibilis cum omissione optimi: ergo haec potestas absoluta, et ante, quae constituat Deum simpliciter potentem omittere optimum non datur in Deo. Unde fiet, quod talis in Deo utriusque moralis necessitas, ut non relinquat in eodem Deo potestatem physicam absolutam, et simpliciter talem ad oppositum; et consequenter ea non erit necessitas moralis; sed physica, aut metha physica.

Maior probatur:

nulla potestas vera absoluta, et simpliciter potens est coniungibilis cum extremo essentialiter inferente non existentiam Dei; sed hec potestas ad non optimum, quam dicis Deum simpliciter, et absolute habere est coniungibilis cum non existentia Dei. ideo quia debet esse coniungibilis cum non optimo, ex quo sequeretur non existentia Dei: ergo hec potestas non est vera absoluta, et simpliciter potens. sed chimerica, et fictitia. Praeterea: hec potestas ante absoluta, et simpliciter potens omittere optimum est essentialiter connexa

cum eo quod datur divinus narius, accipiendi cum ipsa necessitate morali, quae est a
hoc dicit quod datur divinus narius; sed haec necessitas moralis est incompun-
gibilis cum omissione optimi quod et illa propria aliis physica est incompun-
gibilis cum omissione optimi. Unde haec impossibile, ad non optimum
non solum provenit ex necessitate connexionis, sed ex necessitate penitus antecedenti,
est 3m eadem doctrina amplius stabilitur.

Caput 3m

Eadem doctrina amplius stabilitur.

Argueto illis quo a ... pravimus non dari in
Deum potentiam physicam productionis non optimi. Si ex eo quod potentia non op-
timus, inferatur destructio Dei. Atque Gran. productionis non opti-
mi physice possit ex vi potentiae physicae, quae datur in Deo, et mo-
ralitatis impotentiam probare concedendi cum impossibile metaphysice; quam
esse non convenimus, quod si esset potentia physica, quae datur in Deo,
terminatur non optimum, quod ... est physice possibile, et contingens, mora-
liter ... impossibile

quam mō impugnamus n̄ potē subsistere hęc solutio nā. quęis pot̄ physica quę in Deo datr ad n̄ optimū ē essalitr incompossibilis cū negatiōe optimi. Sic n. argumentor ex supra dictis, prędicatū quod ē realitr illud quod ē incompossibile essalitr cū negatiōe optimi n̄ potē cōiungi cū negatiōe optimi; sd quęuis pot̄ physica quę in Deo datr ad omittendū optimū ē realitr illud prędicatū, quod ē incompossibile essalitr

cu omissione optimi: qr quia pro physica quae in Deo dent ad optimum omittendum n potest dari cu omissione optimi. Mor probatur, quia quaevis pro physica quae in Deo dent identificatur realiter cu necessitate morali quae est ? dotis divinae, et essentialiter indivisibile cu omissione optimi.

Rent alij conantes nihilo explorare doctrinam P. Gran. asserendo has conas Deus n eligit optimum qr n e Deus: Deus e qr eligit optimum n ee accipiendas in sensu methaphysico et rigoroso sed ee accipiendas in sensu, et illationem so moralis. In quo sensu illationem so morali ee legitimas nemo negare potest ad eum modum, quo hoc ans: mater e: infert hoc coens: qr diligit filium in sensu illationem so morali. Unde n infertur ex hac doctrina quod ex ante vo deducatur coens filium, quia eo modo quo infert ans. semper petit e cu suo coente.

Sed dicite, quia si hec illatio e so moralis stendimus, quod si n ponatur physice optimum, ut physice esse stendere potest: n sequatur destructio Dei, ut stendebat P. Gran. Nam ans so moraliter inferens potest ee physice sine coente, quod moraliter infert etsi n potest e physice aut methaphysice sine coente, n erit ans so moraliter, sed physice aut methaphysice inferens ut e evidens. cu ? de ? ? n sit quid physice stringens neq pro physica dent in Deo, ut ipse n sit Deus si ex eo qd ponatur ? oppositum cui necessitas moralis sequatur hoc maxime impossibile. Sequitur hanc conam Deus e: qr eligit optimum. accipiendam ee in sensu illationis methaphysice.

Rent alij necessitate morale ee ?

+ hac

explandi. Valide ut pro puri physica, quae datur in subiecto hominis talem necessitate sit cui non repugnet actus sit tam difficilis ei sit, ut nul lus prudentis adducere possit actus esse futurus, sit nullus infe rat inconveniens si forsan contra prudentis iudicium actus eveniret. Fateor benignius esse explandam necessitatem moralem ut nos eam expli cuimus in materia de auxiliis d. 5 excitata. Veruntamen hoc est a sententia quam impugnamus discedere. Contendimus deinde contra quos tuimus necessitatem moralem quocunque modo expliceri a Deo esse excluden dam ad producendum quancunque creaturam etiam optimum.

Caput 4um

Deus nullo modo necessitatur ad producendum optimum

Hanc veritatem possemus comprobare plurimis sacrorum testimo niis, et sanctorum Patrum, sufficiet unum vel alterum in medium adducere. Iobi 22 dicitur: Quid prodest Deo, si iustus fueris, aut quid confe res si immaculata fuerit vita tua, et c. 35 Si iuste egeris quid donabis ei, aut quid de manu tua accipiet. Actorum 17 nec manibus humanis colitur indigens aliquo, cum ipse det omnibus. Celebre est Augustini testimonium in lib. 9. q. 22: Ubi nulla indigen tia nulla necessitas ubi nullus defectus nulla indigentia nul lus est defectus in Deo; nulla ergo necessitas. Consonant reliqui Patres quos apud Rmum invenies.

Praeterea Ratione: nemo prudens rapitur mo rali necessitate in amorem earum rerum quibus nullatenus indiget, et quarum videt sua nihil interesse, nec ad cumulum beatitudinis, aut voluptatis; sed Deus videt se nullius indigentem esse, immo totam earum collectionem

sua nihil interesse, neq ad commodum scilicet aut voluptatem aliquam: quod Deus nequit rapi morali aliquo necessitate in amorem creaturae cuiuscunque etiam optimae, sed plenam ad illam omnino habet libertatem. Maior probatur; quis enim non insanus diceret hominem, qui cum videat sua nihil interesse potius tacere quam loqui, vehementi inclinatione rapi magis ad unum quam ad aliud.

Minor probatur
ex eo quod hanc veritatem sacra scriptura clamet Isaiae 40 dicitur omnes gentes, quasi non sint, sic sunt coram eo, et psalmo 15 Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum eges et sic alijs in locis. ergo colligunt Patres Deum esse omnino absolutum et independentem in suo ad existentiam verum etiam a potestate creaturarum. in qua sapius scomplentius Patrum et scripturae testificationes egerit P. Hemelman t. 8. d. 1.

morali necessitate tenearis. Nam omnes DD. cum quibus modo disputamus, dicunt melius
fuisse Deum incarnari ideo, quia ante prius peccatum, cum incarnatio quam
bona, et excellentissima sit ante quam post peccatum: itaque coguntur ad hanc
doctrinam dicere tenentur melius fuisse permittere peccatum, quam non permittere,
cuius nullam aliam rationem reddere possunt, nisi quod de facto fuerit permissum
peccatum neque afferre possunt melius fuisse permittere peccatum

ut sic manifestetur nobilius justitiae attributum. — Neg. ad 2. omisso pro alia, quod per suum infusum possemus cognere tam bene, quam modo, in Deo esse justitiam punitivam, quae exerceretur si darentur peccata.

Praeter

6, et urgetur magis arg. praecedens: melius fuisset mundum esse ab aeterno conditum, quam non fuisse, tres divinas personas uniri, per tres uniones hypostaticas, quam non uniri cum humanitate; cum tamen de facto non exstat. Haec triplex unio. nec mundus ab aeterno fuerit conditus sit in his ordinibus non detur progressus in infinitum: quia non semper Deus eligit melius, ubi non est in infinitum, cum ergo Deus de facto non elegerit optimum ut ex his et aliis exemplis, quae afferri poterant. satis convincitur, asserendum esse Deum non habere hanc inclinationem, et moralem necessitatem.

Praeter Pos-
~~tendendo~~ deinde, quam incredibilitur doctrina procedat. Nam adversarii docent Deum esse moraliter praedeterminatum ad id, quod de facto producit; Unde ad producendum has species quas de facto producit, et non ad alias perfectiores, et perfectiores, quas producere potuit fuit moraliter praedeterminatus. imo non solum ad has species utcumque sed ad numerum individuorum, quae de facto producit intra quamlibet speciem dicunt habuisse Deum moralem necessitatem, et consequenter per primum hujus necessitatis non potuit non producere tot muscas, quot vespertiliones, tot aranea(s), quot de facto produxit. Haec a ridiculo videntur; ac proinde nobis asserendum esse Deum aequali ad libertate potuisse producere nobiliores rerum species, quas pro suo libito omisit, et potuisse cum eadem modo libertate omittere unam muscam unum vespertilionem, et unum araneum ex iis, quas de facto produxit. Contra 5. occurrit aliud arg.

Caput 5m

Occurrit aliquibus argumentis.

1m desumitur ex authoritate Illmi Francofordiensis, ita aientis: Credamus Deum omnia velle, quae meliora sunt atque non daretur firmum fundamentum ad ita iudicandum ~~dum~~ nisi in Deo daretur necessitas moralis ad faciendum optimum quod est &c. Respondetur 1. ex hoc testimonio non inferri tam strictam necessitatem moralem, ut ex contraria esset inferenda destructio Dei, ut contendebat Aer Grana—. Respondetur 2. omnino(?) Dedisse(?) esse Deum decrevisse hominem Dei filium natum ipsi exhibere condignam satisfactionem pro peccato, et ex suppositione huius intentionis manere debitatum ad assumendam naturam humanam, quia sine tali assumptione homo non erat filius Dei naturalis, ac proinde hoc erat melius ad consequendum illum finem, et ad hoc melius ex suppositione illius decreti, et intentionis Deus erat debitus. Nos autem loquimur ~~debitati~~ absolute et simpliciter, et nulla facta suppositione.

2m arg. ex 2is authoritate efficitur inter alios Aug. ita fatur tho. l. lib. 3. de quantitate animae: Justitia Dei factum est, ut non modo sint omnia, sed etiam sic, ut omnino melius esse non possint. Et de libero arbitrio Lib. 3 quidquid vera ratione melius occurrerit hoc scias fecisse Deum. et tho. 6. lib. 1. contra adversarios legis: Usque adeo desipiendum est, ut homo videat aliquid melius debuisse fieri, et Deum credat facere noluisse. Respondetur cum S. Thoma hic ultimum textum non esse ad rem nam Aug. in eo solum dicit stultum esse aliquid melius fieri debuisse, et asserere id non factum fuisse a Deo. quod certum est, solum quippe excludere voluit S. doctor a Deo malum malum morale. Cum quo stat nullam obligationem Deum habere ad producendum

semper melius.

Ad 1um, et similes rationes, resp. S. D. loqui de meliori conaliter debito naturis rerum ex suppositione quod Deus de facto has res ex parte decreverit, quod non arguit necessitatem aliquam moralem absolute, et inde pendentem ab aliqua suppositione in Deo existente, propter quam esse bona supernaturalia vg. Incarnationem; sunt enim haec indebita rebus omnibus naturalibus. Et quia non possumus omnia SS. Patrum singillatim recensere. Dico 1°. Patres asserentes Deum semper melius eligere, intelligendos esse de meliori non absolute, et materialiter, sed formaliter, hoc est conformiori ad ideas, et leges, quam Deus habuit. Praeterea possunt intelligi de meliori comparatione ad eas quas in hoc universo produxit. Possunt etiam intelligi de modo optimo circa mensuram semper intenti. Possunt etiam interpretari, quod Deus pro sua libertate elegerit quandoque optimum, nulla tamen adstrictus necessitate morali astrictus.

Dico 2°. Patres clarius et distinctius asserentes in Deo esse necessitatem aliquam ad Incarnationem saltem ex suppositione decreti exigendi condignam satisfactionem pro peccato, ut supra dicebamus ad auctores Dialogi Francofordiensis. — Dico 3°. S. Thomam probabilius stare nobis 1a p. q. 25 art. 6

[illegible] complexa extrinsecus.

Resp. distinguo maiorem tripliciter. Si qui vult effica-
citer, et intensive aliquod obiectum, vult etiam efficaciter, et intensive omnia
quae conducunt ad perfectionem eius status si ab illis dependeat, et illorum
habeat exigentiam concedo maiorem: si ab illis non dependeat, neque illorum habeat
exigentiam nego maiorem. Vel qui vult efficaciter, et intensive aliquod obiectum
vult etiam efficaciter, et intensive etc. si id permittat conditio suppositi
amantis, omitto maiorem: si id non permittat nego maiorem. Conditio autem
Dei se ipsum summe amantis non permittit tam vehementem amo-
rem eius ipse tamquam nihilum reputet omnem bonitatem creatam. Dist.: qui effi-
caciter, et intensive vult etc. si velit obiectum efficaciter, et intensive
~~tamquam~~ ad bona extrinseca, et intrinseca, concedo maiorem: si solo velit effi-
caciter, et intensive obiectum quoad bona intrinseca nego maiorem. Deus
non efficaciter, et intensive vult se ipsum non autem reliqua alia extra se
ipsum.

Ad confirmationem respondeo si hoc summe se amantem necesse sibi
amare omnia ea quae indiget ad suam felicitatem secundum se, et consistente
~~teg~~. Deus autem nullo bono creato indigere ut sit ~~perfecte~~ felix
et beatus, et in [illegible] ; et consequenter summe sui amore
non necessitari ad amandum ~~aliqua~~ aliud creatum. Patet ? hoc summe

amantes, tamquoque ad bona intrin., qm quo ad bona extrin. necessitari quoad amandu, quod quid aliud induxit ad sui perfectionem status, n vo hos qui se amat quo ad bona se esse in utro, Cu videamus hos genio suo largiter indulgentes, et tamen peccare, cum bene cognat melius sibi ee n peccare. c. 6m aduh resistimus adversariis.

Caput 6m

Adhuc Resistimus adversariis.

Arg. Deus narro complacet in crea. poss., et quod perfectior e ea crea. poss. eo maior concipit complacentia, qr concipit gaudium de crea. existenti, et eo maius quo nobilior fuerit crea. existens, ng ex maiori complacio cet. poss., eo maius resultat gaudium, qndo res eadem videtr existens. Hoc ex propr. ignis manifeste videntur, atq hoc maius gaudium, maior dei felicitas, et voluptas etc. gr Deus tenetur ad crea. optimi producendum, ne careat eo maiori gaudio, aliq poterit ee minus beatus iucundus et felix qm nunc e.

Hoc argum. probat etiam methaphysice Dei necessitatem ad optimum creandum, ng Deus n habet physicam libertatem, ut n sit tam felix iucundus atq beatus qm modo e, unde stet cum hac beatitudine felicitate et iucunditate Stat quod habeat physicam libertatem ad producendum optimum Stabit etiam, quod neq habeat necessitatem moralem ad illud producendum.

Resp. omissis aliqq solutionibus quas impugnat Pr. Arriaga: Deus pote carere aliquo gaudio, et voluptate sibi contingenti, absq detrimento suae intrinsecae felicitatis, et voluptatis, et ad

hoc gaudium, et voluptate securaque non tenetur aliqua necessitate morali. Probo

est quia gaudium quod Deus habet de seipso est tam perfectum intensive ac gaudium quod habet de seipso, et creatura qualiter extensiva, et contra ~~extensiva~~ deficienti gaudio quod Deus habet de creatura extensiva, quia deficere potest extensio creaturae Deus manet tam intensive felix ac antea erat. Unde Deus non indiget extensio creaturae, nec gaudio de illa ut sit tam intensive felix, et beatus ac modo est. Verum est deficiente eo gaudio de extensio creaturae deficere aliquam felicitatem extensivam, quam sine inconvenienti potest Deo deficere fatemur, non vero deficere aliquam felicitatem intensivam.

Sed contra arguitur: quamvis Deus non se habeat melius, et felicius absolute et simpliciter loquendo cum creaturis quam sine illis, decet tamen magis Deum producere creaturas quam non producere, ex eo autem quod magis deceat Deum producere creaturas quam non producere habet moralem necessitatem ad creaturas producendas, ergo etc. Haec maior decentia patet exemplo in hunc. Nam non obstante quod Rex possit remittere debitum subditi, qui scilicet debitissime suo muneri defecisset, certe magis decet Regem in eo casu remittere debitum quam sumere de illo vindictam, quamvis alioquin ipse Rex non se haberet melius, cum producta delicti remissione quam sine illa. Similiter ergo quamvis Deus in suo esse divino non se habeat absolute et simpliciter melius cum productione creaturarum quam sine illa, debet tamen magis decere ipsum producere creaturas, cum ergo debeat ibi Deo necessitas moralis ad id quod magis deceat ipsum, dabitur in Deo necessitas moralis ad creaturas producendas.

Respondetur primo explanando in quo haec maior decentia rei Regis consistat. Consistit autem in eo quod remissione illius delicti magis existimetur quam antea existimabatur

ex defectu remissionis communiter arguat apud hos defectum benignitatis, quod si non magis ex ea remissione existimetur, quam antea existimabatur, ergo non magis ipsius decere remissionem quam non remissionem delicti. Cum vero Deus non habeat maiorem existimabilitatem intrinsecam propter productionem creaturae neque defectus remissionis arguat eius vero defectum benignitatis, neque ex eo quod modo remittat hominum peccata magis existimatur ab hominibus quam si non remitteret sicut non remisit peccata Angelorum. Ergo quod non detur hic maior decentia respectu Dei. Dicetur secundo hanc maiorem decentiam si forte detur solum afferre maioritatem quamdam extensivam, quae sine inconvenienti potest Deo deficere. Caput 7m alia argumenta quae surgunt truncantur.

Caput 7m

Alia argumenta quae surgunt truncantur.

Cum ergo detur magis, ac magis amant Deum quam debent magis, et magis procurant Deum. maiora extrinseca bona: quia Deus intensissime amabit seipsum quam debet sibi procurabit omnia extrinseca bona. — Dices amor creaturae quia Deus est capax intensionis, et tunc magis ac magis intendi, quanto magis, ac magis Deo procurantur maiora extrinseca bona, amor autem quo Deus se ipsum diligit, non est incrementi capax, et tunc augeri

n̄ potest p amorem boni facti, et similitudinis quod ...
sibi sunt est. et hoc videmus in creatis; quia non homo se minime diligit
cum sibi sibi ligat minus bonum, vel venationem potius, quam dignius.

Tertium. Beati ex amore beatifico physice necessitantur ad amandum Deum meliora quae magis conveniunt in ipsum illi, et hoc verum quod scilicet Deus ex amore suo intensissimo necessitabitur, sed non physice, saltem moraliter, ad procurandum sibi obiecta extrinseca meliora.

Probatur contra eos theologos apud Cardinalem de Lugo de ... Beatos non necessitari physice ad volendum Deo omnia obiecta creata, et secundario meliora, desunt in ipsis occursore rerum et motiva, quae ab amore horum divertant. Unde Deus ex suo intensissimo amore, neque moraliter necessitabitur ad obiecta creata meliora.

Instabis quod Beatus non necessitatur physice ad non peccandum. Comparatur quod ea vis quae necessitat Beatum. Sed contra, licet ad non peccandum necessitant ... beatum ad conformandum se in omnibus cum voluntate divina et ad placendum Deo, ... meliore in quo magis placeat. Probatur nando contra. Ideo est quod amorem unitur, et accidit Beatum cum re amata. ... peccatum non recedit et avertitur cum a ... simul accessus, et decessus, implicat quod cum eo amore ... natur peccatum cum eo a amore, et affecta amicitiae optime respondit quod non velit meliora suo amico, et contra beatum impotens peccare non cogitur ad volendum obiecta creata Deo meliora.

Dices saltem moraliter necessitetur Beatus ad volendum obiecta extrinseca magis Deo placentia, quia scilicet Deus ex amore intensissimo suo necessitabitur moraliter ad volendum obiecta extrinseca meliora. — Petitur omittendo antecedens de quo in materia de beatitudine et nando consequentiam. Nam

beatus magis Deo placet, et magis ipsum amat dum eligit obta ex trica affectione, quae tantum maiorem exhibent rationem Dei dilectionis. sed non quia amplectitur obtus alteri magis gratus, magis ipsum amat formaliter, aut virtualiter. Deus autem non amat se ipsum magis amplectendo obta extrica affectione, et nobiliora, quia amor ille intensior, quem Deus habet quo se ipsum, non potest incrementum accipere, ex parte ex bono finito, et limitato, et quod cum perfectione Dei eminenter continetur. C. 8 robora quae restant infringuntur.

Caput 8um

Robora quae restant infringuntur.

Primum arguo voles domino recipere debet conformari intuitu affectivo; sed intus divinus dictat melius esse Deum se ita amore, ut nihil committat eorum, quae conducunt ad maiorem suam gloriam: quia obtus maioris salutis moralitatis, ea ratione amat. Ante solutionem observandum est intellectus affectivus ita proponere obtus voluntati affectivum, ut illud proponat secundum merita ipsius, et suae intricae dignitatis, et ita, ut voluntas relinquat omnino liberam ad eligendum per se quod maluerit. — Respondeo nego maiorem. Nego quomodo divinus intellectus dictet melius et nobilius esse eius obtus quam aliud, et convenientius esse dignitati maiori, et intensiori suae complacentiae; non tamen dictat melius esse Deo hic, et nunc ex parte huius obti, quam oppositum, quia Deus aeque bene se habet cum existentia huius obti et cum eius negatione.

8

10^m arg. quo magis aliqs e bonus, eo magis ppendet ut suo bono cōicet alijs meliori mō, quo posit: sed Deus e infinite bonus, ergo infinite ppendet ad se cōicandum optimo mō quo posit. atq hoc n potē aliter cōtingere, nisi pducendo optimum: ergo Deus het infinitā pponitione, et cōiunctim moralis necesitatē ad optimum. — Confirmatur ex eo qd Deus sit summe liberalis: at summa liberalitas e summe inclinatio ad donandum ergo Deus het summam inclinationem ad donandum aliqd summum, et effectivā liberalitas e ad donandum melius: ergo etca.

Omissis aliorum solutionibus, quas huic argo exhibentes Theol dicendum e, eo magis ppondet, ut suo bono cōicet alijs meliori mō quo posit, dependenter nō a libertate, et dominio cōicantis, sed a more: eo dispendio libertatis, et dominij cōicantis nō more. Vbi advertendum e nos loqui de eo quod e infinite bonum qualis e Deus. n n namque pōtē aliquod bonum finitum, et creatum qui heat talē ppensionē ad cōicandum sua bona, quas pcingat necessitē moralē, qualē het hō famelicus, sicut a splendore sit mitte cupidus quo sit amittat n obtinebit regnum quod ambitiosissime concupivit.

Ad confirmationem dicitur libera voluntas Dei n consistere in tali ppensione vigentibus Dei ad donandum, quas reddat summum ipsum facilis, sed oppositum nihil n Deo difficile e nisi ad infinitum eā quam het Deus ad donandum quam retardare n possunt eas circumstantias, quas bonorum largitiones difficiles reddere solent si Deus velit suam liberalitatem exercere. Dicendum n cōique bene ex

Ad fed

effectivo liberte qm Deus hét pro se flectere ad alterutrum;
si se ad illud determinet pro suo libito propter motiva, quae suae menti
possunt occurrere ad non praestandum aliquod bonum et ad non producendum
aliquod creatum et eodem modo rendum est, quo hujusmodi ab adversariis
extollatur propensio, et inclinatio, quam Deus hét ad communicandum
se creatum.

Resp. 1.o arg. Sapientissimus artifex non solum in actu 1.o sed etiam
in actu 2.o debet perfectissimum opus in lucem edere sed Deus est sapientissimus artifex non solum in actu 1.o sed etiam in actu 2.o. Ergo debet
perfectissimum opus in lucem edere, et consequenter morali necessitate
tenebitur ad optimum. Resp. 1.o ex arg. probari metaphysicam
necessitatem ad producendum optimum, neque sit metaphysice necessarium
est quod Deus sit sapientissimus artifex, ita metaphysice necessarium
erit, quod ponat in re opus perfectissimum. — Resp. 2.o
etiam probari in ipsis rebus, non quod ita in infinitum, tenetur Deus producere; quando posset optimum, ne maneat consideratio in arte
facta.

Resp. 3.o ex conceptu Dei non probari quod sit sapientissimus artifex in actu 2.o habere semper hic et nunc operatum optimum,
sufficit non quod posset perfectissimo modo, et perfectissimo opere operari
si ad ea operandum determinet quamvis quod Deus hic et nunc optimum non operaretur, quia pro sua libertate omittit eam operationem, est sapientissimus artifex, quia potest eam operationem exercere,
et hic, et nunc exercebit si velit eam ponere, et hoc videmus
in exemplis. non non quia amittit excellentissimi artifex, eo quod
non semper operetur meliora artefacta, quae posset.

Quarto desumitur ex mirabili huius universi
+ pulcritudine. que diuini opificis sapientiam, et ingenium commendat. Nihil n. pul-
crius, nihil perfectius, nihil elegantius excogitari potest; cuncta
opera, que fecerat ab ipso Deo in exordio mundi approbantur,
erant valde bona. Respondetur 1° dando quod Deus de facto produxit
erit optimo, et meliora, unde colligitur, quod id fecerit morali
necessitate coactus. — Respondetur 2° ex creditis ditare potuisse Deus his perfe-
ctionibus, quas produxit alias addere, quod mundus esse pulcrior, et ele-
gantior.

Respondetur 3° ex suppositione factis a Deo intentionis hunc mundum esse
elegantiorem et meliorem Deus n. voluit manifestare suam po-
tentiam, et sapientiam ut 4° eius, et ad hunc finem nihil melius producere
potuit quam hunc mundum cum perfectione ut 4° alia omitto que ex dictis deducuntur.
Ad hunc finem dicendum est quod Deum... aequitatis theoria duo docere
1m est ex suppositione quod producta sint aliqua contingentia dari in Deo ne-
cessitate morali ad producendum alia. Hanc doctrinam multis exemplis ostenditur.
Primum ergo, qui per longissimum vite spatium vixit honestissime omne peccatum mor-
tale vitans, et gratiam baptismalem servans, et leviora expians per pie
confessionis sacramentum, in extremo constitutus, et tentatus a diabo-
lo, si petat a Deo humiliter auxilium efficax ad perseverandum tunc pro-
culdubio obtinebit, et necessitabitur Deum moraliter ad illud concedendum.

Quid, si his circumstantiis adiungas beatissimam Virginem
orantem sua merita interponendo a Deo Filio petere pro eo concessionem talis
auxilii efficacis in articulo tanti momenti. Quid si beati omnes cuncta
sua merita idem postulantes Deo proponant? Certe in his circum-
stantiis dari sufficientissimum fundamentum ad necessitatem indicandum Deum tale

auxilij decursus, et consequenter dabitur in Deo necessitas moralis qualiter nos eam explicuimus, ex sumptis sufficientibus ad audiendum prudens. Omitto alia exempla, quae apud ipsum videri possunt. — Certe hoc non est contra doctrinam huiusmodi a nobis statutam in praesenti loco sumus de necessitate morali absolute et simpliciter, et nullo facto suppositione.

Docet 3º dari necessitatem moralem absolutam ad ea rerum genera, quorum effectio opponi non potest alia genera rerum. Explicat suam doctrinam sic: ex toto omittatur productio huius generis entis creatum dabitur in rerum natura solus Deus, et consequenter non dabuntur illa effectus extensive tot modo, quot quot darentur si illud genus saltem ex parte produceretur. Saltem genus hoc substantia creata intellectualis est tale, quod non possit in rebus dari tanta existimabilitas quanta daretur posita substantia creata intellectuali. Habet itaque Deus moralem necessitatem absolutam, et independentem a suppositionibus contingentibus, ut haec genera existant in rebus non quidem ut existant in aliquo specie determinata infima neque ad hoc ut existant in tali numero individuorum, sed ad hoc ut non deficiant omnino. — Hoc quidem est contra doctrinam a nobis statutam, omnia non quae attulimus ostendunt, sive ex toto, sive ex parte posse Deum omnino libere, tam physice quam moraliter non producere ens creatum, et substantiam intellectualem, licet haec genera non opponi entibus alio. Quaestio 4ª de libertate divinae voluntatis. § 1ª

an Deo competat libertas, et quanta sit difficultas in investigando distinctionem divinae volitionis liberae ex parte tantum. Capit primum Deum esse liberum ex fide et ratione naturali convincitur. — Probat

Controva 4ª

De libertate divinae voluntatis.

Disputatio 1ª

An Deo competat libertas, et quae sit difficultas in investigando constitutionem divinae volitionis liberae exponitur.

Caput 1m

Deum esse liberum ex fide et ratione naturali convincitur.

Constat ex multis scripturae sacrae testimoniis Deum esse liberum. Danielis 3º dicebant tres illi pueri potens est Deus noster de manibus tuis o Rex liberare, quod si noluerit etc. Potuit itaque Deus non liberare pueros illos, et tamen liberavit. Psalmo 93 Deus voluntarie liberè egit, et sic in pluribus aliis veteris testamenti locis. Eadem veritas in novo testamento confirmatur. 1ª ad Chorinthios dicitur haec autem omnia operatur unus atque idem spiritus dividens singulis prout vult, hoc est pro libero voluntatis arbitrio non pro necessitatis obsequio ut explicat divus Ambrosius.

Ad

Sed Exhereos[?] operati ... sm̃ ... volant sug. Exptat S. Thomas, quod n̄ operamur ex ... volat̄ ... n̄ ex necessitate volumus. hemus n. clare expsto ... volat̄ libertatem in ... oraculis, et ... hęc veritas fide ... credenda.

Ex ... quæ deducis ... male errasse Ar̃s ... physicorum, et alijs ... asserentes Deus operare necessitate ... coactis, et ideo motus nunquam cessare, ... motor ex quadam necessitate operabatur. Secuti sunt Ar̃s alij Phy. posteriores Theofrastus, Avicena, Averroes, Porphyrius, n̄ defuere alij heretici blasphemi qui eundem errorem amplecterentur, nempe Abailardus, Wiclef, apud Waldensis, Luterus, Bucerus, et Calvinus apud Cardi. Bellarminus ... 3 lib. 3 de grã, et lib. arbitrio, et si forte alij Catholici narrant Deo liberum arbitrium n̄ sunt credendi negasse Deo libertatem, sed ... cũ bonum, et malum, quæ ... liberum arbitrium significari existimabant.

Rōd ... eandem ostendit veritatem. ... libe ... arguit in agente perfectionem simpliciter simplicem, gr̃ Deo n̄ potest ... libertas. ... libertas in operando arguit dominium in ... sed ... necessitas arguit subjectionem agentis ad opus, ... trahitur ... quæ neque resistere ... operis ... , ... melius, et perfectius Deus subordinare sibi ... opus, et illis ... liberi fuerint, quam ab illis trahi et ... subordinari gr̃ libe operari arguit in ... perfectionem simpliciter simplicem.

Vo ... Deno ... ponuntur ... theologicis ... quæ bene ... Deus ... et sine illis, ... quod ... ponantur n̄ potest n̄ ... libertas in Deo; gr̃. Mai ... ponuntur ... meriti placendi, et ... meriti displicendi in ordine ad ...

de n. bonu[m] sibi e[st] mille abundans om[n]ib[us] p[er]fectionib[us] et eo mo[do] q[uo] p[ro]ponitur ab intuitu divi[no] iudicanti de rebus ut sunt in se. Minor p[ro]b[atur], q[ui]a s[ecundu]m nos ignorantib[us] n[on] e[st] unde divina volu[n]tas necessitetur ab intuitu q[uo]d [illegible] cum indiffa n[on] a bonitate e[ius], q[uia] h[aec] e[st] finita, et limitata.

Q[ui]a op[o]rtet Deum summum bonum, e[ss]e o[mn]ibus in gr[adu] morum, atq[ue] bonitas moralis n[on] p[o]t[est] sine libert[ate] existere &c. 4[o] q[ui]a nulla gens e[st] adeo barbara ut n[on] curaverit suorum deorum voluntatem, hoc a[utem] n[on] curarent si lumine n[atura]li n[on] constaret Deum h[abe]re libert[atem]. E[rgo] inveni[tur] e[ss]e in Deo hanc veritatem e[ss]e notissimam, et lumine n[atura]li cognoscibilem.

Caput 4[um]

Quanta sit difficultas in investigando constitutivo actus liberi divini.

Tunc n[ost]ra volu[n]tas exercet libert[atem] actualem, q[ua]n[d]o h[ic] et n[unc] amat bonum sibi p[ro]positum, ut sub eade[m] cogn[itio]ne et h[ic] sub suo h[abitu] elicuit amorem potuit n[on] h[abe]re amorem, imo et p[er] illum notitiam. Unde ille actus amoris e[st] liber ita existit ut potuerit n[on] existere vocati et e[st] actus liber, n[ec] facile e[st] explicare qua r[ati]o[n]e actus volu[n]tatis e[ss]et inseparabilis a volu[n]tate, et tu[m] liber e[ss]et r[ati]o[n]e illius, q[uia] illum denominaret volu[n]tas libere amans.

At e[ss]e cum ita sint insurgit difficultas, ult[ra] qua r[ati]o[n]e divina volu[n]tas libera sit in suis actibus, n[on] s[ed] actus divinus liber de extra mundum identificatur adeq[uate] cum ipso Deo, s[ed] identificatur adeq[uate] cum aliquo creato, s[ed] q[uo]d cum Deo, et q[uo]d cum creato? Nihil horum affirmare p[o]t[est] v[er]o n[on] 1[m] q[uia] quod e[st] adeq[uate] et ipse Deus n[on] p[o]t[est] n[on] existere, n[on] Deus n[on] q[uo]d s[ecundu]m q[uo]d actus liber Dei e[st] aeternus, n[on] p[o]t[est] autem e[ss]e aeternum, quod e[st] adeq[uate] aliquid creatum, complexum ex increato, et creato. Ubi difficultas duobus verbis, n[on] [illegible] solutis. Cum actus liber Dei potuerit n[on] e[ss]e, id n[on] exigeret ex p[er]fectione ipsius liber-tatis, disputant n[on] nulli an volitio divina libera p[o]t[est] appellari contingens.

nalloq

nahos de 3. sequntr Ganes l. 9. q. 14 a. 13 d. Molona dis. d. 10 Zuares d. 10 methaphy. n. 43 Albares d. 27 de auxiliis et alij l. qd. contingentia sunt indiffere ad ee. Deinde a volos e immutabilis. Et qd illa dicuntr contingentes eveniunt, ptr providentiam operantis, qd etiam.

Affirmativas secuntr Vatq. 1 p. q. 19 n. 16 Bellarm: l. 3 de lib. arb. c. 17. Salas l. 29 tr. 3 d. 1 n. 84, apud quem scotus, et alij, in illud dicitr absolute, et simpliciter contingens quod potuit n. ee at qd actus Dei liber potuit n. ee qr. in hacq. asserendum ee volitionem Dei libq ee contingentis, quia contingentes oppinentur nario, et impossib., n. vo quia contingens accipitur ut mutabile. Ego itaq asserere debent quod nos

Actus Dei liber ee dat aliquod rati constans Deo veram, et realem denominationem libere volentis mundum vg. Unde ab initio huius controversiae adverto n. ee audiendos qui dicunt actum Dei liberum compleri per respectum rationis, sine sine aliqua imperfectione posse ab ee, et adee, et quamvis hoc opinandi mihi possit subire aliquam explationem n. indigni plurium, et gravium authorum mente, qui ita iudicant statim requirendum ee est, nq velle Dei liberum uy uy uy uy uy uy uy uy uy uy uy uy uy uy

uy uy uy uy uy uy uy uy uy uy

nq velle Dei lib. p nullam fr., et actualem consideratione intus ita respondendi dicitur. Verum ad quaslibet considerationem actualem in his actu libet in re deb. constitutus e constans Deo veras reales et pp. denominationes libere volentis, et quidem neg ad illas considerationes debet ordinare aut functi hoc appellamus, et debemus appelare actus Dei libros.

Fra q qm Deus constitui libe volens det e vitalis ex os

fra pbens denoatione intelligendi, aut volendi sit fra vitalis, ut apud
oes phos, et theologos compertum e. Unde fit quod ea fra debeat ee im-
manens intra Deum, cum oms fra vitalis ex proprio conceptu petat ee
intra Suppositum quod denoat. Iam go apparet difficultas. nam si hec
fra e intra ipsum Deum vel e realiter ab ipso Deo dista vel realiter
cum ipso Deo identificata. Si e realiter a Deo dista Deus erit compo-
situs, et n gaudebit simplicite reali, quod e absurdum ingens, cum oe
quod e intra Deum sit Deus, et realiter identificatum cum Deo.
Si e realiter indentificata cum Deo n erit contingens in
existendo, et consequenter n libera; oes n. fra quae denoat suppositum libe
volens, potuit n ee, atq oe quod e intra Deum, et identificatum cum ipso
Deo n pote n ee ergo ea fra n e contingens, et libera, sed oio necessaria, quia
go tollit decretum liberum Dei, quod n pote n ee in Deo. Perpetuus
go impendet utrinque terror: hic n. premit defectibilitas, et contin-
gentia, quae e de essentiali conceptu libertatis; inde vo necessitas, et in-
defectibilitas in essendo, quae competit essentialiter cuicumque perfectioni divinae,
quare quocumque convertat ingenium acie a fronte lapsus, et a ter-
go praecipitium. haec go e illa theologica difficultas magna, in qua post
aliorum pericula complures fact nobiles et ingeniosi theologi
potius eligunt propriam ignorantiam fateri, quam obscurum tam quaestionis
confundere.

Hac in re tot sunt ..., quot capita. 12 fere di-
crimina ... referuntur quarum diversitates recensere longissimum est,
... Hoc scias ad duas classes oes opinandi modum reduci sub quibus

confunduntur

comprehenduntur ea, quae docent Actum [illegible] nihil extrinsecum addere voluntati divinae, ideoque sufficere libertatem Dei volitionem in ratione talis. Sub 2° continentur ea, quae requirunt aliquid extrinsecum ut actus vi libertatis in actu secundo constituatur, quatenus patiantur adeoque constitutum per aliquid intrinsecum. Sub his duabus clavibus ingenii tanta varietas includitur.

Disputatio 2a

An volitio Dei libera constituatur per aliquid reale libertatis ab ipso Deo distinctum, et ipsi intrinsecum.

Caput primum

Sententia Caietani refertur, et expenditur.

Caietanus hic art. 2. et 3. et opusc. art. 1. asserit actus Dei, cum sint [illegible] quod dicat et quamvis ex perfectione Deo intrinsece, tamen defectibilis et tamen ab ipso Deo distincta, nimirum si diceret Deo (ut solum) velle producere hunc mundum dicit quoque Deo aliquid reale intrinsecum, non tamen dicit aliquam perfectionem simpliciter, sed aliquam perfectionem voluntariam, et non talem. Hunc autem defectum non esse absolute defectum appellandum exeo convincitur, quod oppositum eius actus nempe Deus nolle producere mundum est aequalis perfectionis in Deo.

Unde Deus nolens producere hunc mundum non esset minus perfectus quam modo est, quamvis loco volitionis quam modo habet nolitionem haberet oppositam aequalis perfectionis cum volitione quam modo habet. Haec exposuit clare, et dicit Caietanus.

an hec perfectio posit vocat virtualis, sive, sed quid et extenditur, identificatur re cum priori et realiter cum ipso Deo an ab ipso realiter ... quat. Com tamen video sectam Cajetani tanquam asserentis eam perfectionem esse intrinsecam, et Deo superadditam, et ab ipso Deo realiter, sive ex natura rei distinctam.

Quamvis enim dicunt aliqui DD., quidem Cajetani ad bonum, et grabilem ... trahere sententiam eam tamen eo modo positam quo eam ... gravi censura notant alii Theologi ut testantur P. Fasolus 1. p. q. 19 art. 3 dub. 6 n. 38 P. Montoya d. 13 de volunt. s. 1. n. ... Bañes eam appellat non bene sonantem. Medina, ab omnibus reprobatam Fonseca aliquantulum audaciorem, et parum tutam Molina parum in fide securam ... contendimus Valentia merito ab omnibus rejectam, tanquam absurdam,

P. Suares. Pater Suares non digne sentientem de Deo. et nullo modo probandam P. Vasques nullo modo defensabilem, et eam quoque damnant Annibal Magnum Navarrete, et Silv.

Communiter ergo quod hec sententia impugnatur sunt hec. Primo ex Decreto Rhemensi, in quo hec habentur. Credimus et confitemur nullas omnino res sive relationes, sive proprietates sive singularitates et alia huiusmodi adesse Deo, quae sint ab aeterno, et non sint Deus. Ubi clarissime cernitur nihil Deo intrinsecum et ab aeterno in ipso existens esse realiter ... atqui Cajetanus ponit in Deo aliquid intrinsecum, et quod dat esse ab aeterno existens, et tamen quod non sit Deus, quia est ex natura rei, sive realiter ab ipso distinctum: ergo Cajetani sententia contradictionem ... habet sustinendam ...

Posito hoc arg. aliquibus eluditur, ut videre est apud P. Arriaga d. 28. s. 5.

Quinto ex ratione compositionis et perfectionis adventitiae repugnantibus Deo. nam sequeretur Deus a se ipso non esse summe perfectus, sed perfici per aliquid realiter ab ipso distinctum. Sequeretur deinde Deum non minus esse compositum ex sua substantia, et illis actibus, quam nos sumus compositi ex nostra substantia cognitione. Hoc autem dicit imperfectionem in Deo; melius non esset Deus per suam substantiam intelligens et volens, quam Deus habens has denominationes verbales emendicatas a rebus realiter distinctis, et superadditis. Deus ergo cum maiori perfectione intelligit, et vult, quam nos, et recentiores [illegible] opponendo de perfectione superaddita ut Deus est actus liberè volens non [illegible].

Possunt ergo huius generis arg. eludi, si asseratur Deum a se ipso esse, undequaque perfectus omni perfectione necessaria: quod vero sit a se ipso summe perfectus perfectione contingenti, et libera, tantum abest ut arguat imperfectionem, ut potius eam arguere videatur. Itaque non inter illud, quod est defectibile et contingens esse realiter distinctum ab ente necessario; quod vero Deus perfectionibus contingenti et libera realiter a se distincta [illegible] est incompatibilis cum perfectione libertatis. Unde exceptis perfectionibus Deo competentibus, non potest argui quod actus Dei liber non sit a Deo realiter distinctus.

Neque compositio videtur imperfectionem arguere, nam sit vel sit realis compositio entis ex [illegible] ordinaria est Deo indigna et a Deo penitus excludenda; non tamen compositio, quae resultet ex perfectionibus necessariis, et ex aliis defectibilibus, et contingentibus, neque ex eo convincitur Deus habere aliquid passivum, quia si actus non recipiuntur in Deo, tanquam in subiecto, et per [illegible], Deus non se haberet, tanquam [illegible] utrumque [illegible] ad eius [illegible] [illegible].

dénum rēi unionis hy. potatis et facte ne subsis. Sed hujus parte in tri...s illius n. go. vdr. Cajetani Caput evadere aliquid q. sit e... Simplicitatis, Dei

Caput 3um. Cajetani Oppinio Refellitur.

Judico hanc oppinionem, p. nihil ignorasse que e. sua. theorti attigimus a. tacta aliquas alius ex solvere; summa... ...rate ostendit q. a Deo reals opositiones intra ipsum Deum ee adstruendam in iis nimirum, que pertinent ad intrinsecam sua perfectiones et statum: eas a. ee volens pertineat ad intrinsecam Dei perfectionem et statu actualiter volendi pertineat intra ipsum Deum, qa. e. status exercitij vitalis et immanentis, n. pote admitti in exercitio actualiter, et vitaliter volendi realis oppositio sit aliqua admittenda in iis, que extra ipsum Deum evenire possunt. Alio... Deo... ...

...abile relictis sic argitor d. Cajetanus. Videremus Deum in aliquo priori indifferentem, ut velit, aut n. velit producere mundum: accedat aliud signum posterius, in quo libe se determinat ad creandum mundum. Rogo illud quod advenit supra volitionem nariam, et realiter a Deo distinctum et quod denotat Deus libe volentem mundum vel e. aliqd increatum, vel aliqd creatum. Neutrum pote dici ergo Illud n. pote ee aliqd increatum; n. ee increatum e. denum acceptione n. pote ee a Deo realiter distinctum. Sed hoc, quod advenit, e. a Deo realiter distinctum ergo n. pote ee aliqd increatum. --- Primum ee increatum e. narium existens. Sed hoc, qd superadvenit n. e. narium existens ergo hoc qd superadvenit n. pote ee aliqd increatum.

Deinde n. pote ee aliqd creatum, quia nihil creatum existit a aeterno. Sed actus Dei liber existit ab aeterno ergo actus Dei liber n. pote ee aliqd creatum. Mod. de facto vdr. in cap. Firmiter de Summa trinitate, et ideo oportune dixit d. Thom.

opportune

q. 61 art. 2°. Solus Deus ē ab æterno; hoc n. fidei catholicae indubitanter tenet, et oē contra ē est hereticus refutandus. Mor. probatr ex illis verbis ad Ephesios 1°. elegit nos in ipso ante mundi constitutionem. Ubi d. Paulus constituit in Deo electionem liberam, sive actum volitionis liberum ante mundi constitutionem, Hoc ē ab æterno.— Possent plurima testia afferri ad ostendendum Deum ab æterno habuisse decretum liberum exequendi quidquid in tempore ad extra producit.

Infertur itaq ex sa Caietani actum, quo Deus libe vult eē creaturas, ng vēs nihil aliud intelligimus quam creaturas, quæ realiter a Deo dista in sua existentia contingente et defectibili, et in rerum ng posita ā libertate Dei; sa Caietanus dicit actum, quo Deus libe vult eē realiter a Deo distum in sua existentia contingentem, et defectibilem, et positum in rerum na a libertate Dei; infertur quod eum ē creaturam: Cum nulla creatura sit ab æterno, tandem deducitur Deum ab æterno n eē libe volentem, quod sustineri n potē.

Circa fra quia Deus constituit libe volens dicat eē vitalem et connectitur adeq intrica Deo volenti nullum potē afferre Caietanus fundamentum ad asserendum eam n eē realiter adeq identificatam cum tota perfectione Dei naria. Unde si debellemus principium huius oppinionis fundamentum facile deducemus Deum n constituit libe volentem, quam aliquid datum realiter adeq ab entitate Dei naria distum.— Ng illos poneretur distinctionem realem absolute, et simpliciter talis inter perfectionem Dei narii, et liberum volitionem, quam eius conveniret [illegible] [illegible] [illegible] realia de se [illegible].

Adde cum hac capacite potē stare identitas realis inter ... datum et fractam: quod hoc fundamentum nullum ē ad adstruendum in Deo distinctionem realem absolute tale inter perfectionem Dei narii, et liberum eius volitionem

Stat ergo unicus advers. fcinctus: neque ex eo, quod entitas et perfectio diuina sit necessaria, et indefectibilis: et volitio libera sit contingens, et defectibilis, que sunt predicata contradicta, inferunt adversarij velle Dei liberum non esse aliquid diuinum sed esse aliquid adeoque distinctum a diuinitate substantia.

Nota praeterea quia formalitas Dei naria in nimirum relationes, essentia, et attributa sunt inter se realiter identificata cum tamen in relationibus, et praedictis absolutis datur capacitas ad praedicata de se dicta realiter, ut communiter admittitur et in modo destruitur ostendetur. Rursus inter intellectionem et volitionem datur identitas realis, quod a pluribus Patribus asseritur et ei inesse capacitatem ad praedicata de se dicta nimirum, quod per intellectionem producat immediate verbum non autem per volitionem, et econtra per volitionem producat immediate Spiritum Sanctum non autem per intellectionem: ergo similiter formalitates Dei naria possunt identificari cum libertate utroque conveniant opposita praedicata realia, nimirum necessitas et contingentia, defectibilitas, et indefectibilitas.

Caput

Alius discurrendi modus praecedenti affinis refellitur.

P. Fonseca tom. 3 meth. lib. 7 c. 8 q. 5 s. 3 et P. Salas 1a 2ae tr. 8 d. ... quem aliqui Doctores imitantur, dicunt actus Dei liberum et formalitas Deo intrinseca et ... defectibilis, qui tamen ratione sui neque perfectionem neque imperfectionem entitatis importat, sed quandam extensionem eius, habitudinem, tractionem, et applicationem illius perfectionis naria sit, nariis amoris ad obiecta creata. Non tamen satis explicant ~~explicant~~ tamen adhuc, an haec extensio, applicatio vel tractio importet identitatem realem vel realem distinctionem separationem praedicata, quae in Deo naria sunt.

~~narie~~

Refellitur

Refellitur 1º haec sententia. Nam hae extensiones (sive quovis alio nomine appellentur) sunt aliquid divinum, vel aliquid creatum. Si dicas esse aliquid divinum. Contra est, quia omne divinum est necessario existens, et omnino indefectibile. At hae extensiones non sunt aliquid necessario existens, et omnino existens et omnino indefectibile: ergo hae extensiones non sunt aliquid divinum. Si dicas esse aliquid creatum, et realiter distinctum ab entitate divina. Contra est, quia incidimus in absurda, quae in praecedentibus contra Caietanum deduximus. Cum autem hi doctores differant in aliquo a Caietano, ideo impugnavimus eorum doctrinam ostendendo docere videri illud realiter defectibile esse aliquid divinum, ac consequenter cum Deo identificatum.

Refellitur 2º. Repugnat intrinsece aliquid realiter esse nihil id quod nunc realiter est Deus, et ens omnino necessarium, aut nunc realiter esse Deum id, quod potuit absolute esse nihil; sed ex hoc modo discurrendi nostri actus liberi [illegible] quos Deus exercet realiter sunt idem cum ente omnino necessario, cui repugnat non esse simpliciter; cum tamen potuerint esse nihil, et nunc realiter non existere: ergo repugnat intrinsece id, quod docet haec sententia. — Confirmatur: omni praedicato divino repugnat incipere non esse simpliciter, postquam semel extitit, et ideo fatentur adversarii actum liberum semel existentem in Deo non posse incipere non esse simpliciter: ergo a fortiori repugnat illi numquam extitisse simpliciter. Unde si nunc identificatur cum Deo actus liber, qui nunc vel datur semper identificabitur, et numquam verum erit, quod potuerit non identificari.

Refellitur 3º. Quidquid realiter contingens, et defectibile simpliciter quoad existentiam accipit imperfectionem, et accipit existentiam ab alio per realem productionem, sed actus Dei liber nullam dicit imperfectionem neque simpliciter ab alio producitur: ergo non potest esse praedicatum defectibile simpliciter quoad existentiam. Minor

et cea patent. Mar au. Comone nec ostat, quia pote n exstere simplr dicit imperfectionem, et indigentiam principii tatis producentis, ideo n. cia sunt imperfecta, et ab alio ditus neq. educi debet, qa contingenter existunt et oriunt ablute n ee. gr quicquid e realis contingens, et defectibile simplr quo ad extam het imperfectionem, et accipit extam per realem productionem, et coenti nil identificatum cum Deo pote ee realis contingens, et defectibile.

Refellitr 4°. n existere phyce e malum transile phyce oppositum boni phyci, go poe n existere phyce, et ablute e poe ee malum, et imperfectum transile, atq Deus n het neq pote here malum aliquid oppositum bonitati phyce; go Deus n het identificatum secum creatum, quod poit existere phyce neq caret pradato aliquo, alioquin posset ee secum identificatum phyce. ita go pradata qua identificantr, aut posunt identificari si sunt bona phyca, et transilia, ita n posunt ee mala phyca, et transilia, hoc ita existant ut nunqm posint deficere neq deficiant.

Refellitr 5°. illud quod taliter e alicui subiectum, ut pro illius arbitrio poset ee nihil n e simplr infinite perfectum, sed illud quod e realis defectibile taliter e subiectum volunt et pro illius arbitrio poset ee nihil gr n e simplr infinite perfectum, et coenti neq aliquid divinum. Coa legitime infertr mar exposita aprehensione claresceit quis n n videat oem subiectionem, et inferioritatem huius generis ee contra perfectionem simplr infinitam rei que e subiecta, et inferior, neq taliter subiecta volunt, ut pr illius arbitrio poset n here summu bonum existentiae.

Refellitr 6°. illud quod n e ablute, et simplr infinitum ingre aetrni, n e ablute et simplr divinum, sed illud quod e realiter defectibile n e ablute, infinitum in gre aetrni go n pote ee aliquid divinum. Mar e certissima qa oe pradatum divinum essentialiter petit durationis simplr infinitam. Ex dictis colligitr 1°. actus Dei liber n ee ponendus

in illis extensionibus, et trahonibus realiter [illegible] perfectibilibus, sive hi distinguantur à perfectionibus divinis necessariis sive cum illis identificentur. Colligitur cum esse rationem distinctionis virtualis perfectionibus divinis realiter identificatis aliqua perfectione competere, quae nullam involvunt imperfectionem, non tamen esse cum ratione huius mirabilis distinctionis posse [illegible] et quicumque perfectione [illegible] involventio imperfectionem, [illegible] exortis [illegible] defectibilitatem realem involvere imperfectionem Deo indignam.

Disput. 3ª An libera volitio Dei constituatur per aliquid extrinsecum.

Caput primum explicatur sententia affirmativa.

Acceptissimus Aureolus in 1 d. 47 quaestione [illegible] art. 1 et sequentibus, et alii in locis removet quidem a Deo ad rationem actus liberi omnem perfectionem liberum et habitudinem quae potuerit non esse in Deo, neque ut sponte fatetur quidquid est est in Deo illud est necessarium simpliciter. Asseruit ergo decretum Dei liberum sive liberam eius voluntatem, non importare ex parte Dei nisi necessariam illam volitionem in Deo existentem, qua sibi necessario complacet in sua entitate necessario complacet in sua entitate creata, et creabili.

Unde ea divina voluntas ... necessaria est indifferens ad hoc obiectum, vel illud obiectum, quia ex se est aequaliter est indifferens volitio omnium volibilium, ut autem sit potius determinata volitio huius quam alterius, debitatur per productionem potius huius quam alterius, quatenus producendo hoc obiectum trahitur ad illud et producendo aliud trahitur ad aliud. Hanc Aureoli sententiam non parum illustravit Pater Vasquez prima parte disputatione octava capite secundo ubi licet sic dicat decretum liberum compleri per respectum rationis, per hunc respectum intelligit denominationem extrinsecam desumptam ab obiecto quam frequens est huic doctori denominationes extrinsecas appellare. omisso tamen vocabulo attendendus est nucleus doctrinae Patris Vasquez.

P. Asdrubal. disputatione 54 cap. 3.

P. Turrianus d. 2o dub. 4 et alij ex nris doctores magis explatam, et accurati mente tradiderunt. Dicunt ergo decretum Dei libere siue liberum eius volitionem non conferendo ipsi tri, et effectum producto aliquid per actionem et talitem. nisi quia producitur quod eius actio videatur habere aliquam prioritatem ad tri, et effectus quod per ipsam producitur, ante ipsum tri et effectus producto ipse est totus actus Dei liber et illius ita differunt ut ... quod hic nostris est quam actus Dei liber virtualiter intelligat hanc actionem, qua creatura producitur, quam ipsa creatura producta: alij vero iudicent tri productum ipse esse extra totus nos actus liber, immo esse illius effectus. P. Hernandez d. 16 magno ingenij acumine hanc sententiam oppugnandam suscepit; et licet asserat Aureoli sententiam non in omnibus esse probandam nihilominus iudicat eius non esse alienum a bono suo, et in eius bonum suum esse trahendum. Fusissime explat suis mentis, quem postea exhibuerunt nobilis, et ingeniosi doctores. Ex quorum mente, hic breviter colligo. 1o docent omnem formalitatem Deo intrinsecam esse prorsus necessariam. 2o docent Deum operantem ad extra non habere prius natura actum aliquem intrinsecum qui sit intrinsece determinatio Dei ad actiones suas exteriores neque alios hi actiones non contingentes sed necessarias. 3o docent: determinationem Dei ad operandum ad extra non esse aliquid ab ea operatione distinctam, sed illam intrinsece includere. 4o docent nullum actum divinum precise spectatum simpliciter Deo intrinsecum esse efficacem ad creaturam; Unde actus divinus precise et secundum se spectatus non est aliud, quam infinita Dei delectatio de se ipso, et simplex complacentia circa creaturas possibiles. 5o docent amorem Dei efficacem, et liberum in esse efficacis, et liberi includere essentialiter aliquid extra Deum. Nam talis amor in esse efficacis,

libri

tibi ē defectibile, et sic id quod ē extra Deum defectibile ē.

Ex qq tandem

Deducunt actus illos narios dicunt quo Deus se amat, et nario complacet in creaturis possibilibus, habere summam, infinitam, et omnem perfectionem in rōe amoris; ē
[illegible] amor omnium decenter amabilium, et notitia omnium notibilium, quo ad sufficientiam complacentiae tamen in eo amore efficacis, et sibi ce extam [illegible]. [illegible] ipsam existentiam pri actualiter exercitam, [illegible] per actionem productivam transeuntem ad existentiam pri. Ubi notabis xa hanc sam existentia pri, et actionem eius productivam, non procedere ab aliquo in actu 2° libero, qui sit [illegible] intra Deum, sed ab aliquo amore, qui sit simpliciter narius, et liber quo ad producendum, et non producendum ad extra

Caput [illegible]

Impugnatur haec sententia.

Judico hanc sam explicare libertatem Dei, quo ad [illegible] et non [illegible], non tamen explicare Dei libertatem, quo ad volendum et non volendum cum [illegible] in Sacra Scriptura commendentur liberae Dei volitiones ut Psal. 113 et Sap. 11 quo modo posset aliquid permanere nisi tu voluisses. Exodi 33 miserebor cui voluero et clemens ero in quem mihi placuerit. Substinenda [illegible] ē [illegible] sa [illegible] per hoc cum Deus cum ea proprietate velle producere creaturas, sed cum hac sa non potest salvari quod cum ea proprietate velle producere creaturas, alio ergo modo explandus ē actus Dei liber, [illegible] totius connexionis ponendus ē in explando, quare Deus sit liber in volendo et non volendo productionem, et non productionem creaturarum.

Impugnatur

1° na ut prius producatur debet in Deo praecedere hic actus volitionis producere, sed xa hanc sam non praecedit in Deo hic actus, ergo xa hanc sam non bene explanatur actus Dei liberi
quidquid sit de sibili huius volitionis. [illegible] aggregatum resultans ex complacentia Dei nario in creaturis possibilibus, et ex existentia pri non potest astruere illas volitiones, quae

[illegible] debet ee certissima, nullus non nat dere in Deo praecedere volitione producendi pri quidquid. +

decernit

Deus dicat volo prius producere quod non potest fieri, quia modo exta prius extrinsece ad iuncta complacentia Dei naria sit uat hunc actum volo prius producere. nam exta ipsa prius non est fra vitalis aut partialis volitio quare ipse producas.

Impugnatur Deus: ex hac tamen

+ ab aeterno

infert et Deus non decisisset mundum esse non habere ab aeterno decretum futurorum, sed solum in tempore quando mundus et cetera extitit. Caeterum est hereticum quod ea etiam subjicere non potest mas probari, quod volitio libera de creando mundo licet, tamen quatenus est ens, qua intuitur, ipsum extra mundum, sed hic extra mundum non fuit ab aeterno: quia illa volitio libera fuit ab aeterno. — Idem argumento etiam scientiam liberam formare potest, quia quidem fuit ab aeterno. Cuius tamen oblitum, quod quod tamen est liber actus non fuerit ab aeterno

Sed ponamus primum evertendum esse cras: et arguitur sic Deus extra hanc scientiam non potuit scire et primum evertendum esse cras, quam oppositum: quia fecit ante probari: quia quatenus tam est fra secundum primum non esse evertendum, quam fra secundum primum esse evertendum et praeter illam fram nihil aliud datur non magis scitur primum esse evertendum, quam non esse evertendum; sed ab aeterno solum est fra secundum primum esse evertendum, et non esse evertendum: quia ab eo non potius scitur unum, quam alterum. nam ab aeterno extra hanc scientiam sola est fenitas naria Dei quae est scientia naria ex se apta, ut Deus sciat primum esse evertendum cras, et ut sciat oppositum.

Sentit adversarij aliqua decreta dari quae ut explant actu non expleant ea, atque denominantur extra actu. nam propterea hodie affirmari solem cras oriturum quod verum est, quando ortus solis, quatenus pars altera veritatis non extat hodie sed extabit eius sit cras oriri, sicut quod hodie hic dicitur senex ab annis praecedentibus: cum tamen hodie non dentur anni illi praecedentes: quia similiter potuit ab aeterno dari scientia ab aeterno non fuerit fra ex extrinseca, per quam tanquam per partem oritur. nam eodem modo de decreto libere volentis in Deo ac de alijs decretis philosophandum est.

Sed dicitur quod si cum in proprietate loquamur non dantur tunc simul

correcta sit cum bogeli signemus ea dari. Structus non vè, et proprie non

existit, quoniam vum sit nos vocare terminum illum hominem quod alios praeden-

tes, qui exsistit idem de proposita assereandum est studium non datur veri-

tas adeoque sit a nobis appelletur talis, et talis propositio. ea vi ab

aeterno datur in Deo et volitio libera creandi mundum, et scientia libera

futurorum. Atingentium cum suo rigore, et proprietate in genere subtili-

neri Sed, quamvis modo improprium, quia ut eam sic calleri, quod atten-

tendo vulgari modo loquendi possimus dicere eas in Deo dari, non a quod

dari cum solo rigore metaphysico. non forte dicas volitionem Dei

et scientiam eius liberam esse ens quoddam successivum, non petens omnes suas

partes actualiter existentes, quod quidem sustineri non potest.

Deinde Q.º futuritionem rei, qua ab aeterno datur,

et ex parte illius volitionis, et illius scientiae liberae. — Solutio

est: quia futuritio in sensu formali, de quo dicimus, importat unum,

est potentia creatrix aversionis, et aliud est quod neque antecedenter ad determinationem, neque ab aeterno fuerit aversio peccati, sequitur quod ab aeterno non

fuisse eam futuritionem adeoque sumptam, et contra eam volitio-

nem, et eam scientiam ab aeterno non fuisse adeoque constitutam. — Et quia

si adeniolamus illud, quod ab aeterno datur sic est entas Dei mera et mota

aversionis peccati, atque Dei entas mera et negatio aversionis non sunt esse

determinatio ad volendum, et cognoscendum potius aversionem, quam non

aversionem peccati: quia Deus ab aeterno Deus non vult neque cognoscit potius

aversionem, quam non aversionem peccati.

Dices Q.º Deus pro hanc saltem

non minus erit creans ad extra ab aeterno quam ab aeterno sciens actiones in

tempore futuras; sed hoc dici non potest, quamquam quidem inter omnes theologos

apertum est Deum ab aeterno non esse creantem ad extra quod ipsa est eius mi-

sericordia. Maior probatur et claritatis gratia supponamus eam, quod plerique ad

verrariorum admittunt nimirum actionem creativam dicere in recto actum Dei intrinsecum innotantem in obliquo aliquod complementum creatum. Deus Deum dicitur ab aeterno sciens, quia datur in Deo forma intrinseca sciendi, ex se indifferens complebilis tamen per actionem, aut terminum in tempore ponendum; sed etiam in Deo datur forma intrinseca creandi complebilis per terminum extrinsecum ad extra ponendum: Deus erit ab aeterno creans, sicut est ab aeterno sciens.

Caput

Impugnatur Alterius eadem Sententia.

Neque satisfaciunt P. Ilerdae, et eius sectatores asserentes nullum ab aeterno esse in Deo actum liberum creationis aut rõe a narratione dictum. Sed immediate, ex volitione illa necessaria intempore prodire creaturam, sicut actus alius liber creatus immediate procedit a potentia libera sine illa alia determinatione actuali. Nam (dico ego) an Deus ab aeterno decreverit aliquid speciale decreando hunc mundum potius quam non creando absolute, aut decreando alium diversum: de mittendo Filio suo magis, quam non mittendo, aut de mittendo spiritum sanctum: de segregando divinam Plum non Judeos magis quam de non an non?

Si dicas non dari ab aeterno hoc speciale decretum, et specialem hanc segregationem, quia contra hanc specialem necessaria est, amor enim indifferens omnium amabilium, etc. contra tam est segregatio divinitatis, quam segregatio Judeorum, nec utraque segregatio in statu politico est sufficienter amabilis: item tam amabilis est existentia alterius mundi quam huius, et incarnatio Christi, quam Petri et Pauli et sic de aliis, quae Deus de facto non voluit. Haec dico quod haec doctrina est contra sensum communem, et Catholicam Theologiam, quia non dicere audebit quod si

Deus a crea rogareti (Supponimus unam cream ante totum mundum fuisse productam), qui mundum dominii specialiter creare decrevisti. Deus responsas et nullum huiusq specialiter creare decrevi, et sic de aliis

Ob. Illum ostendit in his verbis elegit nos in Xpo ante mundi constitutionem ... et in probu ... testimonijs, quae afferri possunt signati in Deo amor quidam specialis, et electionibus ... decernens unu potius totum qm aliud antequam executioni mandet. — Si dicas aliquid speciale decrevisse esse extantem mundi potius, qm esse non extantem, et eodem modo esse alia obta; manifeste infertur volitionem illam non esse ... Dei volitionem illam nariam aeque indifferentem ad ota volibilia, et ad sua ... Id volitionem quamdam dictatam, et specialem eligentem ... unum, qm aliud, ... hoc potius extremum qm illum ...

Impugnat ... eadem Sa ex illa sequeretur non posse Deum rem eandem in varios fines; Id hoc e falsum: ergo et Sa falsa e. Maior ... et ponamus exemplum in Incarnatione, quae revera deservire pote tamqm mundum congruentissimum ad ostendendum divinam ... et ad exaltationem huius ... et ad remedium originalis peccati. et similiter pote exemplum poni in ... quae pote offerri ... remunerationem meritorum, et ... liberalitatem divinam. Pro ... rebus oio invariatis tam ..., qm extra Deum, implicat Deum ... denominationes subire, Sed ... hanc Sam rebus oio invariatis tam intra, qm extra Deum subiret Deus ... denominationes: ergo etc.

Minor huius ... syllogismi ... qa Deus vult Incarnationem ad ostensionem ..., et ... vult eandem Incarnationem ad remedium originalis peccati, Deus non variatur intrinsece ... hanc Sam, neq extrinsece, qa eadem e Incarnatio sive volita ... ostensionem ..., sive ... remedium originalis peccati volita: ... rebus oio invariatis tam ad extra qm ad intra Deus subiret ... denominationes, nimirum, volentis incarnationem

pptr ostensionem suae opotentiae, et n volentis eandem incarnationem pptr ostensionem suae opotentiae, sed pptr remedium originalis peccati: item volentis incarnationem pptr remedium originalis peccati, et n volentis eandem pptr remissionem originalis peccati, sed pptr aliud motivum itaq sive incarnatio sit volita pptr hunc sive pptr alium finem, eadem oio pdata maneret, tam ex pte Dei, qm ex pte incarnationis. Et idem discursus circa gratiam formari pote.

Hoc argum multum vexat DD. adversae partis, adeo ut coegerit nrum Vasquez d. 82 c. 6 numero 26, et 27, et d. 89 n. 86 asserere n posse Deum hoi hnti merita dare gratiam, et n pptr merita; et hoi oranti, et petenti gram dare gram, et n pptr preces. Itaq si Deus confert gratiam hoi hnti merita, nario det conferre pptr merita, et si confert gram hoi oranti, et petenti, nario det conferre pptr ejus preces, et n ex liberalite, sive ex quoqua alio motivo. — Et qa ista sntia n pote resultare nobis actus liber sine nova mutatione in extrinseco, alii recurrunt ad revelationes, et modos quosdam in rerum na repertos indignos viro theologo, ut videre e apud nros DD.

Pater Herice vult dari actionum diversitatem, quando cum intraveniunt diversi fines et diva motiva et contradictori ad extra mutationes extricas sufficientes ad divas actiones utrinque; itaq qm do gratia confertur pptr merita diva actione producitur gra, ac qndo confertur pptr solam liberalitem. — Sed contra e, quia actio so diversificatur a prio formaliter effectivo et atro producto; sed qdo gra confertur pptr merita, et pptr liberalitem, datur eadem gratia et idem prium formaliter effectivum, quod e opotentia, qr est eadem actio, ois n alia volitio sive hujus finis sive alterius extrinsece se het ad actionis, quam gra producitur, quae so deservit ad applicandam opotentiam, et diversitas harum applicationum n variat intrinsece actiones.

Impugnat 4.° qa hi DD. faciunt valde ridiculam efficaciam divinorum actuum; qi resiciendi sunt ante gratis; quia quod Deus efficaciter velit in sensu horum DD. nihil ē aliud formaliter, qm quod Deus aliquam creatam efficiat, sicut hoem ēē bum nihil aliud ē, qm eum hēre albedinem. Unde quando in sacra pagina commendatur Deum oīa quaecumque voluisse fecisse, et nullum ēē qui possit divinae volati resistere intellendum ē Deum facientem et operantem n̄ posse n̄ facere, et operari, ac si quis diceret hoem bum hēre albedinem. hoc a. n̄ explicat efficacem divinae volatis virtutem, ut ē evidens, qa si de musico loquamur, verum ē dicere facere oīa quaecumque facit. Omitto pro alio ad cujus impugnationem consulat qui voluerit P. Arriaga d. 28.

Disputatio 4.ª

Sententia P. Suares, et aliorum in examem adducitur. Caput 1.^m

Exponitur haec Sententia.

Pater Suares d. 30 metha. s. 9 statuit 1.° Deum vē et propriē sine aliqua methaphora velle libere, et amare ea, quae libē vult, et contr libum volatis actus cum toto rigore competere Deo. 2.° statuit Deum velle libē creatas actu, quodam reali sua volatas, ē valite, et adeo cum sua eā, et volate identificati, quodque Deum n̄ posse ēē volens, sive se ipsum sive quaecumque rem per aliquid, quod in re n̄ subsistat, et vē in ipso n̄ sit, et contr, quod n̄ valit, et adeo cum sua substa idenficati, et hoc ait ēē evidentissimum in sua sententia, qa Deus n̄ intuetur creatas nisi per scientiam suam, tam qm per formam (loquimur more nro) realem, et sibi intricam, et contr secum ipso

Cidentificatam.

Q. Statuit Deum eodem 3 actu reali simplicissimo et indivisibili, et absq. ullo reali augmento et diminutione eius, velle omnia quae vult, et nolle, quae non vult, sive necessario, sive libere ea velit, cum hoc tamen discrimine, quod ad Deum et eius divinas perfectiones feratur necessario: ad creaturas vero libere tendit. 4º statuit rationem, cur iste liber tractatus ad creaturas in eo stare, quod cum sit actus purissimus in se sufficienti distinctus ob suam eminentiam habet, quod quod est necessarium, ut sit volitio primi, quod seu arbitrio potest trahi ad primum, vel non bo, ac quod non trahitur.

Hoc quod in se difficillimum videtur, ita explicatur Dicitur volitio Dei quae quando quasi se gerit in totam suam intrinsecam entitatem tota est in Deo et convertitur cum ipso Deo, id est non necessario offert suum effectum sed volendi creaturas, mundum, etc., quia cum eius valde quae est in potestate illam habenti tendere per illam, aut non tendere in mundum, unde quomodo contra videamus quod causam naturalem necessario producere suum effectum naturalem, ita propter suam eminentiam habet Deus quod sua volitio possit producere, vel non producere eius effectum naturalem quae trahi potius ad mundum quam ad suas rationes, quomodo alibi dixerit P. Suarez non potest hunc discurrendi modum dicere mala sua diligere. Sicut resurgit difficultas.

Actus Dei liber, nihil addit suum necessarium, quia quando amor libere nihil habet, quod non haberet quando non amat. Habet P. Suarez illum amorem in entitate esse necessarium, positum tamen esse in potestate Dei ob suam eminentiam, quod non tendit, aut tendit libere ad creaturas. Sed contra sic argumentatur, illa tractio libera vel distinguitur ab ipso actu, vel non distinguitur ab ipso actu. Si primum dicat incidisse in sententiam Caietani. Si secundum dicas impossibile esse manere in entitate actum necessarium, et Deum tamen esse libere volentem.

impol. ē manire sentitis actus naris, et Deus n ēē libē volentem.

Occurrit P. Suares n. 46 q.muis volitio libā Dei n distinguat a naria, nihilominus involvit caritem ad creas, et ideo sub trati ad creas n ē simplr naria. — Sed 2.º qā peto a P. Suares, ut mihi expplet distē, et clarē, an volitio illa, put ē libā et qut trati ad creas, includat tm qm suî essalem caritem, et actions pducibam creary s. an so respiciat creas, tamqm purus trum extricum? Si, sᵐᵉ ē verum, incedit in sam P. Vasquez, iā superius impugnatam. Si 2ᵐ qd tam naria ē tratio illa, ac ē entas naria Dei.

Nobiles, et ingeniosi Ad. s. hanc sam illustrandam susceperunt, cy hanc dificultē explicent afferunt poce ēē aliquā cotingentiā quo ad denoations intr qdato intrico, qn sit in illo cotingentia sm entitatē, nq pote here cotingentiā, in qbendo, et n qbendo denoations, qā ab hoc dependet ab aliquo extrico cnotato, qn fra qbens eam denoationem trat aliquam cotingentiā, et sit in sua entitate naria. et hanc doctrinam ptibus exemplis hinc, et inde petitis ostimant. Relatio n fundamentalis adeq. identificatr cy subto tn aliquorum sq, cu tri pendeat ab extentio tri sit denoet subtum rellatum: Duratio ergo ē eadem cum entitē, et extentia rei durantis. n tri denoat rem durantem, nī extente extrico tempore cui res coexeat.

Caput 2ᵐ

Repellitur hec sententia

Atqe sā si recurrat ad calitē extricam, et actions pducibam creatum, tamqm ad fdatum aliqd essatē ostuens Deus libē volentē, ut sic intelligatr defectibilitas, et cotingentia divinæ volitionis libæ, impugnanda ē ijs fundamentis, quis sā doctrinam P. Vasq. redarguimus et certum ē P. Dm Suares n intendisse aliqs

divini liberi gratis creandi eum mundum. Quamvis tota mens humana et actus liberum solus Deo intrinsecus totus atque ex Deo identificatum, et solus naturam in extendo et contingens in denominando quia connotatus extrinsecus ab abstrahitur contingens, et defectibile in extendo.

Sic arguo 1° contra hanc solutionem.

Illud extrinsecum, a quo dependet, actus liber in esse liberi non est ipsius actibum, ut habetur opposito solutionis: sed deficiente illo extrinseco manet actus liber in esse liberi, et consequenter bene intelligetur, Deus libere volens producere mundum, quamvis intelligatur oppositum mundo. Consequentia patet, quia permanentibus omnibus de quibus res constituitur permanet res constituta; sed deficiente illo extrinseco, et permanentibus aliis permanent omnia constitutiva Dei libere volentis producere mundum: ergo deficiente illo extrinseco manet actus Dei libere volentis producere mundum et consequenter Deus erit libere volens producere mundum. Quamvis intelligatur oppositum mundo.

Dicunt denotatores asserendo extensionem mundi tanquam terminum actus liberi divini; ac inde neque potest dari, neque intelligi actus Dei liber sine illo extrinseco non tanquam forma et constitutivo suo, sed tanquam termino extrinseco. Et sic videmus, inquiunt, in actione, quae neque existere neque intelligi potest sine termino producto et tamen non constituitur per terminum productum et in cognitione quae existere, neque intelligi potest sine suo obiecto, et tamen cognitio, ut est repraesentatio quaedam vitalis non constituitur per suum obiectum. Quid ergo mirum quod hac doctrina, quam invenerunt contra adminimus applicetur actui libero divino.

Sed contra. Quia entitas actus divini liberi non dependet ab existentia mundi sicut actio dependet a termino producto, et cognitio a suo obiecto: ergo existere potest vere et realiter entitas actus quo Deus vult producere mundum, quamvis non detur existentia mundi. Antecedens probatur quia nihil divinum

dependere

differe pote ab aliquo defectibili, et contingenti; sed entitas actus divini libri e aliqd divinum: ergo etc. Unde deficiunt extensio mundi et res qua deficere pote: qa e defectibilis, et contingens, permanebit Dei actus liber volens producere mundum, qui e aliquid summe necessarium, et adeo cum Deo identificatur. Cum a. hoc sit implicatorium, sequitur quod n. sit certa tota actus libi entitas contingentia. Et quod haec difficultas non dum ab his dij his: adhuc DD explatur.

Ra

Ro: qa fatemur e aliquas entitates quae possunt existere sine eo, quod existat terminus quem respiciunt, ut videre e in actione, et in cognitione: contendimus tr, quod st nullo modo illae entitates constituuntur per existam suorum terminorum, ita n. destruuntur ex essentia, et immediate ablatione suorum terminorum. Unde fieri pote hypothesis in qua tollatur exista termini, et quod permaneat e aliud distinctum ab exista termini. Cum go Dei actus liber n. situatur per existam mundi, si faciamus hypotesim, in qua n. detur exista mundi, n. sequitur immediate, et via constitutionis destructio actus libri Dei; et consequenter Deus libere efficaciter erit volens existentiam mundi, quamvis n. detur exista mundi quod e absurdum. Rursus: Cum actus Dei liber n. o necessitatis, neq dependeat ab exista mundi, et haec sit defectibilis, et contingens, pote dari casus possibilis, in quo n. detur exista mundi et quod Deus velit producere libere mundum quod e implicatorium.

Arg. 3.

id quo posito pereunte perit effus formalis; e constitutivum effus formalis; sed posito pereunte extrinseco perit actus in e libri qui id extrinsecum n. e merum connotatum, sed constitutivum actus libri in e libri. Maior e primum mihi evidentissimum, ng id, quo posito pereunte, perit effus formalis e pars intrinseca illius. Si n. n esset pars intrinseca illius

n'eet vo eur deceret ~~exil.~~ ~~Iohe~~ quia qenire n' pote ni exeunte aliqua qu extrb illiu, ttiri deinde prati; Si mundus implicaret, aut si narie existeret, eo ipso n' eet in Deo actus liber ad creationem mundi; qui posse se exeunte illo extrico periret actu eri & libi. Ant prati, qa si implicaret mundus, manifestu e Deus n' pote here actus libus efficacem creandi mundum. Et si mundus foret narius n' poret intelligi, quo mo daretur in Deo actus liber efficax creandi mundu, qa id, quod se tenet tam ex p.te Dei, qm ex p.te mundi eet nariu.

Opato ~~ista~~ nra doctra: ista essa actus deni libi e entitas naria, sive actus Dei narius, qr sive deter mundus sive n' deter mundus, daretur actus liber. Ans e evident ex a hanc sam. na de aliud extra Deum e merum conotatu extricu n' a essatum essaliter actuus actum libum. Coa prati data tota essa adeq rei, datur res ista, sive deter deter, sive n' deter aliud, quod e extra essam rei; Sed data entitate naria Dei sive actu Dei nario datur tota essa actus libi creandi mundum sive deter, sive n' deter futuritio, et extentia mundi qr data posse entitate naria Dei, sive actu Dei nario, daretur actus liber creandi mundu sive deter sive n' deter futuritio et extentia mundi. Quomo go intelligetur actum libum potuisse n' ee in Deo, si posse ostcialis entitatem ipsius Dei narij?

Dois vero e actum libum n' pendere, quo ad entitate ab extrico conotato pendere vo quo ad denoationes, et cointer deficiente extrico conotato deficeret actum Dei liberum in denoando. Non vo perire quo ad intricam entitate. — Ad 1 arg. e l.: qa actus Dei liber n' pendet ab extrico conotato, ut eet, qr n' dependet ab extrico conotato, ut denoet. Coa prati: independ rei vie pote denoare eo quo mo e; At independenter a quo cunq extrico conotato Deus reipsa e volito libe mundi, et independenter a quocunq extrico conotato Deus dici pote libe volens reipsa mundu.

ni

-nq si denominatio nulla ratione includit mundum, stabit integre esse denominationis absque mundo. — Probatur … quia denominatio est ens, et vera entitas realis: ergo implicat perire denominationem et non entitatem.

Disputatio 5a

De quo constituatur Dei actus liber.

Caput 1um

Nostra sententia depromitur, et explicatur.

Jam invitat opportunitas sententiam nostram aggrediendi circa constitutionem actus divini liberi, postquam aliorum placita satis impugnavimus. Fateor me non meminisse omnium rationum, quae huc usque inventae sunt circa explicationem huius difficultatis; ideo autem non memini, quia longum esset eas omnes recensere, et quia iam laboriosi nostri curriculi meta nos cogit ut tandem explanemus, quid in praesenti contentione sentiamus. Verum meis auditoribus persuasum esse velim hanc esse ingeniorum omnium crucem, et omnium theologiae difficultatum maximam, ut non miretur, si quid omnino explicatum a nobis relinquatur.

Existimo ergo volitionem Dei liberam esse Deo penitus intrinsecam, et realiter cum ipso Deo identificatam. Hoc persuadent argumenta omnia, quae in superioribus adduximus. Quia qui non dat Deo volitionem intrinsecam, et ab eo realiter distinctam, non bene sentit de Deo, et de eius eminentissima perfectione, et incidit in incommoda, quae contra Caietanum deduximus, qui Dei volitatis liberam complet per aliquid extrinsecum non volitionis sed liberam operationis

operationes distribuit. Ex quo difficultas in 2do, qua ratione cum summa necessitate Dei stet actus intrinsecus liber.

Ad cuius explicationem considerandum est cum P. Suarez velle Dei cum sit infinitus tamquam ratione entis, omnino sic ratione volendi habere ex sua simplicitate, quod sit actualis volitio omnium volibilium, et actualis nolitio omnium eorum, quae possunt nolitionem terminare. Ita quod volitio intrinseca Dei sit volitio omnium, et nolitio eiusdem; et sit volitio propter hunc finem, et ob alium propter, imo ob omnes fines Deo possibiles. Cum quo stat, quod quamvis intrinsece sit volitio omnium, non tamen semper denotat Deum intrinsece volentem omnia, quia licet illa entitas volitionis sit necessaria, quo ad esse, non tamen quo ad denotare. Unde licet in Deo sit intrinseca volitio Dei rei non futurae, non tamen denotat Deum libere volentem rem non futuram.

Fateor hoc plene concipi non posse: applicandum tamen est totis mentis conatus in eius expositione. Revocandum est in memoriam in Deo esse distinctionem quandam mirabilem virtualem in ordine ad verificanda quaedam, quae esse solae eius in in variis locis meminimus, ratione cuius cum summa identitate reali equivalentia datur distinctioni formalis actualis. ad hunc modum sciendum est in Deo esse contingentiam quandam virtualem ratione cuius Deus equivalet entibus formaliter defectibilibus, et contingentibus. Unde fiet, quod sit res indistincta formaliter beneficio virtualis distinctionis potest communicari, et non communicari, produci, et non produci: ita perfectio formaliter necessaria ratione contingentiae virtualis poterit denotare, et non denotare.

Hoc clarius explicatur contingentia virtualis est perfectio, et equivalentiam praestare, quidquid praestat contingentia formalis, unde sicut entitas formaliter contingens contingenter denotat subiectum cui inest, ut videre est in volitione creata: eodem modo entitas, quae licet in se necessaria sit, se habet, ac si posset deficere est contingens virtualiter. Ex quo fit, quod ratione huius contingentiae volitio, quo ad entitatem necessaria.

possit.

posit denoare, et n̄ denoare Deum libē volentem, q̄ Deus ex sua volitione ita se gerit, ac si realitr poset deficere.

Itaq̄ apprehendendum ē Deum in 1° signo rōis hēre volitionē effectivam omnium volibilium, quoad entitatē volitionis, n̄ tn̄ pro eo signo sp̄ialitr denoare Deum volentē ōīa, n̄ dum capit suas divinas perfectiones qā volitiō illa in ordinē ad creatas ita se gerit, ac si contingenter eēt, et ac si poset deficere. In 2° signo signo rōis creare mundum v.g.ª Tunē denoari Deus libē volens creare mundum. Quid hēt Deus de nobo, quod n̄ hebat in priori signo rōis? Hoc ē mirabile in Deo. nihil hēt reale de nobo, virtualitr tn̄ hēt contingentem actum, id ē, ita se gerit, ac si de nobo contingentr adveniret actus.

Quaeres, quo libē nolet creare mundum quid ei deficeret? Entitati realis nihil virtualitr tn̄ deficeret totus actus actus id ē in ordine ad effectum huius denoationis volendi libē mundum, perinde eēt ac si totus actus deficeret. Deus ergo formalitr amat liberē mundum p̄ suum actum intrinsecum, ut virtualitr defectibilē n̄ tn̄ virtualitr deficientē. Talis itaq̄ denoatio libē amantis, tria includit nimirum actum intrinsecum Dei. defectibilitatē virtualē, hoc ē potentiam ad se gerendum ac si deficeret et quod actus ille virtualitr n̄ deficiat, hoc ē actu n̄ se gerat ac si deficiat.

Caput 9m

Ulterius Sententia nrā declaratur.

Diximus istā denoationē libē amandi mundum tria illa includere, quæ brebitr percurrenda sunt. includit actum Dei intrinsecum qui sit ē intrinseca volitiō omnium volibilium, ita ē ut, p̄ quod posit potius amare mundum, q̄m eius negationē. Includit defectibilitatē virtualē

in actu 1° qa si n cet deficitas virtualitr, actus nullus heret connexiam, qua petit here actus liber, ut liber, alioq cet actus undequaq narius includit n deficien'tis virtualis. Nq hic actus so pote denare Deum libe volentz, qto n deficit virtualitr. gr ut actu denoet, n det actu deficere virtualitr; et contr at actu denoet dicit carentiam deficientis virtualis.

Ex quo fit, quod si deficeret Deo denoatio fralis volendi creare mundum, nihil frate deficeret Deo fralitr, sed virtualitr ttz. Pbr e qa denoatio fralis libe volendi creare mundu nihil aliud addit frate supra actum entitaum, et narium, fraliter in Deo existentz, nisi quod hic n deficiat virtualitr; sed de rõe defectus virtualis e, quod nihil frale deficiat fralitr: gr ex solo defectu virtuali deficit in Deo denoatio fralis volendi libe creare mundum, et hoc maximopere notandum e nq ex eius intelligentia pendet solutio fere quae contra nram doctrinam objici possunt.

In hunc discurrendi modum inclinavit D. T. dum sibi profunde duxit actum entitaum Deus volatus e veluti quandam fram quae pote constare cum numero effectus frales. quae tn n nario petat, sed prolibito ipsius Dei, qa licet in se sit amor huius obti, et eius odium. ut tamen Deus amet, aut heat hodium, n sufficit, si in se habeat entitatz, quae sit amor et hodium; sed narium e, quod eam heat eo mo, quo pote redere suum effectum fralem, cumq illa n posit redere effectum fralz amandi postquam hoc speciale obtum n sit n so [illegible] fralitatz, sed eius secundum virtualitatz seqtr quod denoatio fralis amandi posit deficere sola illa virtualitate deficiente.

Cumq a Deus posit facere pro suo arbitratu, quod illa entitas secundum hanc denominationem deficiat virtualitr, si id Deus efficiat, n erit fralitr libere amans

Ad maj. huius claritatem suppone esse, ut sane aliqui rum Thomy asserentes actus volitivi posse uniri secundum unam rationem et non secundum aliam. Suppono deinde esse entitatem, quae sit volitio, et nolitio pri; si haec dilitio ex unitatis ut est volitio pri, et non ut nolitio, in me dono ... volendum prum, qui in me est entitas, quae est nolitio pri. Ad hunc ... prius in Deo est actus ... ut volitio, et nolitio pri potest Deum denotare volentem, et ortare effectum ... lem oppositum, quia non est applicatus sine ... rationes quas in se ... habet applicatas ... est virtualiter non ...

... sane ingeniosam ... pratam video, et eam expli-cavit P. Aerize d. 167 ... ... contingentia virtualis nullam dicit imperfectionem, et ea admisso recte componitur necessitas divinae perfectionis cum libertate divina ... admittendo naturae est, et ... hunc discurrendo ... actus divini explicandus est. Mar. ... distinctio virtualis, ut suppono ex ... in hac tempestate ... nullam dicit imperfectionem ... neque contingentia virtualis, sed ... pugnat cum identitate distinctio ... contingentia cum necessitate, sic non distinctio tollit identitatis ita contingentia necessitatis, atque stat bene summa identitas realis cum ... dist. virtualis ... et summa necessitas cum contingentia virtuali.

Idem non cum summa identitate stat dist. virtualis, quia virtualis est ita se habere in ordine ad aliqua ... acti vero distingueretur, quod ex eo quidem ... ita se gerat in ordine ad ... denotationes ac si vero ... nil in ... modo necessitatis ...

... hic propositio est vera et absolute ... tenendo Deus ... libere vult, atque non potest stare ... amoris libere absque aliqua contingentia, quando ... quae non potest non esse non potest non denotari ... contingentia ... in Deo non ... contingentia ... dicit imperfectionem ...

q̃r ad mirenda ē . . . virtualem, itaq̃ . . . liberum . . . amoris sibi . . . contingentiã frali . . . virtualem. in novũ . . . contingentiam . . . imperfectione, et limitatione; . . . Deo . . . infinitatem . . . eminenter . . . virtualem. Aliorũ hoc mõ videbis aliquam subire explanationem immensa hæc difficultas. q̃t nec mõ explanatur ē actus Dei liber.

Sequitur . . .

. . . proprium solutionem exhibemus.

Gravissime . . . inveniunt . . . in moribus . . . ente de Deo, et eius infinita . . . perfectioni. Videamus, quæ sa̅ ellam nobis . . . Deus ita amat libere . . . et posset nõ amare: . . . casu, quo Deus nõ amaret, nõ eet amor liber . . . in Deo: q̃r deficeret aliquid . . . in Deo. . . . deficeret amor liber . . . amor liber . . . et aliquid . . . q̃r deficeret aliquid . . . in Deo. nõ . . . dici pote quod possit deficere aliquid . . . in Deo ex . . . q̃r . . . hunc discurrendi modum infinita Dei perfectio . . . et actus eius liber nõ explicatur.

. . . casu quo Deus nõ vellet . . . existam mundi, nõ eet in Deo . . . hæc denominatio Deus vult . . . existam mundi: q̃r . . . deficeret hæc denominatio; atq̃ hæc denominatio ē aliquid . . . et cum . . . Deo adeq̃ . . . identificationem . . . totus actus divinus liber ē Deo intrinsecus, et cum Deo adeq̃ identificatus ut nos admittimus. q̃r deficeret . . . aliquid divinum et cum Deo adeq̃ identificatum. . . . denominatio . . . nõ ē . . . amavit Deus . . . libere mundum, quod ē . . . suppositum. si nõ ē . . . deficeret . . . et . . . aliquid divinum erit . . . defectibile, quod quidem . . . nõ pote.

Hoc arg̃s ē potissimum; quod . . . torqueri pote,

et quod totam huius rei continet difficultatem. Resp. 2do ℣. en [illegible], et disgno com. adiunctum: deficeret aliquid fnale in Deo, quo ad entitatem non com.: quo ad denominationem conto com. Quinto clara e ex dictis. poste alio mo. ad doctrinam datam resp. deficeret aliquid fnale in Deo, quo ad denominationem libere volendi 2do com.: deficeret aliquid fnale in Deo quo ad entitatem subdistinguo com.; fnaliter nego: virtualiter, 2do com.

Itaque quandocunque Deus non amat libere mundum manet in Deo integer roo amoris mundi quo ad entitatem non tn denominat Deum formaliter libere volentem mundum.

Ratio est quia actus amoris ut reddens fnaliter Deum amantem, non solum importat entitatem actus et formalitatem illius, sed entitatem actus et formalitatem illius ut non deficientem virtualiter. Unde ergo solum deficit virtualem etc. manent fnaliter entitas amoris non denominat neque constituit Deum amantem, quia hec denominatio Deus amat libere mundum fnaliter dicit entitatem et fnalitatem actus divini intrinseci, et defectibilitatem virtualem, et non deficientiam virtualem [illegible]

et non deficientiam virtualem. Cum ergo quo deficiat illa divina perfectio virtualiter nihil Dei fnaliter deficiet quo ad esse sive quo ad entitatem sed quo ad denominare; idest non denominat fnaliter quia deficit virtualiter.

Ergo non repugnat sit in potestate illius affectionis [illegible] cessare, et non cessare, sive [illegible]stare, et non [illegible]stare quemadmodum [illegible]stat libera volitio creata poste deficere

denoatio fralis qn aliqd desiciat fraliter in Deo, nq quod volitio illa n coincit suum effectum fralem libe volendi, et quod n se gerat in ordine ad effectum fralem denoandi, qualiter se gerit volitio creata n e quod desiciat aliquid frale entitatum illius volitionis, sed solo desiciat aliquid virtuale, sive quod entitas illa virtualiter desiciat hoc e n se gerat in ordine ad mundum, qualiter se gerit volitas creata, atq hit fram actualis volendi. Unde videmus posse in Deo desicere denoationem fralis qn desiciat fraliter aliquid divinum, et frale in Deo existens.

Ad confirmationem vero posito fraliter desicere denoatione amantis libe, nisi in hoc posito aliqd inconveniens agnoscimus, velle n liberum claudit contingentiam, et defectibilitatem. n a. posito hoc asserimus desicere fraliter aliquid in Deo. qa ut dicebamus fralis denoatio amandi claudit in seipsam virtualis n defectus illius actus divini intrinseci; unde eo ipso quod desiciat virtualiter actus, fraliter Deus n amat neq fraliter e denoatio libe amandi. Et tu g. utriq dixeris volitio liba fralis actus intrinsecus defectibilitas virtualiter virtualiter tn n desiciens; et contra volitio liba e actus ipse intrinsecus virtualiter n desiciens in roe volitionis, et nolitio e actus ipse intrinsecus virtualiter n desiciens in roe nolitionis. Unde solo sub defectum i. n desitum virtuale ipsius actus fralitatis stat in Deo denoatio i. n denoatio fralis amandi libere i. habendi

Similiter denoatio libe volentis. ve et realiter a Deo separati, Deus n modo n e ve et realiter libe volens aliud mundum, sed separatio realis arguit distinctionem realem ex subto qr actus divinus liber n e cum Deo adequate identificatus et ab ipso Deo realiter distinctus, qmeloquitur se ve et realiter a Deo separabilis, et contra g tunc desitum virtualem actus divini

liber

libor non explatur, sed non defectu virtualis, et quaecumque distinctio virtualis impertinens videtur ad difficultatem praesentem extricandam quia lumen naturale nobis dicit realem separationem esse argumentum realis distinctionis, et distinctionem virtualem non posse eandem rem realiter existere, et non existere, deficere realiter, et non deficere realiter, ut nos docuimus c. 3 d. 8.

Hoc et aliis eius demum pro argumento utitur Arriago d. 28 s. 4, tota difficultas stat in eo, quod denominatio libere volentis vere et realiter a Deo separetur, et contra quod aliquid dicitur vere et realiter a Deo separetur. Deo dato denominationem libere volentis vere, et realiter a Deo separari, hoc est non esse in Deo actualem denominationem formalem volendi alium mundum creandi deinde more. Separatio non huius denominationis non arguit distinctionem realem formae denominantis a subiecto, neque aliam in denominatione et formaliter contingentem, et revera vere, et proprie defectibilem, et aliam esse entitatem formae esse formaliter contingentem et revera defectibilem formaliter esse veram, quod constat.

Itaque datur ingens discrimen in Deo et in creaturis, nam quandocumque in nostra voluntate deficit denominatio libere amandi deficit vere et realiter forma, et eius formalis, sive denominatio in Deo autem qui habet formam quae est entitatem necessariam, et virtualiter formaliter contingentem potest deficere realiter ~~virtualiter~~ denominatio libere amandi quin deficiat entitas illius formae quae est simpliciter necessaria in existendo virtualiter formaliter contingens in denominando. — Unde non bene arguitur in Deo deesse aliquid formale, et demum realiter deficere ex eo quod in Deo non detur realis denominatio libere amandi. quicquid sit an bene inferatur

formaliter +

ex reali defectu denominationis, defectus formae, ergo plane deducitur non esse impertinentem distinctionem virtualem, et contingentiam virtualem ad praesentem difficultatem extricandam

[illegible]

quod in Deo non detur realis denominatio liberi amandi; quidquid sit an bene inferatur in creaturis ex reali defectu denominationis, et effectus formalis realis defectum formae. ex quo plane deducitur non esse impertinentem distinctionem virtualem et contingentiam virtualem, ad praesentem difficultatem explicandam.

Caput 4m

Aliis argumentis solutionem paramus.

Aureolus. Vasquez.

Obiicies 1º ex Aureolo, Vasq. et aliis: implicat rebus omnino invariatis verificari duo contradictoria. ut est primum evidentissimum, verificatio non duorum contradictorum sibi repugnantium, et contradicentium aliquam in rebus variationem expostulat. Sic non implicat quod res eaedem eodem modo existentes sint, et non sint: Ita implicat quod posito contradictorio subsistant. atqui de Deo possunt verificari divisim duo contradictoria nempe velle libere primum, et non velle libere primum quin detur aliqua variatio in rerum natura. hoc autem in Deo non potest esse quia detur in nobis; et contradictio actus liber variabilis, et contingens, per aliquid Deo extrinsecum constituitur.

Quia ostendimus d. 3a c. 3o non esse necesse explicare mutationem in obiectis ad diversitatem actuum Dei liberorum quia bene possunt actus liberi diversi ad idem omnino extrinsecum obiectum terminari. nos ergo patet quod debet ad actum Dei vitalem et immanentem extrinseca in obiectis variatio.—

Respondetur ad argumentum distinguendo maiorem: implicat rebus omnino invariatis, tam formaliter quam virtualiter, verificari duo contradictoria concedo maiorem: rebus invariatis formaliter non vero virtualiter nego maiorem. quod dicitur ergo ad verificati

Deo quod vellit libe prium, dari variatio quoque virtualis diversa ab ea, quae dari quando non vult libe prium, quae virtualis variatio ex doctrina tradita satis intelligitur, et colligitur.

Objicies 3° ex P. Herice, et alii: distinctio, et contingentia virtualis debet dari in Deo in ordine ad praedicata non virtualiter, sed formaliter existentia in ipso Deo ut constat in paternitate, et caeteris, quae formaliter in Deo sunt, sit aliquando virtualiter. Sunt ergo in Deo formaliter aliqua praedicata, quae conveniat haec contingentia, et distinctio realis, ex hoc fiet quod quando deficit perfectio aeque contingens virtualiter aliquid formale in Deo deficiat quia deficit ista volitio, quae est formaliter in ipso Deo. hoc autem ostendit deficere formaliter illam perfectionem, quae virtualiter est contingens, quia illa deficit virtualiter: in quo multum fallitur.

Potest admittendo distinctionem et contingentiam virtualem convenire rebus formaliter in ipso Deo [illegible] ibus formaliter non est in Deo praedicatum [illegible] tionis, et nolitionis. cuius ratio est, quia actus divinus se ipso est actus volitionis, et hodie [illegible] Hac ergo ratione quae formaliter est in Deo nempe formalis volitio est virtualiter contingens in entitate, ac proinde potest existere formaliter, et non habere suum effectum formalem, quem virtualiter deficit [illegible] reperiuntur in Deo praedicata quae sunt dicta virtualiter, nempe ea, et paternitas ita reperiuntur in Deo volitio, et nolitio, quae sunt contingentia virtualiter, quando ergo ea volitio non conferat suum effectum formalem, liberè volendi, non deficit formaliter ea volitio, sed solum deficit virtualiter sive hanc contingentiam virtualem

Objicies 4°

Ex eodem et aliis quamplurimis RR. implicat formam esse collatam ... et non ... suum effectum formalem, sed volitio divina quae est velitum formam denominans Deum amantem Deum, Petrum

et nario e in eo: qz n pote n pbere semp, et nire esse m fr sem amandi prij et cõnti Deus erat amatus Drum semp et nario. Unde videtr evidentius neq effectus fralis nil aliud e qm fra communicato subto. Moi deinde virtus qd volitio pri, quij e fra denoardi Deum amantem Prium het semp identitati cu ipso Deo, et quidquid cu Deo het identitati semp et nario e in Deo.

Velit dij marem implicat
Nam d iucatam subto, et nj pbere suum effectum fralem, h: concebr abiq aliquo defectu virtuali sdo marem, si concebr deficiens virtualiter, no marc eodem mo dij e mo, sed volitio pri qui e fra denominari Deum amantem prium semp

4. De effectibilitate

et nario e in Deo cu defectu virtuali sdo marc sine defectu virtuali, no morc. Unde n inferti quod ea fra semp et nario denominet, qa eo ipso quod sit virtualiter ptingens deneat eo rõe ac si vẽ et realiter deficeret.

Pbasius 5.
Id quod e in se nariam sub aliquo ratione tm ptingens virtualiter n pote ptuere aliud fraliter, sed volitio pri, qui datr in Deo tn e virtualiter ptingens, qr non potest denominare Deum fraliter amantem libe Deum. Maior probatur in nja dist. virtuali. Distinctio n virtualis, qa tz e distinctio virtualiter n potest denoare Deum essam, et paternitatem fraliter realiter distinctas, qr id quod e in se tz virtualiter ptingens n pote denoare aliud fraliter libe volens. Unde fiet quod hec ptingentia qm in Deo ponimus cu sit tz virtualis, non poterit denoare Deum libe fraliter volentem, neq ptuere denoationem fralem libe volendi.

Velit sdo marem et dij
miorem sed volitio pri que datr in Deo tz e ptingens virtualiter in entitate sdo marc in denoando no maiorem; et deinde nario

consequentia. Explico hoc aliud est illam volitionem in Deo residentem esse in entitate sua contingentem, et aliud est contingentis denotare, ~~sed~~

[illegible]

et aliud est contingentis denotare, sive reddere suum effectum formalem, aut quasi formalem. asseruimus multoties, et modo asserimus non esse formaliter in entitate sua contingentem, sed tantum virtualiter et quasi formaliter non potest decere Deo illa volitio Dei.

Unde in hoc sensu non constituit Deum habentem volitionem formaliter in entitate contingentem, a volitione vero illo quae est in entitate virtualiter contingens ita se gerit, ac si in entitate deficeret, est contingens formaliter in denotando ideo, potest formaliter non denotare quia potest non reddere suum effectum formalem contingenter, ita quod formalis in denotando et in reddendo suum effectum formalem oritur ex contingentia virtuali in entitate, namque opus quod in entitate virtualiter deficiat, praestat rationem eius contingentiae virtualis quod praestaret entitas formaliter deficiens, sicut ergo si deficiat entitas formaliter defectibilis non potest reddere suum effectum formalem, ita si deficit virtualiter entitas formaliter indefectibilis non potest reddere suum effectum formalem

Caput 5um

Aliis satisfacimus obiectionibus.

Obiicies: nihil est aliud velle formaliter contingenter quam habere volitionem formaliter contingentem sed Deus ex nostra doctrina non habet volitionem formaliter contingentem ergo non potest velle formaliter contingenter. Resp. 1o distinguo maiorem nihil aliud est velle formaliter contingenter quam habere volitionem formaliter contingentem in Deo nego maiorem: in creaturis concedo maiorem. Resp. 2o distinguo eandem maiorem: nihil aliud est velle formaliter contingenter quam habere volitionem formaliter contingentem in essendo, nego maiorem: in denominando concedo maiorem.

Obiicies 1o: Iuxta expositam doctrinam, quod scilicet in Deo reiicimus hanc contingentiam virtualem, etiam debemus admittere Deum esse accidens virtuale, corpus virtuale et alia huiusmodi, quae sunt Deo indigna, ergo non debemus admittere hanc contingentiam virtualem. Maior probatur quia ideo propter quamdam similitudinem divinae essentiae cum contingentem virtualiter, et quoniam entitas divina de se actus deficiet, sed etiam de se habet ac si esset denominatio adveniens substantiae, ergo propter eandem causam Deus potest appellari accidens virtuale et alia huiusmodi.

Resp. dari specialem rationem ad statuendam in Deo hanc contingentiam virtualem, nam ex fide scimus Deum habere actus liberos, et ex alia parte actum liberum non posse explicari sine aliqua contingentia, cum autem in Deo non possit esse contingentia et formaliter recurrimus ad contingentiam quae nullam imperfectionem importat; deinde cum hoc non urgeat ad ullum Deo aliquam imperfectionem cum omnem potest quidquid Deo, et accidens formaliter praestant non est idem Deo et substantia et corpus et accidens virtuale.

Ubi notandum est Deum continere omnes creaturas eminenter, non tamen formaliter et quod formaliter potest quod praestant, et consequenter non est aliqua perfectio in Deo quae non possit stare cum dato accidente virtuale et eius. Unde, ut adstruamus praedicatum virtuale in Deo debet esse tale ut absque illo virtualiter existente non possit stare aliquod praedicatum formale.

8o Obiicies nos incidere in contradictionem cum capite 4 docuimus in Deo non dari propriam virtualitatem productivam volitionis, et modo asserimus dari in Deo hanc contingentiam virtualem in eius volitione, sed ergo cum non constitui potest, in Deo dati

in Deo dati contingentia virtualis, quae ita se gerit ac si haberet formalis statis defectibiles, et contingentes; quia et in Deo dabitur gratum virtualiter productibum volitioni nariae, quae ita se gerit, ac si formaliter produceret volitionem nariam. Consequentia videtur a paritate inferri, nam illa ratio, quae urget ad asserendum entitatem illam volitionis mundi esse virtualiter contingentem, urget ad asserendum esse virtualiter productam quamlibet aliam divinam volitionem.

Retinere nostram doctrinam non esse incoherentem. Nam loco citato inquirebamus an beneficio distinctionis virtualis possit inveniri in Deo ratio formalissima producentis, et producti; sive an Deus univoce conveniat cum creaturis quoad productionem in ratione producentis, et producti, sicut univoce convenit in capacitate formali ad duo producta dicta; asserebamus et modo constanter asserimus in Deo non impediri beneficio distinctionis virtualis rationem formalitatem producentis et producti neque dari eam univocam convenientiam cum creaturis in ratione producentis et producti neque ad id iuvare distinctionem illam virtualem, quemadmodum iubet ad capacitatem formalem ad duo producta dicta, et ad convenientiam univocam in ea capacitate cum entitatibus formaliter et actualiter distinctis.

Cumque optime stat quod Deus modo eminentissimo sine contingentia formali in productis secum identificatis ita se gerat ac si esset formaliter in illis contingens quia hoc non est ponere aliquam realem distinctionem aut imperfectionem in divinis, licet producti cum ea eminentia divinae perfectionis excludat omnem imperfectionem, quae in productis formaliter contingentibus invenitur. Admittimus ergo contingentiam virtualem et excludimus gratum virtualiter productibum, quia gratum hoc in sensu illius disputationis acceptum importat rationem formalem producentis, et producti et consequenter realem distinctionem inter producta, ablata contingentia virtualis in sensu huius disputationis accepta nequam realem distinctionem neque aliquam aliam imperfectionem involvit. Pro complemento huius difficultatis, et confirmatione illius intelligentiae [illegible], an deficeret

Deo aliqua perfectio, quae deficeret realiter, et formaliter denotatio amandi libere mundum, nam nam non potest videri esse aliquam perfectionem denotationem illam formalem libere amandi: Itaque non deficit ex digni virtuali aliquo voc... nis, ut iam explicatum est ... dici potest Deo deficere aliquam perfectionem formalem. Quamvis si recurramus ad defectum virtualem, recte, an defectus ille virtualis sit defectus alicuius perfectionis saltem virtualis nam si aliquomodo entas ... volitionis mundi, est virtualiter defectibilis opposite deficere illius perfectio saltem virtualiter, et consequenter aliqua perfectio illius aliquo modo deficere potest.

Dico 1º omnem volitionem in Deo formaliter existentem esse formaliter indefectibilem quod omne predicatum divinum est formaliter indefectibile et consequenter Deus est formaliter qui perfectus sive denotet sive non denotet, formaliter libere volentis mundum. Ineo multum distamus a Caietano et ab aliis, qui dicunt aliquid Deo intrinsecum, et formaliter cum Deo identificatum esse formaliter defectibile quod non dei non consulunt ... quidem assercunt predicatum formaliter defectibile esse, sit Deum sit quod hunc, et inde defendere consequenter quod Deus manet ... formali perfectione ... sive habet actum volitionis mundi, sive actum nolitionis, nos a apprime ... divini perfectioni qui asserimus omnem actum formaliter cum Deo identificatum non posse formaliter deficere.

Dico 2º denotationem illam formalem libere volendi mundum nullam posse sibi dicere perfectionem absolute et simpliciter talem. Ratio est quia id dicitur perfectum posse sibi absolute et simpliciter tale, quod melius est existere formaliter in se, quam in se non existere; sive cuius existentia formalis in se respondeat secundum existimationem prudentem, sed non est quid melius quod extat formaliter denotatio libera volendi mundum, quam quod

n. existat formalit., et in se, alium nō extat virtualit. in entitate divinæ volitionis potentia denotare formalit. p. denotatio libera formalis existendi mundum nullo modo sibi dicit perfectionem absolutè et simpliciter talem. — Hanc doctrinam ingeniosè probat et illustrat Pensenthor qui de.

Inde Deus n. est melior neq. maius ac nobilius ens ex eo quod determinatè velit liberè mundum formaliter condere quam si libertatè noluisset quia n. crescit in entitatibus perfectionē ex eo quod Deus velit, aut nolit determinatè liberè mundū, neq. ex hoc infertur actum Dei liberum quod determinatè vult condere, s. n. condere vult mundum esse omnino factum.

summè bonus. — Hinc tandem vid. defectum illum virtualem n. esse defectum alicuius perfectionis in Deo n. solū potest dari defectus quo ad denotare n. quo ad existere alicuius perfectionis divinæ. ablatio defectus denotationis n. arguit defectum alicuius perfectionis in illa. Cum quo stat quod defectus formalis attributorum et relationum, quæ eminenter continentur in essa divina, argueret defectum perfectionis in Deo, quia melius se habet Deus cum sapientia actuali quam sine illa.

Disputatio 6ª

De aliqua divisione divinæ volitionis occurrunt.

Caput 1ᵐ

An in Deo detur aliqua volas inefficax.

In præsenti loquimur de volitionibus illis quæ tendunt in exequtionem alicuius obiecti. Unde n. loquimur de simplici complacentia, qua Deus varia creaturarum amat circa potest; q. a. per hanc Deus n. tendit in exequtionem

sui obti, potius ne ea complacia siuum obtum deo, supponit, nam
supponit sentiricam potentem creaturum, in qua, Deus complaceat.
Ita quo fit quod ea simplex complacia à volunte in efaci distinguatur, quatenus volatem in effacem tendit ad aliquem obtum
consequendum; neque in praesenti loquimur de gaudio, quia tunc gaudium
supponit extam obti, non potest Deus illud tendere ad creandum
illud extam obtu; ergo noster sermo est de volitionibus liberis,
quibus Deus pergit ad aliquod obtum in re ponendum.

Est in primis sese offert
votas inefficax, quae potest carere effectu cum tamen per eam
Deus tendat in extam alicuius obti ponendam, et quam
hanc circa versant theologi in ea volunte generali erga sa-
lutem omnium hominum, quam expressit D. Paulus. Deus vult
omnes homines salvos fieri, et de eâ nos de hac volunte inefficaci loquemur.
Gregorius in 1. d. 46 negat voluisse Deum salvare eos qui non
de facto non salvat. Caietanus ad hunc locum Pauli, et Mar-
silius dicunt eam voluntatem a Divo Paulo expressam esse vo-
latem signi, non à beneplaciti, hoc est, Deum ita se gerere
ac vere illud vellet re tamen ipsa id non velle, huius etiam
sententiae est Basilius Legionensis q. 6. scholastico, c. 12.

Circam

sa vae;

Res. Gregorius

n quo voluerit Deus d[illegible] fieri oēs hoīes uelit, sed ex quolibet hominis statu aliquos, quo sensu solet dici oīa aīalia fuisse in arcā Noe.

Dari ḡo in Deo volūtatem [illegible] in efficacem. Probatur pª Ezechielis 33: dicitur nolle mortem peccatoris, sed magis, ut convertatur, et vivat. Item 1ª ad Thessalonicenses dicitur: Haec ē volūtas Dei Sanctificatiō vestra. Atqui hae volūtates aliquid n̄ implentur; quandoquidem neque semper hō in gratia vivit neque semper sanctificatur, quia dantur in Deo volūtates inefficaces, hoc ē quae n̄ semper cum obiecto intento coniunguntur, cum tamen tendant ad [illegible] illius extam. Et huius conditionis ē volūtas illa generalis de salute oīum hoīum exposita à D. Paulo. — Probatur quia in oratione dominica dicitur: fiat volūtas tua sicut in coelo et in terra: est autem [illegible] ea dicta. [illegible] hominis, qua [illegible] nuat eius volūtatem in coelo semper fieri n̄ autem in terra, cum in [illegible] sit n̄ minus in terra quam in coelo.

Probatur quia volūtas illa de qua loquitur D. Paulus n̄ ē sola volūtas signi sed beneplaciti et [illegible] obiecto salutem oīum hoīum: quia ē volūtas inefficax, et consequenter in Deo admittenda ē volūtas inefficax. Assumptum probatur quo ad 1m [illegible], quia alioquin Deus esset nugax et illusor qui tories [illegible] se hoībus optare salutem, cum tamen revera n̄ optet si esset volūtas est [illegible] volūtas signi. 2º quia verba scripturae cum oī proprietate intelligenda sunt [illegible] nullum immi-net absurdum sed nullum imminet absurdum si dicamus eam volūtatem n̄ esse purē signi, quia ea volūtas de qua loquitur D. Paulus n̄ ē sola volūtas signi.

Probatur quo ad 2am [illegible] 1º quia D. Paulus dicit gratum esse Deo orare pro oībus, et reddit rationem Deum velle salutem oīum hoīum, sed D. Paulus dicit gratum esse Deo orare pro oībus in universum, et n̄ solum pro aliquibus ex quolibet hoīum statu, quia Deus vult salutem oīum hoīum, et n̄ solum aliquorum

aliquorum ex quolibet statu [illegible] eo quod id adducit Christus dominum esse mediatorem, et suam vitam [illegible] pro omnibus obtulisse; Christus dicitur sit mediator, et vitam suam obtulit pro aliquo ex quolibet hominum statu, sed pro omnibus in universum; ergo ex his adducitur hanc voluntatem esse inefficacem, quae potest carere, et re ipsa caret effectu; ergo in Deo datur voluntas inefficax.

Obiicies: volitio inefficax est volitio ponendi obiectum, quantum est ex parte volentis: sed si in manu eius sit ponere illud obiectum semper illud ponet; at quod in manu Dei est ponere quodcumque obiectum; ergo eo ipso quod voluerit illud poni debet illud poni; et consequenter talis volitio erit efficax. Confirmatur: si quis vellet serio aliquid fieri et illud non faciat aut arguit impotentiam in ipso operante, aut mutabilitatem: ergo Deus non potest velle aliquid quod non exequatur. — Respondeo distinguo antecedens. volitio inefficax est voluntatis ponendi obiectum, quantum est ex parte volentis omnino resolutorie nego antecedens: non omnino resolutorie concedo antecedens.

Itaque non est inconveniens quod agens omnino liberum in productione aut non productione creaturarum, tendat per talem amorem in existentiam creaturarum, ut non cogat se ad earum existentiam, sed quia talis amor non est ardentissimus seu tam generatus, unde non existentia effectus non debet reduci in defectum virtutis Dei, sed quia ipse non voluit pro sua libertate ex qua stat quando ea ubique sit talis ut Deus ea possit iungi effectus, et quidem per eam dispensat Deus omnibus auxilia sufficientia ad salutem consequendam; ergo si homo resistat quae bene potest ea volitas coniungi cum negatione effectus; et consequenter vere et proprie ea voluntas est inefficax, et non omnino resolutoria. Hinc ad confirmationem facilis est responsio quod quamvis Deus velit serio salutem omnium hominum, non tamen eam vult omnino resolutorie.

Contra dici solet.

eam volatem ee effacem ptum e exp̃ dte Dei intendentis carere[t] effu, qa creg p sua libertate n operantr sub auxi[lii]s deppendet n ut effum consequat a cooperatione libo creats volats n mihi oio placet hec responsio nã si ea volas eet effax ex p[t]e Dei intendentis oibus daret gloriam n obstante libertate creats volats, qa Deus nolit p sciam mam onstitas. seriei et circumstantiarum dvinationes; in qq volas creata sub auxiliis indifferentibus eet responsura, et consent. semp. crea gloriam consequeti. Ad Augustinum dico S. doctorem sam retractasse lib. de Spiritu, et Litera c. 33 ut observant nri DD.

Caput 3m

Aliæ divisiones.

Dividitr volitio dina in volitiones signi et beneplaciti. huius divisionis meminit S. Thoms in q. 19 art. 11, et eam coitr amplectuntr theogi. Cuius explatio ig liquet ex dictis in cap. pcedenti. Volas signi e, quæ signatr ee in Deo quodq rebus, aut verbis, cu tñ re sa n sit: ut externa punitio, qa, significat in Deo iracundiam; quæ tñ vera nõ e in Deo. Hec volas in pluribus prophetiis et comminationibus otinetr. Volas beneplaciti vo e, et pprie volatr in Deo, roe cuius Deus fertr in bonum, in quo complacet dina volas. et hec pprie dividitr in effacem, et in ineffacem; in absolutam, et ondittam, in alias satis frequentes divisiones.

Volas oditionata pote ee talis tam ex pte actus qm ex pte obiti, et pote ee talis ex pte obti cu sit absoluta ex pte actus, Volas oditionata tan ex pte actus, qm ex pte obti n est se iet si talis oditio poneretr. Ex g. si Judas mortuus eet in gra Deus habuisset decretum exequendum, quo illi gloriam oferret. hec volas n explatr pverbum desientis volo, cu nullus eiusmi actus desientis in volate repetiatr, sd p verbum vellem, 4. fiebo talis actum si stet oditio, volas oditionata ex pte obti, et absoluta

ex parte actus ejus cui re ipsa sit ... in voluntate fertur tamen in rem non nudè sumptam, sed aliqua conditione vestitam, v.g. decerno dare tibi centum, si dederis mihi equum. non actus quia hic, et nunc, et absolute elicitur in voluntate vocatur absolutus ex parte actus, et conditionatus ex parte obiecti quia respicit obiectum sub conditione traditionis.

Est ergo difficultas an Deus de facto habeat aliquas volitiones absolutas ex parte actus, et conditionatas ex parte obiecti, v.g. an Deus decernat in praesenti ego volo efficere hoc, si talis conditio poneretur. Opinionis negativae sectatores P. Gran. tr. 2. de voluntate d. 2. earumque amplectitur et Vasquez d. 61 c. 4 ex eo ductus quod actus liberi in Deo requirant aut supponant extrinsecam mutationem in creaturis; Hoc fundamentum iudico debile, tum quia Dei actus liberi divinitatis nullam requirunt mutationem extrinsecam in creaturis ut eam supra probatum est; tum quia familiare extrinsecis denominationibus, cum variatio quae abest ad quandam Dei revelationem confugere.

Et quidem quibus demum non sufficere, neque dari revelationem aut denominationem aliquam sufficientem variatio videtur esse futurum ipsum conditionatum, quia sicut hoc sufficit ad scientiam conditionatam liberam, ita sufficit ad hanc volitionem cum non minus ea quam volitio possint deficere. Cum hoc tamen discrimine, quod volitio est determinativa, et formaliter libera, scientia vero non, sed concomitanter supponit obiectum formaliter defectibile et contingens. Ideo quod contra hanc Patris Vasq. opinionem volitio libera absoluta ex parte actus, et conditionata ex parte obiecti peteret variationem absolutam quia expressio eius et denominatio est absoluta, et sic est Deum conditionate futuram; sed scientia de futuro conditionato est etiam absoluta et exercens denominationem absolutam et sic est rem conditionate futuram: ergo tam volitio quam scientia eandem variationem exposcunt.

Existimo ergo vel dari in Deo volitiones aliquas absolutas ex parte actus, et conditionatas ex parte obiecti circa certum obiectum extentionis. Probatur, quia hae volitiones est maxime honesta

et delarari Dei affum qd creas: qd deonda e Deo. Et huius conditionis e volas illa gratis salbandi eis hoes a dicto Deo ex-pressa, et illa quam, Ezechielis c. 18 manifeste videmus, Si impius egerit penitentiam om̃ iniquitatum eius n̄ recordabor. et alia huius modi, qui in aliis scripturae locis occurrunt. et quibus contendant adversarii ex his testimoniis n̄ colligi volitiones absolutas, et dependenter extentes, sed solum quae essent si conditio poneretur: nam illis n̄ potest e maxime honestas et indicare maximum Dei affum qui hoes ex quibus asserimus eas de facto e in Deo ponendas cum ea scripturae testimonia cum proprietate intelligenda sint.

Existimo V. tamen licet tota quaestio nullo modo existunt valde dubium e an de facto existant eiusmodi volitiones absolutae ex obiecto actu, et conditionatae ex parte obiecti qui valde dubium e quid in divina voluntate contingat, et idcirco mihi nihil vacat meum assensum in unam partem inclinare. Hoc mihi e certum quando eventus conditionati sunt proxime potes et quando existunt circumstantiae proxime qua ad ponendum eas ~~[illegible]~~ cognitiones. Hanc volitatem e commodissimam, et utilissimam prout in 1 a quaestione loquebamur. Unde quidquid sit de alio ordine rerum defendo in hoc ordine eiusmodi volitiones e Deo tribuendas. qui commendant divinam liberalitatem, et qui habent maximum fructum in scripturae.

Et explicant V. Decretum absolutum ex parte actus, et ex parte obiecti conditionatum e illud, ratione cuius nihil dependenter fit sed fieret si talis conditio poneretur: quia tale decretum de facto e superfluum et otiosum, et contra Deo n̄ e tribuendum, antecedens ~~[illegible]~~ e certum et consequens probatur qui nihil aliud e e otiosum dependenter quam nihil efficere de presenti.— Praeterea hoc decretum, et si de facto extens n̄ e superfluum e otiosum, qui divinam liberalitatem extollit, et utile e affectibus provi-

dentis, ut sic promissio hominis facta de gratia conferenda, ut sub conditione meritorum sit effectiva in ratione promissionis; et ex vi illius debeat Deus sic conferenti auxilia sufficientia ad purificationem conditionis.

Obiiciunt V. non potest in Deo esse decretum de aliquo bono sub conditione, quae creata ponenda est per se, sicut est nostra sancta actus liberi, quia tale obiectum, ut potest absolute existere, etiam decretum esse absolutum; sed frustraneum est decernere per decretum conditionatum quod decernitur per decretum non absolutum: non tale obiectum non decernitur per decretum conditionatum. Resp. tamen, etiamsi sit decretum hoc conditionatum, non sit requisitum ad existentiam obiecti, quia sufficit decretum absolutum, quod non omittimus; potest tamen satis utile quod Deus formet decretum conditionatum pro signo ante ad determinationem conditionis. Quia non Deus ante quam determinet creaturam decedere in gratia, statuat, ut casu quo decedat in gratia, consequatur gloriam; poterit ex vi talis decreti moveri ad decernendum hunc decessum in gratia, ut bonum operis coniungatur cum bono gloriae.

Obiiciunt

De: omnium decretum ordinatur ad efficiendam rem volitam; sed decretum non ordinatur ad efficiendam rem volitam: ergo non datur in Deo eiusmodi decretum. Probatur: quia decretum conditionatum nullam potest habere efficacitatem; nam vim non habet vi conditionis, et posita iam conditione, necessarium est aliud decretum absolutum, quo executioni mandet obiectum. Resp. decretum divinum ordinari ad efficiendam rem volitam iuxta naturam suam; si decretum est absolutum, absolute ordinatur, si decretum est conditionatum, conditionate ordinatur. Porro decretum illud absolutum ex parte actus, et conditionatum ex parte obiecti salvandi omnes homines debeat Deus conferendum media sufficientia ad salutis consequendam, et conveni

cam ordinatu ad efficiendum aliquid —. Ad confirmationem delet
n' ei nariam aliam volatem exequentem, posita sedictione dy-
ntbam ab ea votate selictionata, et qmvis naria ect, prius de-
travet ad aliam, ac proinde saltem mediate efficeret suum obj-
ectum. Hic tandem auditores, disputationibus nostris de divina voluntate
finem imponimus cedant huiusq dicta in laudem omnipotentis Dei